

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ

6 FONT (értékelt adóval) 14 OLDAL TEL-AVIV, 1978. FEBRUÁR 10., PÉNTEK 8998. szám

BEGIN MINISZTERELNÖK:

»A TELEPÜLÉSEK - LEGÁLISAK!«

Izrael békejavaslata „nagyelkü és humánus” — A kormány hajlandó engedményekre, mert békét akarunk Egyiptommal és a többi arab állammal — Daján Athertonnal tárgyal

Genf. (STA, UPI, Reuter, IFP). — Menáchem Begin miniszterelnök tegnap reagált Jimmy Carter elnök előző napi kijelentésére a területeken való zsidó településekkel kapcsolatban és leszögezte, hogy Amerika álláspontja ebben a kérdésben negatív. „Izrael kormánya változatlanul kitar azon felfogása mellett, hogy a települések igenis legálisak, törvényesek.”

A Svájcban tartózkodó Begin miniszterelnök a továbbiakban elutasítja azt az amerikai felfogást is, mintha az izraeli települések akadályt képeznének a béke útjában.

„A Carter-kormányzatnak folyamatos információt továbbítottunk Izrael álláspontjáról a települések ügyében” — áll a miniszterelnök nyilatkozatában. A svájci televízióban adott interjú során Begin megjegyezte még, hogy vannak véleménykülönbségek Izrael és Amerika között az észak-szinjai zsidó települések jövőjét illetően, de „ez a dolgok természetéből fakad és normális jelenség, hogy bizonyos felfogás-

mikoris Atherton újra a Közel-Keletre látogat a Jeruzsálem—folytatására.

A disztribúció eredménye: 8.2 MILLIÓ DOLLÁR AZ IDÉN

Az európai zsidók megkészszerzik adományait

Begin miniszterelnök svájci látogatásának középpontjában az a disztribúció volt, amelyet tegnap rendeztek tiszteltetésre az európai zsidóság legnagyobb adakozóinak a részvételével. A Keren Hájeszod által rendezett genfi társaságában 11 európai országból vettek részt a zsidó küldöttségek és együttesen 420 személy gyűlt össze.

A miniszterelnök exorzéját meghallgatva, a jelenlévők a helyszínen kötelezettséget vállaltak arra, hogy az év folyamán 8.2 millió dollárt hoznak fel a Keren Hájeszod javára, az izraeli szegények jelszámolására irányuló tervek finanszírozásában való részvételként.

„Mi tudjuk, hogy a zsidó nép Izrael leghűségesebb szövetségese. Tisztában vagyunk azzal, hogy számíthatunk rájuk, de ti is bizhatok bennük” — mondta Begin hallgatóságának, amely szünni nem akaró ünneplésben részesítette.

New York (UPI, Reuter). — Alfred Atherton amerikai külügyminiszterhelyettes tegnap referált Mose Daján külügyminiszternek a Carter—Szádát tárgyalásokról. Daján szerdán repül át Washingtonba, hogy Vance külügyminiszterrel tárgyaljon.

Tegnap az izraeli külügyminiszter azt mondta, hogy remélhetőleg létrejön a megegyezés a béketárgyalások alapját képező irányelvek megszövegezése és közzététele ügyében. Az ezzel kapcsolatos erőfeszítés február 20-án újabb lendületet kap, a-

Anuar Szádát:

»Egy hét alatt létrejöhet a megegyezés...«

„Amerikai utamat siker koronázta”

London. (UPI, Reuter, IFP). — Anuar Szádát egyiptomi elnök hatnapos amerikai látogatását befejezve Európába érkezett és Londonban a repülőtéren foly-

„Az igazat megvallva kezdetben elkeseredett voltam, amikor utunk indultam Washingtonba, de most mondhatom, hogy a látogatást siker koronázta.”

Arra a kérdésre, van-e lehetőség a közelkeleti béke létreho-

zására, Szádát így felelt:

„Igen, biztos vagyok benne. Ha a szembelévő fél magáévá teszi a helyes felfogást, biztosíthatom önöket, hogy egy hét alatt sikerül létrehozni az arab—izraeli békét.”

ANUAR SZÁDÁT

A hegyek közé

tatott 80 perces megbeszélést Callaghan angol miniszterelnökkel, majd Hamburgba folytatta útját, ahol Helmut Schmidt nyugatnémet kancellárral tárgyalt. A megbeszélés után Münchenbe utazott, s onnan az Alpesszékbe megy phenni.

Amerikai tárgyalásait összegezve Szádát azt mondta Londonban, hogy elégtétellel fejezte be megbeszéléseit Carter elnökkel és bizalommal, bátortással tölti el a tény, hogy Washington is szükségesnek találja a tárgyalások folytatását olyan értelemben, hogy megoldást kell találni a palesztinai nép problémájára és „nyilvánvaló, hogy a zsidó települések törvénytelenség” a megszállt területeken.

A MÁKKÁBI TEL-AVIV LEHENGEREKTE A JUGOPLASTIKÁT

Az izraeli kosárlabda csapat 94:74 (46:40) arányban győzött

A tel-avivi Jád Eljahu stadionban a Mákkábi Tel Aviv izraeli bajnokságot, amely az Európa Kupáért folyó küzdelem keretében találkozott a Split városából érkezett Jugoplastika bajnoksáppal, lehangoló győzelmet aratott a vendégek fölött.

A félidőben 46:40 volt az arány az izraeli kosárlabdák javára. Szünet után azonban még jobban előtérbe került az Európa-bajnok izraeli együttes fölénye.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint mára a következő hőmérsékletek várhatók: Jeruzsálem 5—14, Tel Aviv 8—18, Haifa 10—18, Beer Seva 7—19 és Ejlát 10—22 fok.

KIRAKODJÁK A „CIM-HONGKONG”

ÉS „JASMINE” HAJÓK RAKOMÁNYÁT

Megállapodás értelmében a két sztrájkoló hajó bemegy a kikötőbe, majd visszatér horgonyzási helyére

Tegnap megállapodás jött létre a CIM vállalat, a tengerészek, valamint a tengeri szállítást igénybevevő vállalatok között, amelynek értelmében a tengerészek lehetővé teszik — a sztrájk ellenére — fontos szállítmányok kirakását a „CIM Hongkong”, valamint a „Jasmine” hajókról.

A megállapodás értelmében, a haifai öbölben horgonyzó két hajó legkésőbb vasárnap délig be fog fut a kikötőbe lerakódás céljából, utána pedig visszatér előző horgonyzási helyére. A két hajó kapitány felhatalmazást kapott, hogy visszaveheti a CIM nevében erre az időre, az előzőleg elbocsátott tengerészeket. Hangoztatta a CIM vállalat, hogy a megállapodás nem csorbitja jogait a tengerészek elbocsátására.

MEGHALT HERBERT KAPPLER

70 évet élt a Romából megszökött náci bűnöző

Nyugat-Németországban hetven éves korában meghalt Herbert Kappler náci bűnöző, akinek olasz börtönből való szökése annakidején nagy port vert fel. Kappler, aki annakidején Róma náci rendőrfőnöke volt, 1944-

ben elrendelte 335 tusz kivégzését, mert partizánok megölték 32 német katonát. Az olasz bíróság életfogytiglanra ítélte, és büntetését egy katonai börtönből töltötte.

Kappler bérlábrán szenvedett és a múltban mind Schmidt kancellár, mind elődje Willy Brandt és más német vezető személyiségek megkísérelték, hogy „humánus” okokból kieszközöljék szabadlábra helyezését. Végül tavaly augusztus 15-én, felesége segítségével sikerült megszöknie és a német hatóságok nem voltak hajlandók visszaszolgáltatni őt az olaszoknak.

A MIFÁL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A tegnapi, 6/78 sorsoláson az 088381 számú sorsjegy nyerte az egymillió fontos főnyereményt.

100 ezer fontot nyert a 703957 számú sorsjegy;

50 ezer fontot nyert a 703178 számú sorsjegy;

25 ezer fontot nyert a 320011 és a 424277 számú sorsjegy;

10 ezer fontot nyert a 022626 és az 532844 számú sorsjegy.

Az alábbi végződéssel sorsjegyek a következő nyereményeket kapják:

5000 font: 88809 68100 36503 28642 05213.

1000 font: 53722 50956 32052 25255 13017 10022 00298 98377 95929 88533 87627 63889.

500 font: 6638 3719 1697.

200 font: 2272 2031 1808 1534 1367 1241 1040 0900 0795 0399 4061 3478 3337 2932 2869 2816 2770 2653 2645 2440 6568 5737

Sziriai nehéztankok Beirutban

Tegnap 40 sziriai és 10 libanoni katona vesztette életét az ütközetekben — A keresztény milícia fenyegetnek: „Sziria még fizetni fog ezért...”

Beirut. (UPI, Reuter, IFP). — Sziria tegnap nehéztankokat vetett be a libanoni hadsereg ellen immár harmadik napja megszakítás nélkül folyó heves harcokba. A libanoni keresztények köréből származó hír szerint legalább 40 sziriai és 10 libanoni katona vesztette életét a tegnapi ütközetben.

A Beirut keleti lakónegyedében folyó összecsapások nyomán ez a városrész, ahol szinte kizárólag libanoni keresztények élnek, ismét csataterre változott és a kereskedelmi élet megszűnt, mert az emberek nemcsak üzletekbe nem járnak, de a legfontosabb problémáik elintézése végett merészelnek az utcára kilépni.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

A sziriaiak időközben csapat-erősítéseket hoztak Aszfíje nezarólag libanoni keresztények él-erősítésébe, és most már a modern T-62 szovjet nehéztankok sorát vonultatták fel.

Tegnap libanoni küldöttség utazott Damaszkuszba, hogy kérésrel tegyen a harcok befejezését szolgáló tárgyalások folyamán.

Peresz—Schmidt találkozó

Simon Peresz, a Munkapárt elnöke tegnap este azt mondta Helmut Schmidt kancellárral Hamburgban folytatott megbeszélés után, hogy érzése szerint a palesztinai kérdésben nincs aggasztó változás Nyugat-Németország álláspontjában.

A Híztadрут 1978. évi bérpolitikája 10—15 SZÁZALEKOS BÉRTÖBBLET

A napi munkabér minimum 90—95 font lesz — Csak egy évre írják alá az új kollektív szerződéseket

A Híztadрут szakszervezeti ügyosztálya tegnap közzétette az 1978. évi bérpolitika irányelveit. Kiténik, hogy a Híztadрут a következő főbb követeléseket támasztja:

* A minimális napi munkabér

90—95 font kell legyen;

* Az általános bértöbblet

10—15 százalék lesz;

* A Híztadрут nem szándékozik újabb két évre aláírni a kollektív szerződéseket, hanem mindössze egy évre.

ETIOPIA MEGADÁSRA SZOLITJA FEL A SZOMÁLIAI KATONÁKAT

Addis Abeba (IFP, Reuter). — Etiópia tegnap megadásra szólította fel a Ogaden sivatagban harcoló somáliai katonákat, figyelemztetve őket, hogy ellenkező esetben elpusztítják őket.

A felhívás a nagyarányú etiópiai offenzíva megindulása után történt. A jelentések szerint az etiópiákat oroszok és kubaiak segítik.

Ezt megelőzőleg a somáliaiak beismerték, hogy csapataik súlyos veszteségeket szenvedtek az etiópiákak légibombázásaitól.

Etiópia azzal vádolja Mocham med Szíad somáliai államelnököt, hogy „fasiszta” és őt terheli a felelősség a somáliai katonák pusztulásáért a harcok során.

APRÓHIRDETÉSEK 6/117

A LUÁCHX6 — A MAGA NEMÉBEN EGYEDULÁLLÓ APRÓHIRDETÉS

Minden apróhirdetés és „Keresünk” rovat ugyanazon időben megjelenik

6 LAPBAN, 6 NYELVEN

A reklámnak ez a módja a legátütöbbsikert biztosítja minden, a Luách-x6 keretében megjelenő hirdetésnek.

Hirdetések felvétele: Lapunk hirdetési osztályán, Tel Aviv, Rechov Hárákevet 52, valamint az ország minden hirdetési irodájában.

A TÉLI MODELLEK KIARUSÍTÁSA a GOCLAW Ltd. üzében, TEL-AVIV • HÁKISON UTCA 21

Ruhák - kosztümök - kabátok - nadrágok - blúzok és szoknyák

40-TÓL 52-ES SZÁMIG.

NYITVA 8.00-TÓL — 18.00-IG MEGSZAKÍTÁS NÉLKÜL

VIDEO-KOL 77

Tökéletesen felszerelt televízió laboratórium.

Televízió service, televíziók évi biztosítása.

BNÉ-BRÁK, Jabotinsky-u. 33,

telefon: 78 52 89

Mély fájdalommal közöljük, hogy

Dr. KOVÁCS ELEMÉR ÜGYVÉD

Miskolc — Tel-Aviv

nincs többé.

Testét a tudományok ajándékozta.

Gyászolják: felesége Edit, fia: Amosz, menyje Ruti, unokája: Roni és az egész család

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Hirbet Hiza — Hozzászólás

Irtá: YARON JUDITH

Háboruban hallgatnak a muzsikák... Nem úgy a zsidók örököké kétkedő, önkínzó muzsája, aki éppen a háborút találta a legmegfelelőbb alkalomnak, hogy Samech Yzhar az „igazság” feltárára inspirálja.

Ugy tűnik, az igazság minden áron való kutatása — sokszor elemi érdekeink teljes figyelmen kívül hagyásával — jellemzően izraeli tulajdonság. Különböző nem hallottunk Samech Yzhar arab irókkollégái részéről akárcsak egyetlen kétkedő, vagy pláne bünbánó hangot, melyet ha nem is a háború hevénen elkövetett atrocitások, legalább az izraeli hadifoglyokkal szemben tanúsított minden elképzelést felülmúlóan barbár bánásmód ihletett volna önmarcangoló kérdésekre, arab ifjúságot nevelő irodalmi alkotásra? Vagy az arab országokban élő maroknyi zsidóság szenvedése?

A rádióban és televízióban elhangzott hitvallása keretében — amit az adások szerkesztői interjúknak neveztek — az író meglepő naivságról tett tanúságot. Az igazságot megalkuvás nélkül közzé kell mondania, valamint, hogy a novellájából készült tévé-film leltársa kollektív büntudatra utal... Mi-lyen büntudatra gondol az író, akinek műveit 29 éven keresztül tanították, tárgyalták, Izrael középiskoláiban? Az emberben önkéntelenül felmerül az összefüggés kérdése e kötelező irodalmi tantárgy s a középiskolásoknak a miniszterelnökhöz írt levele közt. Vagy talán szegénykezünk kell amiért ránk kényszerített háborúkban ölére készítették, hogy életünket meőrízhessek? A háborúk célja mindig is az volt, hogy ellenfeleket minél nagyobb és békítőbb szenvedéseket okozzanak egymásnak. Miért kívánja Yzhar hogy ez alól az évezre-des szükségserűség alól éppen saját népének maradjék kéne-zés kivétel? Nem érzi, hogy bármennyire is jeyekszünk „normális” légkört kialakítani magunk körül, mind a mai napig háboruban élünk. Szádtól elnök békeoffenzíváját beleértve?

Samech Yzhar sikraszáll az igazságért, a demokratikus szó-lásszabadság minden áron való gyakorlásáért. Vaion ez a szabadság kimerülhet abban, hogy kimondhatjuk, mindig, mindenhol, amit gondolunk? Nem teszi egyben kötelezővé a ki-mondott szöveget következmények józan, elsőrendű köte-telesszerű mérleeselését?

A háború felbő, hol alacsonyabban, hol magasabban, ál-landóan fejjük fölött lebegnek. A kétkedés, önmarcangolás, az ellenségeink érdekében kifejtett igazság keresése olyan luxus, amit egyelőre nem engedhetünk meg magunknak. Mi azért jöttünk ebbe az országba, hogy szegyeventelenül és megintgathatatlanul legyen igazságot keressünk: a zsidók igazságát, mely ha mégoly kibárdítottan is hangzik, ugyan-azon az alapon lehet csak életképes, mint a többi népeké: erkölcs alapján. A zsidó nép morális nagysága, példamutatása, nem óvta meg fiait a gázkamrák tüzeitől.

S ha a harcoló, sokszor talán kíméletlen, gyökereit az ősi földbe oly nagy nehézséggel eresztő izraeli képmása nem is ezekkel azzal, amit magunkról látni szeretnénk — a „honfog-lalásnak”, néppé válásnak nincs más útja. Az arab propa-ganda-gépezet pedig már bezonyította, hogy izraeli segítség nélkül is kifőnően boldogul.

KIIRTÁK A NORDAU DIBIZOTTSÁG IDEI PÁLYÁZATÁT

Dr. Márton Lajos nevét viselő történelmi pályázatot is meghirdetett a bizottság — Uj magyar-zsidó lexikon kiadását is elhatározták

A HOH Nordau díjbizottsá-ga a hét elején Barzilay István elnöklétével ülést tartott, amelyen számos fontos határozatot hoztak. Izraeli fennállásának 30. évét rendkívüli díjkiosztással ün-nepl. Ezért kiírja a pályázatot irodalmi, tudományos, és tudomány diira. Ezidén, kivétel-sen, a bizottság hajlandó díja-zás szempontjából mérlegelni e áram működési ágtól eltérő tevé-kenység honorálását is. Kijárk-

továbbá a Frank Reichen-thal nevét viselő alaphőz kiosztásra kerülő művészeti díj pályázatát is. A díjak összege egyenként 3000 font. A javaslatok 1978. április 15-ig nyújthatók be a HOH, Tel-Aviv, Rech Háitárkon 61, vagy Tel-Aviv, 26033 postafi-ók címre, kettős-borítékban, s a belsőn feltüntetendő „Pályázat a Nordau-dírra”.

Ugyancsak elhatározta a bi-zottság, hogy a két évvel ezelőtt kiírt történelmi pályázatra be-érkezett munkákat nem jutal-mazza, mert a zsűri tagjai egyi-ket sem találtak a díjra alkal-masnak. A bizottság azonban nem hagyott fel azzal a tervvel, hogy a magyar-zsidó történelem írását pályázat kiírásával is tá-póolja. Mély fátalmat és sajnálatát fejezte ki érdemes jutalmazott-ja, dr. Márton Lajos úrnak és a történelem hűlője felett, elhatáro-zta a bizottság, hogy új történel-mi pályázat kiírásával igyek-szik a nevének meőrökíteni. Az új történelmi pályázat feltételei:

A munka a magyar-zsidó tör-ténelem bármely szakaszát vagy eseményét felölelheti 1938-ig. Ez a terminus azzal magyaráz-ható, hogy a véskorszak prob-lémáival számos intézmény sne-cióban foglalkozik. A pályamun-ka terjedelmét a bizottság nem korlátozza. de 100 gényt folio oldalnál nem lehet rövidebb. A pályadíj 10 000 font, mely összeget az 1978. február 1-i drá-gasági indexhez rögzítettek.

A pápai dr. Márton Lajos ne-vét viselő pápai-munka honvi-tásának határidője 1979. decem-ber 31.

A Nordau bizottság elhatá-rozta, hogy vállolja a kezdemé-nyezést új magyar-zsidó lex-i-kon szerkesztésére és kiadására. A bizottság vette tudomásul a bizottság, hogy Kertész Pál üve-véd. a HOH országos elnöke 1000 dollárt adományozott erre a célra és négytagú bizottságot nevezett ki a terv kidolgozására.

KÖZÉLETI ESEMÉNYEK

Január hó második felében Rappaport Ottó látogatást tett Torontóban és New Yorkban, ahol találkozott az Uj Kelet olvasóival, a magyar-zsidó szervezetekkel és számos amerikai zsidó vezető személyiséggel.

Január 22-én Torontóban előadást tartott Izrael és a diaszpóra kapcsolatairól és tájékoztatót az ország általános helyzetéről. Az előadást dr. Farkas Imre és dr. Verny Jenő vezették be, majd számos felszólalás és kérdés hangzott el. Felszó-láltak Egri György, a Menora főszerkesztője, Garai Miklós és Sebastian mérnökök és mások. Este résztvett a magyar-zsidók egyesületének vezetőségi ülésén, amelyen a magyar-zsidó közélet számos fontos kérdését vitatták meg.

Január 28-án, a new-yorki magyar-zsidó egyesületek közös fogadást adtak az Izrael—amerikai barátság házában, amelynek során Rappaport Ottó előadást tar-tott nagyszámú hallgatóság előtt. A vendéget Randolph Braham professzor, a Ma-gyar-zsidó Világszövetség központi elnöke, Walter Freytag, az UHJA elnöke, Farkas Ervin, az amerikai központ igazgatója és Nánási Miklós, a Magyar Zsidó Vilá-gszövetség amerikai tagozatának elnöke üdvözölték.

Január 30-án résztvett a Magyar Zsidók Világszövetsége elnökségének s a ma-gyar-zsidó szervezetek vezetőinek együttes ülésén, amelyen Randolph Braham el-nökölt és amelynek keretében szivonalas vita alakult ki az Uj Kelet és az olvasók valamint a magyar-zsidó közélet közötti kapcsolatokról, továbbá a magyarjku zsi-dóságot érintő politikai és kulturális kérdésekről. Felszóltak Randolph Braham professzor, Nánási Miklós, Keller László, Kardos László, Roth József, Nánási Joli, Farkas Ervin, dr. Fried József, Weinstock Ervin író és mások. A vendég válaszolt a feltett kérdésekre, majd vázolta kanadai és amerikai útjának fontosabb tanulságait.

A számos találkozási, beszélgetési világon kitént az Amerikában és Kanadában élő magyar-zsidók értékelő ragaszkodása az Uj Kelethez; kitént az a fokozott érdeklődés, amellyel várják, fogadják a lapot, valamint az a felelősség-teljes szerep, amelyet a magyar zsidók szellemi életében betölt. Mind az elismerő, biztató szavak, mindpedig a helytálló, bíráló megjegyzések útmutató tanulsággal szolgálnak majd a szerkesztőség számára abban a határozott erőfeszítésében, ame-lyet a lap tartalmának színesítése, gazdagítása s színvonalának folytonos emelése érdekében tesz.

Az európai találkozóra az időjárás viszontagságai és megbetegedés miatt később kerül majd sor.

„Hágt al Párisjót Hatorá” — Elmélkedés a heti szidáról — címmel jelent meg a héten a nagyváradi származású Jehuda Nachsoni-Rézműves új könyve. Az 500 oldalas, pazar kötetben megjelent mű a szerző Beréstit és Semot könyveivel írott glosszáit tartalmazza. A szerző mintegy 25 éve szerkeszti a Poaté ÁGUDÁT Jiszráél, „Seárim” című napilapját és a sajtóban közzétett szidra-magyarázatai révén szakkörökben is kitént neve szerzett magának. A mű részletes ismertetésére rövidesen visszatérünk.

New-yorki tudósítónk írja, hogy a Bné Ci on szervezet Nyiregyháza páholya műsoros táncelőadást rendezett, amelynek bevételét iz-ráeli alapítványok javára utalták át. A Kasa-páholya a ros-hájáni gyermekotthon javára rendezett táncestet, ahol Roth Imre az új elnök, köszöntötte a megjelenteket.

Miami Beachben az évek óta működő Zsi-dó Klub élére Weiss Márton személyében új elnököt választottak. A klub a Magyar Zsi-dók Világszövetsége amerikai tagszervezete és Weiss Márton annak egyik alelnöke. A Zsidó Klub vezetőségébe Buchwald Albert, Katz Imre és Katz Ignác alelnökök, továbbá Weinberger Arthur titkár és Schissel Albert pénztáros került.

A HOH és a Bné Herz hétfőn vitaestet rendezett Tel Avivban időszerű politikai kér-désekről. Dr. Hermann Desz és Dán Ofry adott elő. Bevezetőt Schwarz Mose, a HOH tel-avivi szervezetének elnöke mondott.

Sajtófogadást tartott a február 5-én össze-ült Ászir Cion kongresszus szervező bizot-tásága Tel Avivban, a Bét Szokolovban. Je-chezek Pulavics, a Szovjetunióból alijá-zott Ászir Cion-ok szervezetének elnöke, is-mertette a kongresszus elé terjesztendő javas-latokat. A többi között pártokivüli cionista ifjúsági mozgalom létrehozását tervezik, hogy a cionista ideált közelebb hozzák az ország ifjúságához. A kongresszus a tel-avivi Ohel Sém-ben lesz. A magyarországi Ászir Cionok a terem befutójánál vehetik át szavazólappju-kat a szervezet magyar-zsidó tagozatának képviselőitől.

Az angliai Magyar Zsidók Egyesülete vá-lasztmányi és titkársági ülésén Donáth László elnök és Erdőházi Hugó, a vezetőség tagja beszámolt izraeli utáni eredményeiről. Elhatá-rozták, hogy Izrael fennállásának 30. évfordu-lója alkalmából nagyszabású ünnepséget ren-deznek május 7-én, s annak szónoka dr. Baracs György lesz. A művészi műsorban Frankl Péter zongoraművész és Pauk György hegedű-művész szerepel.

A Bné Brit-rend ünnepséget rendezett Cfé-ron Tu Bisvát alkalmából. Berkovits Jiszráél Chájim alpolgármester mondott beszédet, a művészi részben Fröhlich Ida énekel, Harel-Herskovicz Tova kitar. Bevezetőt Galili G. Ervin, a páholy elnök mondott.

A közelmúltban megrendezett zsidó kony-haművészeti kiállítás és verseny során a tel-avivi Dán Hotel szakács-együttese 7 arany-érmét és 4 ezüstérmét, az egyéni versenyben Goldstein Sándor, Dán főszakácsa, egy arany és négy ezüstérmét nyert.

Haifán, a HOH „Idősebbek Klubja” kö-zönsége előtt dr. Deutch Ferenc tartott elő-adást időszerű politikai problémákról. A klub tagjai közül tizenketten ünnepelték a szüle-renapjukat — ezuttal Goldstein Etus, Lin-denfeld Ilona és Stréger Szára ajándékozta meg az ünnepelteteket.

Az Izraeli Folyóirat-szerkesztők Szervezete tisztújító közgyűlést tartott Tel Avivban. az újságírók székében Chájim Rivlin lett az elnök, s dr. Arje Kaddari, az Izraeli Szem-le szerkesztőjét, a vezetőség sorába választot-ták.

Kelen Pál zongoraművész, zenepedagógus növendékei hangversenyen mutakoztak be Haifán. Ruti Singer, Ajál Braun és Michál Margalit szereplését nagy tapssal fogadta a publikum.

„Budapestől Kairóig” címmel tartott elő-adást az Aranykor Klubban dr. Arje Kaddar. A művészi részben Eszter Baumvel operá-énekesnő szerepelt S. Langevich kíséretével, Kertész Lili szavalt, Lechtner Eli humoros magánzámokat adott elő. Az estet dr. Antal László, a klub elnöke vette le.

Negy sikerrel mutakozó be Natanján a WIZO vidám színpadának együttese. Blum Ibi, Goldenberg Mirjám, Gross Jenő, Hirsch Bella, Hirsch Judit, Keleti Edit, Keleti Mose, Kálisch-Tomaxhoff Nomi és Bella Gol-denberg lépett fel. Az együttes előadását Ben-czel Bóla rendezte. Megnyitót Braun Kató mondott.

Az Aranykor Klub az idén is megemléke-zett az újdíeki véreztetés áldozatairól a Jahr-zet napján. — Elhunyt dr. Meir Tuvál, az Aranykor Klub díszelnökeinek felesége. A klubban megemlékezést tartottak, dr. Antal László elnök mondott beszédet.

Kadosa Pál zeneszerző, a kiváló magyar-zsidó művész, pályafutásának 50. évfordulóját ünnepli, s ebből az alkalmából a budapesti Zeneakadémia díszdoktorává avatták.

Dr. Sahn Imre v. debreceni főrabbi, közép-iskolai tanár, a béke problémáiról adott elő Haifán, a HOH közönsége előtt. Székely Sándor vezette be az előadót. Az est művészi ré-szében Schnapp Lea verseket és prózai írásokat adott elő mély érzéssel. A HOH „Idő-sebbek Klubja” közönsége előtt Kinori Ben-cion professzor „A víz és az ország” cím-mel tartott előadást. Bevezetőt Kovács Al-módar, a klub elnöke mondott.

רצה ג'נחו ברמאללה

רציחתו של איש העסקים חליל ג'נחו ברמאללה מאלפת מכמה בחינות. המחבלים שקטלוהו מטוח קצר בפתח הנוחה. הזדררו הפעם להודיע כי המעשה בוצע מאחר וג'נחו „נדון למוות על-ידי בית-דין של המשפחה הפלשתינאית בעון בגידה ושיתוף פעולה עם האויב הציוני”.

הודעת סוכנות הידיעות הפלשתינאית בבירור על „הוצ' אתו להורג” של איש העסקים ברמאללה מוכיחה מחדש, כי אירוגני הטירור לא שינו את מיתותיהם וממשיתם להשתמש ברצח גם בקרב הערבים, כדי לדכא כל דעה „בווגינית”.

עתה כבר ברור, כי כל חטאי ופשעו של ג'נחו לא היה אלא התבטאותו, כי הוא תומך ביומנת השלום של הנשיא סאדאת. הבעת דעה זו דייה היתה למרצחים האכזריים של אירוגני הטירור, כדי לארוב לאיש ולחטלו שעה קלה לאחר השמעת הדעה הזו.

מובן, כי כוונת ומטרת אירוגני הטירור היא להפחיד את כל אלה בגדה המערבית וברצועת עזה אשר מהרהרים במחשבה לנסות ולעלות על דרך השלום או לפחות דויהקיום המעשי עם ישראל.

על שופרות ההסברה של ישראל להבהיר לאתר לדעת הקהל בעולם, כי רצח ג'נחו מהווה ראייה נוספת לטענת ישראל, כי אין כל אפשרות לנהל מ”מ” כל ששורה עם אירוגן המרצחים הקרוי אש”ף.

DZSANHU MEGGYILKOLÁSA RAMALLÁN

Abdel Nur Chálili Dzsánhu ramallai üzletember meggyil-kolása több szempontból tanulságos. A terroris’ák, akik kis távolságra ülték bejárattól agyonlőtték az ismert üzlet-embert, ez alkalommal tették elkövetése után sieve kér-kedtek annak bejelentésével, hogy azért végeztek áldozat-ukkal, mert Dzsánhut „a palesztinai forradalom halálra ítélté árulás és a cionista ellenséggel való együttműködés miatt...”

A palesztinai hírszolgálat ügynökség beiruti jelentése a ramallai üzletember „kivégzéséről” ismét bizonyítja, hogy a terroriszervezetek nem változtaták meg módszereiket, és folytatják a gyilkosság gátlástalan alkalmazását az arabok körében is, hogy elfojtsanak minden „áruló” nézetet.

Most már nyilvánvaló, hogy Dzsánhu egész „bűne” abban állt, hogy nyilvánosan kifejtette, miszerint támogatja Szádát ellentéte bekezeleményezését. Ez a véleménynyilvánítás öm-magában elegendő volt a terroriszervezetek kegyetlen gyil-kosainak, hogy csapatát állítsanak fel és orvul leljék ezt a férfít, rövid idővel számukra eretnek-véleménye kifejtése után.

Nyilvánvaló, hogy a terroriszervezetek célja megfélemlíteni a Nyugati Pártvidék’ és a gázai sáv mindazon személyiségeit, akik a béke megteremtésének vagy legalábbis az Izráellel való gyakorlati koegzisztencia lehetőségének a gondolatával foglalkoznak.

Az izraeli tájékoztató szervek feladata, hogy azonnal tájárják a nagyvilág elé a Dzsánhu-gyilkosság részleteit, mert ez ismét elten igazolja Izráel álláspontját, miszerint nincs semmiféle lehetőség bármilyen tárgyalást folytatni a PFSz elnevezésű gyilkos gengszterbandával.

* Az Izraeli Szemle februári szá-mából: „Olcso” energia — Szál-lint Breznyevnek hívják... — Mai Magyarország — Izrael-mentes zsidó ünnepség Budapes-ten — Egyetem Kinában — A Szekemből — A kabáttolvaj ehé-dje — Kisebrendéségi érzés — Mexikói levél — Egy újságíró noteszéből — Novellák — Szem-le — Margó — Hallotta? — Ké-nes humor... és sok más.

EGYMÁS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

Sok gratulációt kapott a dr. Hausen, illetve Efráti házaspár a gyermekeik, Hausen Neria és Efráti (Rosenberg) Szára eljegyzése alkalmából.

A művész-kollégák és a baráti kör szeretet-tel vették körül a héten Balogh Csaba esellő-művészt, a haifai szimfonikus zenekar tagját és feleségét, Balogh (Schlesinger) Juliánát, első fiúgyermekük, Alexander Slomo megszületése és brit milája alkalmából.

A rehovoti magyar jüsv, barátok, tisz-telők szeretettel gratuláltak Löwinger Cvi városi tanácsosnak, a helyi HOH társelnöké-nek és feleségének, Jaffának, fiuk, Arje és Eszter Lévi házasságkötése alkalmából. Az if-ju pár frigyét Kuk rehovoti főrabbi áldotta meg. Dr. Jozsef Burg belygimnister is megjelent az esküvőn.

Tiszteletű és tanítványai gratulációkkal hal-mozták el az Arádon élő Schaeffer Abrahá-mot, az egykori kispisti zsidó iskola v. igaz-gatóját, abból az alkalmából, hogy a had-ügyminisztérium illetékes osztálya az „ALE” (Ttur lochámáj Hámediná) emlékéremmel tün-tette ki.

Kremer Jehudának és Ráchelnek fiúgyer-meke született. A házaspár angliai tanul-mányuton van. A baráti kör tagjai szeretettel gratuláltak az örömszüllőknek, illetve a nagy-szüllőknek, a Haifán, illetve a Nir Ecjonban élő Krémer és Ben Szirá házaspárnak.

Szép kitérő-égek kitérő tartották meg a bné-bráki Waldman Dániel és Dódjá Jacqueline esküvőjét. A vőlegény édesanyja annak idején Avigdor Háméiri titkárság volt.

A násznép szeretettel gratulált a héten Fleischmann Gedáljának és Szárának, illetve Friedmann Srágának és Sosánának, gyerme-keik, Micha és Pina házasságkötése alkalmából. A vőlegény családja dunaszerdahelyi származású.

Nagy részvét mellett tartották meg Bendor (Vándor) Jenő, az egykori temesvári, illetve budapesti főkántor árkáráját és sikkó-vatását Dr. Rosenblum Manó főrabbi mondott gvász-beszédet, a Szrelá kántorközös iskola nevében Stark Jehosua beszélt, az El mále ráchámiméi Szameth Jechez’él recitálta. Kádist az öccse, Weisz Deszö mondott. A megjelentek együtt-érezssel vették körül Bendor Viólat, az el-hunyt özvegyét és a négygyermekes családj tagjait.

Azkár volt nagy részvét mellett Kövesi Bé-la (Bárnch Mose) sírjánál. Ráv Kusovszki és Ungár Mose, a tel-avivi Bikur Cholim elnö-ke mondott beszédet. Jáákov Rosenfeld reci-tálta az El mále ráchámiméi imát.

A soproini maradék bizottság a héten elte-mette köztisztviselben álló orvosát, dr. Leho-vits Izidort. Dr. Scheiber Sándor, a budapesti Rabbiszeminárium igazgatója becsusztatta a megboldogultat. Az Izráelben élő soproini-ak részvétét, levélben. Jicchák Chum tolmá-csolta.

Letértünk a helyes utról

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Bizonyára Izrael földrajzi elhelyezkedése, biztonsági — politikai helyzete az oka annak, hogy amióta csak az állam létrejött, szüntelenül az események s a viták középpontjában áll.

Az egymást kergető események természetesen azt is magukkal hozzák, hogy már nem mindenki emlékszik vissza a távoli, sőt a közel-multra sem, mert hiszen a jelen is csupa feszültség, csupa aggodalom, várakozás és remény. De amikor valamely nemzet életében út az igazság órája, amikor a jövőjéről és fennmaradásáról van szó abban a körzetben, amely mindvégig ellenséges volt és marad Izrael iránt, akkor már nem szabad megfeledkeznünk a multól, legkevésbé arról a multtól, amely a jövőnkét biztosító jogokról beszél.

Amióta a Biztonsági Tanács meghozta híres 242-es számú határozatát, azóta valahányszor csak az izraeli-arab viszály megoldásának a lehetőségeiről és kereséséről volt szó, mi is, a nagyvilág is erre a határozatra hivatkozott.

Mivel ma már megszokott dolgok lettek az érintett államok politikusaiknak kölcsönös látogatásai, s mert a világ közvéleményének napirendjéről mindmáig nem került le az izraeli-arab viszály, ezért valahányszor csak diplomatafák bármilyen alkalommal is összeülnek, mindig napirendre tűzik ezt a viszályt, s megbeszélések során már sablonossá vált, hogy kivétel nélkül úgy hivatkoznak a fenti határozatra, mintha valami csodaszöveg lenne.

Nem titok, hogy a BT határozata körül is vannak a nézeteltérések Izrael és számos külország között, mert e határozat úgy szól, hogy Izraelnek fel kell adnia területeket, amelyek a hatnapos háború során szerzett, mely kifejezést mi mindig is úgy magyaráztuk, hogy nincs szó az összes terület kiűréséről, mert hiszen, ha a határozat megfogalmazói erre gondoltak volna, akkor a teljes visszavonulás értelmében fogalmaztak volna, és „az összes terület” szöveget volna, nem pedig a köztudomásúlag határozott névelő nélküli definíciót „területekről”.

Ugyanez a határozat kimondotta azt is, hogy Izraelnek joza van biztonságos, elismert határoka, mi pedig e biztonságos, elismert határoka fogalmát összekapcsoltuk területéről való visszavonulásunkkal, mert hiszen magától értetődő, hogy itt a hatnapos háború előtti határoka kiigazításáról van szó.

Kiemelendő ez alkalommal az is, hogy ugyanez a 242-es határozat a palesztinai menekültek problémájának a megoldásáról is beszél, s az évek során Izrael ezért ismételt és hangsúlyozta annak a lehetőségét, hogy a palesztinai menekülteket a körzet arab államainak területén teleltetik le.

Azért vetjük most fel a BT 242-es határozatának a kérdését, mert időszzerűvé tették a körzetünkben zailó feilemőveket: Szádát elnök jeruzsálemi látogatása, kivált pedig a jeruzsálemi politikai bizottságban és a kairói katonai bizottságban lefolyt megbeszélések.

Az az érzésünk, hogy a mi részünkről súlyos hiba történt, mert annak ellenére, hogy hosszú évek során kitartóan ragaszkodtunk a BT 242-es határozatához, most hirtelen megis feladtuk eddigi érvelésünket és álláspontunkat a határozatot illetőleg, és Egyiptommal folytatott megbeszéléseinket az ő általuk vallott álláspont és alapelvek szellemében vezettük.

Ha végignézzük számos állam vezetőinek és az Egyesült Államok elnökét, meggyőződhetünk arról, hogy kivétel nélkül mindnyájan úgy magyarázták a BT 242-es határozatot, hogy Izrael köteles visszavonulni területekről, amelyeket a hatnapos háborúban szerzett meg, kivéve az olyan határkiigazításokat, amelyeket Izrael biztonsági szükségletei elengedhetetlenné tesznek.

Egyetlen politikus sem magyarázta még meg, mire gondol, amikor határkiigazításokról beszél, mert hiszen nyilvánvaló volt, hogy ezt a kérdést az érintett feleknek kell megtárgyalniuk, vagyis Izrael és az arab államok, mihielyt megindulnak közöttük a békétárgyalások.

Teljesen magától értetődő volt tehát, hogy amikor Izrael és Egyiptom között a tárgyalások megindulnak, akkor Izrael álláspontja a

mindvégig vallott izraeli felfogás értelmében kerül majd kifejezésre, ami ugyanakkor számos más ország vezetőjének is a véleménye, s mely szerint a kiindulópont az Izrael biztonsági érdekeinek megfelelő határkiigazítások.

Ma már nem titok az, hogy a Pitchát Ráfi-áchi, valamint az Ejláttól délre fekvő, Sárm el Sejk-ig húzódó települések képezik azokat a területsávokat, amelyek Izrael biztonsága szempontjából szükségesek, ahol tehát határkiigazítást kell végezni, hiszen nemcsak mi, de sokan mások is megértették, hogy ezek nélkül Izrael nem mehet bele a visszavonulásba, mert legsúlyosabb szempontja biztonságának a szavatolása.

Nem voltunk jelen az izraeli küldöttség jeruzsálemi és egyiptomi tárgyalásain, s ezért nem állíthatjuk, hogy ezek az érvek ott fel sem lettek volna vetve, de tény az, hogy Izrael végeredményben beleegyezett abba, hogy a teljes Szináj félsziget visszakerüljön Egyiptom korlátlan fennhatósága alá, gyakorlatilag tehát Izrael a megbeszélések során feladta a BT 242-es határozatának általa vallott magyarázatát a visszavonulást illetőleg, amivel tulajdonképpen magáévá tette az egyiptomi, tehát az ószarab értelmezést, amely szerint a 242-es határozat Izrael teljes visszavonulásáról intézkedik minden meghódított területről.

Izraelnek e változott hozzáállása gyakorlatilag súlyos veszéllyel jár Egyiptommal kapcsolatban és veszedelmes precedenst teremt a többi szomszéd állammal kapcsolatban is, amelyekkel még nem ültetett le a tárgyalászatához. Ha ugyanis Izrael hajlandó letérni eddigi elvi útjáról és hajlandó egy esetben másként magyarázni a BT határozatot, akkor nem kétséges, hogy a többiek is levonják ebből a nekik kedvező következtetéseket, ha és amikor odakerül a sor, hogy Izraellel tárgyalásokba bocsátkozzanak.

Annak, hogy Izrael eltért a BT határozatának eddigi magyarázatától, kihatása lehet a palesztinaiakra vonatkozó szakasz értelmezésében is, mert vagy ragaszkodunk ebben a pontban a határozat szövegéhez, ugyanakkor pedig a határoka kérdésében is, de ha egyszer eltérünk a határozat általunk vallott magyarázatától, s belemertünk az egyiptomi fennhatóságba Szináj teljes területén, vagyis lemondunk az izraeli — egyiptomi határ felállítására szükségesség kiigazításairól, akkor lehetőséget biztosítottunk ahhoz is, hogy a palesztinai kérdésében is függetlenítsük magukat az arabok — mint ahogy Szádát is teszi — a 242-es határozat előírásaitól. S valóban azt látjuk, hogy az arab menekültekre vonatkozó megbeszélések nem a BT határozatai szellemében folynak, hanem Izraelnek oly terve alapján, amely már nem kapcsolatos a BT határozat eredeti izraeli értelmezésével.

Arról már nem is beszélve, hogy Egyiptom elnöke nem megy bele az izraeli tervbe, s miként végeredményben elérte Izrael hozzájárulását a teljes egyiptomi fennhatósághoz az egész Szináj felett, minden határkiigazítás nélkül, ugyanúgy akarja a neki térső megoldást elérni a palesztinaiakra vonatkozólag is, nem pedig úgy, ahogy ezt a BT határozta meg.

Igy lez aztán világos, hogy amikor Izrael letért arról az állásponttól, amelyet a BT határozatának meghozatala óta mindvégig kitartóan vallott, ezt a mi nagy hátrányunkra tette; mivel pedig Egyiptom elnöke nem mondja el Izrael álláspontját, nem lesz kifogásolható az sem, ha Izrael is visszatér az eredeti kiindulási pontjához, ami nemcsak az övé, hanem a nemzetközileg állásfoglalás is, s melynek értelmében Izraelnek joga van a biztonság megkövetelte határkiigazításokhoz, mázpedig az izraeli — egyiptomi határ e kiigazításai nagyjából azzal a területtel egyváltamúak, amelyekben a pitchái és az Ejláttól délre elhelyezkedő települések felelnek.

Az ilyen izraeli álláspont, amely egyáltalán nem területek megadását a szándékában, hanem, mint mondottuk, kizárólag biztonsági szükségletekből fakadó határkiigazításokon gyökerezik, bizonyára utabban megfontolásokra készteti Egyiptom elnökét, s végeredményben a tárgyalásoknak csak ez a módja vezethet tényleges megoldásra.

Az az ut, amelyen eddig haladtunk csak a régi mondásra emlékeztet: „Nyujtsd neki egy ujjadat, s az egész kezedet akarja”.

Rappaport Ottó

NAPLÓ

1.

Legrosszabb álmaimban sem mertem volna gondolni arra, hogy az emberi elme egyik csodálatos felfedezése, vivmánya, a tévé, annyi bosszúságot és keserűséget fog okozni. Néha már kezdem érteni azokat a hibuzgó zsidókat, akik nem tűrik meg házukban az „ördögi” készüléket; helyes önkonzerváló ösztönnel kimélik meg magukat sok-sok felesleges izgalomtól. Mert odajutottunk, hogy az ember a tévé előtt ülve gyakran neveltségessé válik a saját maga szemében is: drága pénzt fizet azért, hogy a képernyőről szembeköpiék a saját házában. Hiszen, mi egyéneknek, mint cinikus szembeköpiésnek tekinthetjük azt, amit a minap mondott Ágászi professzor azzal kapcsolatban, hogy az amerikai náció felvonulása készülnek egy zsidólokta városkában. Ki ez az Ágászi? Hol, milyen iskolában vagy katedrán tanít? Lehet, hogy olyan gyerekek is vannak a tanítványai között, akiknek szülei túlélték a náci táborok borzalmai? Lehetőség, hogy harminc évvel a hitlerizmus leverése után akadjon Izraelben egy zsidó, méghozzá nevelő-pedagógus, aki ártaftan gyermekjátékának meri minősíteni hileristák fenyegető felvonulásait; aki zsidókat, nevezetesen a Gus Emunim tagjait a nációkkal hasonlítja össze. Lehet nem egyetérteni a Gus Emunim módszereivel, célkitűzéseivel, de nációknak nevezni őket, az olyan példatlanul árcaftan kihívás, amely semmibe veszi a náciizmus áldozatainak legszentebb érzéseit és a szó legszorosabb értelmében szembeköpi a nézőt, aki a tévé készüléke előtt ül.

A náció kiirtották szinte egész családomat. És nemcsak az enyémet. Izrael lakosságának jó része élete végéig hordja lelkében a gyászt, a bánatot, amelyet a náció okoztak. Milyen szólásszabadság az, amely megengedi, hogy egy nyilvánvalóan öngyűlölő professzorcska a tévé képernyőről belegázoljon a lakosság többségének fájdalmas érzelmeibe. Milyen demokrácia az, amely lehetővé teszi, hogy a zsidók házában, ország — világ előtt nációknak nevezzenek — zsidókat. Az illetéktelen illetékesek és a felelőtlen felelősök minduntalan arra hivatkoznak, hogy a tévé független hatóság, amelynek ügyvitelében nem lehet beleszólni. Ez közönséges hazugság, a közvélemény átlátszó félrevezetése és megtévesztése. Mitől és kitől független a tévé, talán a zsidó nép elemi érdekeitől független? Az önállóság azt jelenti-e, hogy ebben az országban mindenki munkája ellenőrizhető — csak a tévéé nem? Vajon mivel érdemelte ki ezt a kiváltságos helyzetet? Vajon a nézőknek csak ahhoz van joguk, hogy a tévét nehezen keresett pénzüikkel eltartsák, de ahhoz már nincs, hogy munkájába beleszóljának? Milyen demokrácia az, ahol a többség nem szólhat bele egy általa eltartott intézmény tevékenységébe, amelyet egy kisebbség ize, politikai vonalvezetése és magatartása határoz meg? A tévé vezetői minduntalan arra hivatkoznak, hogy illetéktelen felső beavatkozással megsértik a művészi alkotás szabadságát. De hiszen azok a művészi alkotások, amelyeket a tévé nem éppen a legszínvonalasabb művészi eszközökkel és szakmai vértézzel produkál, — távrolról sem függetlenek és önállóak minden politikai áramlattól vagy ideológiától. Mert a demokrácia és a szólásszabadság jelszavai egy elenyésző kisebbséggel rákényszerít, szinte terrorisztikus eszközökkel rákényszeríti a maga politikai nézeteit, állásfoglalásait a nézők nagy többségére. És ha ez a többség vagy ennek a többségnek megválasztott képviselői az ő jogainak, nézeteinek, felfogásainak is helyet, megnyilvánulást követelnek, akkor hisztériás hangulatkeltéssel a demokrácia megsértésével és a szólásszabadság elnémitásával rágalomazzák őket.

Csupán egy-két példát szeretnék megemlíteni. Amikor a palesztin terroristaik uszításainak hatására kifeleződött a viszony a zöld vonalon belül élő arab kisebbséggel, a tévé éppen akkor vélte időszzerűnek, célszerűnek olyan elfogult, egyoldalú film vetítését, amelyből kiderült, hogy a druzok többségéről kialakult képünk valójában hamis, mert ők is szembeköpi Izrael államával.

Az egyiptomiakkal való békétárgyalások idején a nézőknek nem egyszer már-már az volt a benyomása, hogy egyes tudósítók, akik a saját szakállukra Egyiptomba siettek, — a kairói, nem pedig az izraeli tévé tudósítói, helyzetképeik, kommentárjaik inkább a velünk szembenálló fél álláspontját látszottak képviselni. Most pedig a harmincadik évforduló küszöbén a legalkalmasabbnak látták az időt olyan film vetítésére, (Chirbet Chizá), amely nem vet valami jó fényt sem a felszabadító háborúra, sem az izraeli katona profiljára. A film körül keletkezett mesterséges vihar, a vetítés elhalasztása, befekettit bennünk a nemzetközi közvélemény előtt (amelynek rokonszenvére most nagyobb szükségünk van, mint bármikor) és azt a benyomást kelti, hogy Izraelben cenzura van, hogy el akarják fojtani a művészi alkotás szabadságát. Miért olyan életbevágóan, égetően sürgős éppen most ennek a filmnek a bemutatása? Kinek olyan sürgős? Kérdezzék csak meg a nézőket is, hogy milyen kérdésekről szeretnének művészi alkotásokat látni. Ha majd béke lesz, megnézzük ezt a filmet is; akkor majd megengedhetjük magunknak, hogy Uri Avnéri és Dán ben Amoc roszdás „műszereivel” vajakljunk lelkiismeretünk seibein. De most még élethálharc folyik a pusztá létünkért, azért, hogy az arab államok elismerjék létjogosultságunkat, hogy mi magunk se kételkedjünk e földhöz való elidegeníthetetlen jogunkban, hogy ne hanyorgassuk fel nap mint nap saját magunknak: igazságtalanságot követünk el egy más néppel szemben, amelyet elűztünk erről a földről. Vannak sorsdöntően fontos társadalmi kérdések, amelyekről még nem készítették filmet, vannak: fontos alakjai, momentumai a zsidó történelemnek, amelyekről még szintén nem készített filmet a tévé. Vegyük csak a témákat fontosság sorrendben és aszerint, hogy mit tart időszzerűnek, valóban életbevágónak a nézők nagy többsége.

A rádióhatóság működésére vonatkozó 21-ik paragrafus világosan és félreérthetetlenül leszögezi, hogy a művelődési miniszternek minden joga megvan ahhoz, hogy az igazgatóság tanács két tagjának óvása esetén elhalassza a tanács határozatának végrehajtását és a kérdést végleges döntés végett a kormány elé terjessze. A művelődési miniszter a törvény szellemében és a törvényben biztosított joga szerint járt el. Mi ez a vaklárma, és a hisztéria! Ki tulajdonképpen gazdája ennek a tévének. És van e egyáltalán gazdája? A törvény szerint ugyanis a művelődésügyi miniszter felel végső soron a tévé tevékenységéért. Hát annyi joga sincs, hogy egy műsorszámot későbbi időpontra halasszon, addig, amíg az erre illetékesek

is megvizsgálják a kérdést? Akkor mire való a miniszter? Csak arra, hogy pénzt adjon? Mire való a Kneszet nevelésügyi bizottsága; csak arra, hogy bólogasson? A volt művelődési miniszter, Aharon Jádlin is arra hivatkozott, hogy bár a tévé alá van rendelve hivatalának, nem gyakorolhat felette ellenőrzést. De akkor miért van alárendelve? És egyáltalán ki jogosult akkor arra, hogy egy ilyen fontos, ilyen döntően fontos nemzeti intézmény felett ellenőrzést gyakoroljon? Ha Hammer minisztert egyáltalán hibáztatni lehet ebben a kérdésben, akkor éppen azért lehet, mert a választások óta eltelt kilenc hónap alatt semmit sem tett azért, hogy a törvényben biztosított jogával élve végre rendet teremtsen egy olyan intézménynél, amelynek tevékenysége minden egyes állampolgárt közelről érint és amely tevékenységet — sajnos — a rögtönzés, a kapkodás, a koncepció és a szakmai tudás nagyfokú hiánya jellemez.

2.

Ha történetesen nem tartózkodtam volna éppen New Yorkban, amikor a jorédek tartózkodásának nem sok reménytel kecsegtető ügyében ott járt Dávid Lévi, a bizonytalan klita-tárca magabiztos minisztere, — tényleg azt hittem volna, hogy a hírközlő szervek elfogultak és igazságtalanok vele szemben.

Dávid Lévi mit sem törődve a mindent megbénító newyorki hóviharral, bátran utnak indult, hogy lángoló szavaival és kecsesgető ígéretekkel hazaszoítsa — hívja az ország idegenbe tévedt fiait... Mert valóban fájó problémája ám Izraelnek és az egész cionista mozgalomnak, hogy többszáz ezer polgára, köztük tíz-meg-tízezer szábre elhagyta szülőföldjét, hazáját, hogy jobb szerencsét próbáljon Amerikában. Az ott élő jorédek tömegei eleven, kiáltó ellentmondásai, romboló cáfolatai az újbéavándorlókat toborzó, mozgósító cionista felvilágosító munkának: milyen kedvvel adják fel jó helyzetben levő amerikai zsidók egzisztenciájukat, annyi időn át felépített szép otthonaikat, ha annyi tőgyökerez izraeli polgár kénytelen volt elhagyni az ígéretek földjét.

Igy hát igazán dicséretes az erőfeszítés a jorédek hazahozatalára. A kérdés csupán az, hogy milyen áron, milyen eszközökkel és főképpen milyen módszerekkel. Nem is kell túlságosan elmélyülni a problémában, hogy egykettőre világossá váljék: bármennyvi jókarat, haza- és ügyszeretet fűti is a miniszter igyekezetét, kezdeményezését, — eszközei, módszerei nem alkalmasak a jorédek megyőződésére, nem képesek e fájó kérdést hatékonyan előbbre vinni az olanyvira kívánt megoldás irányába. Mert a beigért anvagi kedvezmények alig vannak hatással azokra, akik a visszatérés gondolatával foglalkoznak. A kedvezmények módszerei régen elavultak, és különösen hatástalanok az Amerikában élő jorédekkel szemben, akik — mint tudjuk — nincsenek a legrosszabb anvagi helyzetben, nincsenek ráutalva arra, hogy vamedvezményvel vásároljanak hűtőszekrényt, vagy porszívót.

Megbiztosított amerikai tudósok által végzett tudományos igényű felmérésekből kiderül, hogy a jorédeknek nem érdeklik azok a kétes értékű vám- és adókedvezmények, amelyeknek ígéréttel haza akariák őket csalogtatni. Az is világosan kiderül, hogy a jorédek nagyrészenek számításaitban kevésbé, vagy egyáltalán nem látják szerepet az ország nehéz biztonsági helyzete, az állásról felezítés, a terrorselekmények. Sőt, nagyon sok jorédra ez éven ösztönzően hat: lelkiismereti, emberi kérdést csinál belőle. Nem a gvakori tartalékos szolgálatra való bevonulás kilitása riasztja vissza a hazatérésről a jorédek többségét, hanem az élet minőségének állandó romlása. Ez a döntő oka annak, és nem a newyorki hóvihar, hogy a jorédek nem nagyon voltak kíváncsiak Dávid Lévi szavaival, ígéretekkel. Az ő számukra a hazatérés kérdése nagyobb jelentőségű, mint a féláron vásárolt sztereo készülék, vagy mosógép. Ez nevez a van nekik. Lassuk be végre, Izrael a legelőreterebb kedvezmények kecsesgetésével sem képes felvenni a versenyt az amerikai bőséggel, és sem ottani életszínvonalal, sem a technikai képvelőmmel. Ha Izrael az életforma, a közérzet, a mentális tekintetében azt nyújtja csunán, mint Amerika, csak szegényesebb körülmények között, miért jöjjen vissza a joréd és miért alijázzon az amerikai zsidó. Ha itt is ugyanev kell fellelni a bűnözetéstől, az erőszak legváltozatosabb megnyilvánulásaitól, a fogyasztói társadalom magánvától és elidegenedésétől, az emberi relációk sivárságától, a kommunikáció hiányától, az emberi érintkezés elemi normáinak elmulasztásától és felhomlásától, — miért jöjjen ide. Meddő próbálkozunk még az anvagi kedvezmények véleképp csöbbe jutott módszerével, amely az amerikai zsidókhöz viszonyítva szegényen kíváncsoló orosz zsidóknál sem ér már el semmilyen hatást. Őket sem elsősorban a biztonsági helyzet, az országépítéssel járó áldozatok riasztják el, hanem azok a szomorú hírek, amelyeket az élet minőségének folyamatos romlásáról hallanak. E tekintetben nincs semmilyen különbség a bőséges országainak, vagy a keleti államoknak a zsidói között: mindannyiukat a nagy ideálok és célkitűzések határolásának hiánya, a súlyos erkölcsi zűléis, a korrupció, a mérhetetlen bürokrácia, az eevén kiszolgáltatottsága tartja vissza az Izraelben való letelendéstől.

A fent már említett közvéleménykutatás adatai szerint — jómagam is ezt hallottam számos jorédőtől, akivel Amerikában találkoztam — a zsidókat legelsősorban és döntő módon az országban uralkodó helyes állapotok riasztják el a visszatérésről, illetve a bevándorlástól: a kaffkai méretű bürokrácia, az állami szolgáltatások mélyen alacsony színvonala, a polgár érdekeinek semmibe vérese, a laza személt és vagonbiztonság, az újbéavándorlóktól való irigy és féltékeny tartózkodás, az anyagi biztonság és rendelenség, a mindentől való kiülő sztrájkok zűrzavara és bizonytalansága. Ezért úgy véljük, kár a fáradságot és az utiköltségeket, teljesen felesleges a miniszternek Amerikába utaznia, hogy elavult, értelmetlen kedvezményekkel visszatértesse birja a jorédekot. A kérdés megoldásának nyitját itt kell keresnie, neki is, másoknak is, itt, az országban, amely csakis megteremtendő eredeti életformájának szépségével, sajátos arculatával és legkérdvel, a nagy ideálok megújításával képes magához vonzani a zsidókat, akik már nagyon is jól tudják saját bőrükön tapasztalták — és ez a tudat, ez a tapasztalat szüntelenül nyugtalanítja, gyötéri őket, — azt ugyanis, hogy pénzt máshol is kereshetnek, de önmagukat, belső azonosságukat, lelki nyugalmaikat, harmóniájukat, csak saját házukban találhatják meg.

OLEK, FIATAL PÁROK ÉS VATIK VEVOK

- ★ Jelentékeny engedmény a hivatalos árakból és hitel feltételek.
- ★ Amíg beközlőznek állandó lakásukba, díjmentesen megörözük raktárunkban a vásárolt árukat.

Nálunk: trizsiderek, mosógépek, televízió, varrógép „Phico”, „Electa” és más légszabályozók, fűtőhelyek, radiólorok, gázalkalmazók, gélzolvatók a könyvháza stb.

„TAAM CHAJIM” TEL-AVIV, ALLENBY 27
(utolsó üzlet az udvarban)
A. Tiffenschneider vezetés alatt.

Tel.: 29 70 88 • Nyitva 9.30 — déli 1-ig és 4.30 — este 7-ig

ZSOLDOS ANDOR
gyönyörű verses kötet,
„A SZÜRKE PONTSZEM”
a GONDOS
KÖNYVKERESKEDESBEN,
Haifa, Bét Hákránót, II./241

EUROMUR
ajtó- és falbevonat

Egymás ellen harcolnak Moszkva kliensei

Az egyiptomi békeoffenzíva ellenfeleinek második konferenciája Algírban csendben, minden kézzelfogható eredmény nélkül zárult. Résztvevőinek közös nevezője: valamennyien szovjet fegyvert vásárolnak és ezért „haladó államoknak” nevezik magukat. Beleértve a „haladó békétábor” progresszív éltájt: a palesztinai terroristák szervezetét.

Ugyanakkor az egyiptomi elnök, aki sokszáz milliárd rubelnyi szovjet segély bezebeles után kiebrudalta orosz tanácsadóit, Camp Davidben az amerikai elnökkel tárgyal mindarról, ami merőben ellenkezik a Kremel cékitűzéseivel: békekötésről Izráellel, a PFSZ semlegesítéséről, amerikai fegyverszállításokról az egyiptomi haderő számára.

Nehéz elképzelni ennél csattanósbab bizonyítékot a vörös cárok imperialista politikájának kudarcára. Ez a kudarc nem szorítokzik csupán a Közelkeletre. Az orosz világhatalmi terjeszkedés főszereplőjeként a Kremel a „békétáborra” jellemző módon, a fegyverszállításokat használja. Hivatalosan a „nyugati imperializmus és gyarmati uralom” elleni harcra szólóknak az orosz rakéták, tankok és MIG-ek. Csak hogy Moszkvának egyre több kliense inkább a „haladó testvéralamok” elleni harcra használja fel a szovjet fegyvert.

Moszkva lelkesen támogatta a Szádát-ellenes front létrehozását, már csak azért is, mert annak középpontjába Szíria került és a Kremel sürögősen szükségesnek tartja kissé rendezhető kapcsolatait Damaszkusszal. Csak hogy a főrendező, Houari Boumediene algériai elnök, hiába hívta meg a legradikálisabb moszkvabarát arab államot, Iránt. Az irákiak, akik dühösen otthagyták az első konferenciát Tripoliban, nem voltak hajlandók a másodhegedűs szerepét játszani Szíria mellett.

A két arab szomszédállam között hosszú évek óta ellenséges a viszony és időnként a szíri-iráki határ mindkét oldalán megszólalnak az orosz fegyverek.

A középkori mohamedán törvények felújításáról ismert „haladó” Muammar Gadafi ezredes, a Tripoli-i konferencia vendéglátó gazdáját, csak nagynehezen cipelték el Algírba.

Ó nem szívleli a palesztinai terror fokozott támogatásáról szóló „mérsekelt” határozatokat. Gadafi vért akar látni. Zsidó vért! Természetesen biztos távolból, a líbiai sivatag ülső oldaláról.

De ugyanolyan fontos számára a gyűlölt Szádát elleni uszítás. Líbia és testvérallama, Egyiptom hadseregei farkasszemet néznek a közös határon. Pillanatnyilag nincsenek összecsapások, de Gadafi erősen készülődik. Erre kell a szovjet MIG-ek tömege a francia Mirage mellé. Ezért bocsátja Moszkva rendelkezésére az amerikai légihaderő egykori nagy bázisát Líbiában, némi kárpótlásként Egyiptomban elvesztett támaszpontokért.

AFRIKAI KUDARCOK

Sokat irtunk az évek során a szovjet imperializmus nagy tervéről: a Vörös-tenger bekerítéséről Afrikán keresztül és a behatolásra a Perzsa öböl hatalmas olajkíneseinek körzetébe. Ugyátszik, hogy ezen az uton nagyon is botladozik a vörös világhatalmi politika. Csak Afrika északi peremén tudott kissé lábat vetni, de arab kliensei óvatossákká váltak és magánháborúkra használják fel az orosz fegyverkezési segélyt:

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

Irtá: ARAD GIDEON

Líbia Egyiptom ellen, Algéria Marokkó kiszorítására a volt spanyol Szaharából, Irák Szíria ellen, Dél-Jemen Szaudia ellen, a PFSZ pedig Libanon, Jordánia, most Egyiptom és itt-ott Izráel, de főleg a béke ellen.

Egyiptom déli szomszédja, Szudán nyílt ellensége a Szovjetunió és Szádát tart. De sokkal kellemetlenebb az, ami Szomáliában történt. Itt, Berbera mellett volt a szovjet flotta és a légihaderő, valamint a rakétaerők főtámaszpontja, a Vörös-tenger és déli bejárata. A Bal el-Mandeb szoros ellenőrzésére, Szomália hadserege nagymennyiségű, kissé elavult szovjet fegyverzetet és bőkezű segélyt kapott.

Csak hogy Szád Barre szomáliai elnöknek nagy tervei voltak. Nemcsak Dzsibuti kívánta csatolni (amit az oroszok helyesleltek), hanem Etiópia szomszédos Ogaden tartományát is, azon az alapon, hogy ott néhány szomáli nomád törzs él.

Amikor Amerika beszűntette Etiópia új „marxista” katonai diktatúrájának fegyverellátását, Mengisztu Marian ezredes Moszkvához fordult segítségért. Miután Moszkva hiába kísérte meg a szomáli-etióp viszályt és az eritreai lázadás elsimítását, Mengisztu Marian kapott orosz fegyvert, mire Szád Barre felmondta a barátságot Moszkvának és nyugati segélyt kért. Sőt ennél tovább menve fokozatosan kitessékelt az oroszokat a nagy szomáliai bázisokról.

Moszkva azzal válaszolt, hogy több ezer orosz katonai „tanácsadót”, 2000 kubai katonát és oktatót, valamint légi hadonagyományisággal fegyvert küldött Etiópiába.

Most tehát Ogadenben mindkét részről szovjet fegyverrel folyik a háború. A Szaudia körül csoportosuló arab államok Szomáliát támogatják, amely tagja az Arab Ligának. Ugyancsak támogatják az eritreai lázadókat, hogy a keresztény Etiópiát elűzzék az „Arab Tenger” (ezelőtt Vörös-tenger) partjairól. Kényes helyzetbe kerültek a „haladó” arab országok, mint Irák, amely eddig az eritreai lázadást támogatta és most rájött, hogy Moszkva új szövetségi ellen szítja a háborút.

IRÁELI DILEMMÁJA

A felemás afrikai háború Izráel számára is dilemmát jelent. Még az elhunyt Hailé Szelasszie császár hozta létre a szoros kapcsolatokat Izráel és Etiópia között. Hadseregünk vállalta egyes etióp élesapatok kiképzését és fegyverellátását. A népus elűzése, az addisz-abebei forradalom véget vetett ennek, de a kapcsolatok nem szakadtak meg teljesen.

Mose Dáján hivatalosan megerősítette azt az arab állítást, hogy Izráel még mindig szállít hadfelszerelést az etióp hadseregnek a Szomália elleni háborúhoz. Ehhez Washington megadta a hozzájárulását, de Moszkva nem!

Igy tehát abba a helyzetbe kerülünk, hogy az ellenséges szovjet nagyhatalom egyik védencének szállítunk kiegészítést az orosz fegyverekhez, egy szovjet fegyverzetű arab állam elleni harchoz! Ez majdnem olyan furcsa, mint az a tény, hogy kubai pilóták amerikai F-5E harcibombázókkal támadják a szovjet fegyverzetű szomáli csapatokat Ogadenben!

ÁZSIAI KUDARCOK

A szovjet hatalmi politikának mindig az volt az egyik vezérelve, hogy a forradalmi szocializmus (azaz orosz imperializmus) a legkönnyebben ott juthat uralomra, ahol a legnagyobbak a nyomorgó tömegek. Ezért választották az arab világban Egyiptomot — az ismert eredménnyel. Ezért kötöttek annakidején szövetséget Kínával. Nemrégiben az agg Tito marsall azzal a benyomással tért haza Moszkvából, hogy a Szovjetunió és Kína közötti háború elkerülhetetlen.

Ázsiában ezen az alapon a 600 millió lakosú India képezte a szovjet erőfeszítések legfőbb célpontját. Indira Gandhi bukásával erősen meglazultak a kapcsolatok. A másik veterán női kormányfő, Szirimavo Bandaranaike veresége Ceylonból (Szri Lanka) szorítja ki Moszkva befolyását.

A legkellemetlenebb azonban az, ami Indokínában történt. Nyílt háború folyik az „amerikai imperializmus alól felszabadított szocialista testvéralamok” között. Mégpedig Moszkva kliense, Vietnam részéről tisztára imperialista hódító háború a gyenge kis szomszéd, Kambodzsa (mai nevén Kampucea) ellen. A szerencsétlen kambodzsi lakosok, szívesen szabadulnának fel a Vörös Chmer borzalmas, hihetetlenül kegyetlen zsarnoksága alól, aligha örülnek annak, hogy vietnami testvéreik perszelik fel falvaikat. Kambodzsa ugyan Kína kliense, de a két kommunista nagyhatalom egyaránt fázik indoknai bonyodalmaktól.

Mint hogy Európában a kommunista pártok jórészt az eurokommunizmus független útját választják, a csehszlovákiai nem növekszik a Moszkva iránti lelkesedés, sőt Románia és Jugoszlávia erősen fenntartja fél-függetlenségét, fel kell vetnie a kérdést, hogy milyen világpolitikai sikerek kísérik a szovjet haderő nagymértékű megerősödését?

Ez a gyanunk, hogy erre a kérdésre még Andrej Gromiko sem tud válaszolni.

UJ ESZKÖZÖKKEL — ELLENÜNK

Irtá: BARKAY ZEEV

A gonosz mostoha mérgezett almával próbált megszabadulni Hóféhérekétől s azóta ez a módszer meglehetősen visszatetszést vált ki világszerte. A mesebeli király Hóféhére szépségét irigylte; ezért kívánta eltemni láb alól ezzel a furfangos módszerrel.

Mindenesetre, mint láthatjuk, a gyümölcs-mérgezés metódusa nem új, valamennyien már gyermekkorunkban megismerkedtünk vele.

Az arabok, persze, nem szépségünk miatt próbálnak időnként eltávolítani minket az élők sorából, habár bizonyosfajta hiúságnak kétségtelenül része van a dologban: nehezen emésztik meg, hogy ők olyan sokan vannak, mi pedig olyan kevesen — mégsem bírnak velünk.

„Többet ésszel, mint erővel” — juttott eszébe végül valakinek — vagy valakiknek — az arab világban, s miután belátták, hogy a csatamezőn nem megy az ügy, elhatározták, hogy más eszközökhöz folyamodnak.

Megjelent, nagy suhogással a „békeangyal”. Valóban, szarncsattogásától visszhangzott az egész világ: „Béke, béke, béke”.

S csak úgy lassan-lassan kuszott mellé a „ha...”

Béke, „ha...” Izráel így, úgy meg amogy: azt teszi amit a békeangyal diktál; lemond erről is meg arról is, meglátja „merév” álláspontját, s szép csöndben visszahúzózik a hatnapos háború előtti határáig, — szóval, ha hajlandó mindarra, amire, ha hajlandó lenne, már éveket ezelőtt „békét” köthetett volna a békeangyal nélkül is. Legfeljebb ma már nem létezne, mert az nem vitás példánul, hogy ha a jomkionuri háborúhoz hasonló meglepetés a régi határok között ér, aligha lett volna „manőverezési területünk”.

De a „békeangyal” belonózkodott a népek szívébe; szívesebben hallgatják önmagasztaló szavait, mint Izráel makacszkodását, s nem értik, miért „vett gáncot ez a kis ország a békének?”

... Ez nem higány; ez másfajta mérég, amely nem narancson, hanem a távoklési eszközökön keresztül jut el a világ népeihez s nem a gyomorban, hanem az agyokban végez romboló munkát...

*

A narancsmérgezés, persze, sokkal konkrétabb dolog, s talán ravaszabb is, mert hiszen nem kifizetődől ellenünk irányul — azaz, a cél nem izráeliek mérgezése — „csak” éppen minket akar tömrekenni; elriasztani tőlünk létfonosságú exportcikkünk vásárlót.

„Mi nem akarunk ártatlan embereket gyilkolni — közzölték levelükben a narancsmérgezők — csak az izráeli kivételnek ártani!”

Micsoda humanizmus! De azért ezekben a szavakban van némi utalás arra, hogy ugyanígy, lehet a narancsba a higánynál veszélyesebb anyagot is juttatni.

Pillanatnyilag azonban „csak” a narancsra specializáltak magukat, talán, mert ebben az évszakban ez a legfavorizáltabb izráeli termék Európában.

S hajlandóknak, ha azt mondanánk, hogy nem jól számítottak. Viszonylag primitív esz-

közökkel s olcsó eljárással sikerült „narancspánikot” előidézni Európában, kárt okozni Izráelnek — mindezt minimális rizikóval.

Az európaiak megriadtak a terrortól — csökkentették, legalábbis ideiglenesen — az izráeli narancs vásárlását — azonban alig-alig juttatták kifejezésre felháborodásukat maga a tett ellen. Egyes lapok vezércikkében megbélyegezték ugyan azt a terror-megnyilvánulást, azonban az általános tiltakozás aligha állt arányban azzal az elvetemült aljassággal, amely a gyümölcs-mérgezés mögött húzódik s amely valójában jellemző ellenségünk mentalitására.

Mert képzeljünk csak el — feltéve, é: meg nem engedve — fordított esetet: képzeljük el, hogy valami izráeli terroroszerző mérgezett volna meg európai piacra szánt arab gyümölcsöt! Uramisten! Hogy harsogott volna az egész világsajtó: „A zsidók európai keresztény gyerekeket mérgeznek!” „A zsidók ártatlan keresztények egészségét kockáztatva kiterjesztik a közkeleti vizslyt Európára!” „Mégis van igazság a vérvádban?” — s hasonlók... Talán még pogromokra is sor került volna imitt-amott...

De az arabok ellen túlzottan kifakadni ma nem kifizetődől dolog: mérgezzenek bár narancsot, veszélyesebbek bár ártatlan keresztény európaiak egészségére.

S csak jellemző a helyzetre, hogy amikor spanyol narancsokban is találtak higányt, máris olyan hírek kezdtek elterjedni — nyilván spanyol forrásból —, hogy ez „izráeli mesterkedés a spanyol konkurrencia ellen”. Mert hiszen a spanyoloknak semmiképp sem állt érdekükben kompromittálni arab barátait.

Más kérdés, persze, hogyan került a higány a spanyol, majd a szicíliai narancsba? Könnyen elképzelhető, hogy az „illetékek” összecseréltek a mérgezendő szállítmányokat, vagy esetleg pszichonata „amatőrök” van szó, akik ki akarták próbálni idevágó tudományukat.

Olvashattuk ugyanis, hogy az európai televízióállomások olyan részletes tudósítókát közvetítettek az ügyről, olyan aprólékosan ismertették a gyümölcs-mérgezés technikáját, hogy azt minden néző elsajátíthatta.

Ez, azonban, végső fokozat mellékes kérdés, mint ahogyan mellékjelenség az is, hogy akadnak, akik a „narancspánikot” feltűnési viszketegségük kiélésére használhatják fel, s hamis jelentéseket tesznek mérgezett gyümölcsről, csak azért, hogy szerepeljenek a sajtóban, vagy a televízióban.

A lényeg, hogy újfajta hadjárat indult ellenünk, nem is egy fronton, melyet ellenségünk az eddigiekétől eltérő módszerrel és eszközökkel kíván megvívni. Nemzetközi pozícióinkat, gazdasági alapjainkat igyekeznek lerombolni, hogy aztán könnyen elbárhassanak az így legyengített nemzettel.

S ha államunk fennállásának harmincadik évében büszkén vallhatjuk, hogy fegyveres erő nem tudott térdre kényszeríteni bennünket, most be kell bizonyítani helytállásunkat létküzdelmünk új frontján.

KARNEX B.M.
RÁMÁT-HECHAJÁL ● HÁBÁRZEL U. 9,
TELEFON: 47 72 51,
FOKOZZA A TERMELEST ÉS KERES
HADÁR JOSZÉF, RÁMÁT-HECHAJÁL,
NEVÉ SARET, SIKUN SZELÁ, MORÁSA,
PÁRDEZ KATZ KÖRZETÉBEN LAKÓ

VARRÓNÓKET
ÉS KEZDŐ VARRÓNÓKET

REGGELI MŰSZAK,
VAGY RÉSZBENI MUNKA.

17 éves voltam és a lány csak 16.
A tengerparton feküdtünk és Elvist hallgattuk.
Telehold volt és ez 58 nyarán történt...

„Noach Film” bemutatja:

Le Pole

az izráeli filmet, amely még nem került előadásra, és már a napi beszéd téma lett.

Mit csináltunk, a bál után...

CITROMOS JÉGRAKÉTA
a film, mely Izráelt képviseli a 78-as berlini fesztiválon.
MENACHEM GOLÁN, JORAM GLOBOS producerek
és BOAZ DAVIDSON rendező filmje.
VILÁGPREMIER 78. 2. 11, szombat estétől

TEL-AVIV
SÁCHAF mozi
★★★★
5 csillagos mozi
Figyelje az előadások kendetét.
Péntek, február 10, este 10 és 12 órakor.
Szombaton 3 előadás: 5 — 7.15 — 9.30
Hétköznap: 4.30 - 7.15 - 9.30

RAMAT-GAN
„ORDEA” mozi
7.15 — 9.30

Rövidesen:
Jeruzsálem, Haifa,
Beér-Séva, Natanja,
Herzlia, Cholon,
Bát-Jám, Ásdod,
Petach-Tikva

Csak felnőtteknek — Meghívók és engedmények érvénytelenek — Színes

SZINES KÉPEK
ELŐHÍVÁSA!
KODAK — KODAKNÁL!
AGFA — ÁGFANÁL!

Bár nem máról-holnapra, de az országban szokásos legkifutottabb minőségben!
Dús választék és szakszerű, udvarias kiszolgálás, a leg-
régibb haifai üzletben.

Utlevélképek egy perc alatt!

Photo-Brenner
31. REH. HECHALUTZ, HAIFA

HAIFA VÁROS
KULTUROSZTÁLYÁNAK RENDEZÉSÉBEN
KELEN PÁL
kétyszer nemzetközileg kitüntetett zongora művész
JUBILEUMI DISZHANGVERSENYE
Műsoron: CHOPIN legjelentősebb művei.
1978 február 25-én, szombaton este 8 órakor,
„Bét Pewzner”, (Haifa, Pewzner utca 54).
A művészt üdvözlük:
Dr. DEUTSCH FERENC,
a Bné Brit Rend Nagypáholyának alelnöke, és
CHAJIM JANCULOVICI,
Haifa város kultúrosztályának képviselője.

ROBEX
A legjobb vétel

KIADÓ HÁZASPARNAK
bútorozott szoba
KIS KONYHÁVAL
Tel-Aviv, Alexander Janaj 17,
földszint.
Szombat kivételével.

Kárpított bútorok
áthúzása, átalakítása
a megrendelőnél is.
MÉR • BÁT-JÁM.
Háacmát 62, passzázs,
tel. 871660 este 8-9 közt

ARANYGLOBUSZ DIJ — 1978 január
Izgalmas történet, romantikus történet.
Irigységről, gyűlöletről, barátságról, sikerről
és szerelemről szóló történet.

ANNE BANCROFT
SHIRLEY MAC LAINE

FORDULÓPONT
THE TURNING POINT
Herbert Ross filmje • Mihail Baryshnikov
Leslie Brown
Országos bemutató 1978. 2. 11, szombattól,
„DEKEL”, Tel-Aviv • 7 — 9.30
E. D. Matalon & Co., Ltd. Golan

UK
F
Az egy...
Termés...
szétlapi...
hogyan...
dig a sü...
Izgatot...
szeretem...
zövel gaz...
váratlanu...
Sajnos...
egy hom...
krémese...
harmadik...
ten menn...
Honna...
Rövid...
került a...
Szerint...
kot az é...
a kémeny...
Város...
kot —
folytatják...
alkotás...
kakat.
De ez...
szertitő...
rés prof...
ról, kibí...
remült t...
főlrta az...
nem kész...
Mint...
megát, z...
részt...
De va...
üzemelő...
Ismert...
ipari sz...
a techn...
sit, színt...
hoz jár...
Van o...
lalkozás...
egy más...
műszak...
kopogtat...
Egyéb...
kály, de...
És va...
beknek...
szemért...
És va...
harkályt...
lepuffan...
operaén...
kor zen...
Ismert...
vélemén...
és ismer...
Isme...
egy fél...
Van...
val az...
De le...
anabapt...
medán...
más és...
En —
néha le...
ördögök...
mával,
Ezzel...
szak al...
gók me...
bákat g...
titására...
elgond...
delmes

Félnorma

Az egyik cukrászdában a krémekben tekintélyes mennyiségű szénát találtam.
Természetesen három újabb krémet rendeltem, mégpedig a széntalatt, alakított anyagok közül. Ugyanis tudnivaló, hogy nagy nyomás alatt a szén gyémánttá alakul át, márpedig a sütemények egyik részét alaposan megnyomtam valami izgatottan vizsgáltam a masszák részecskéit, mert szívből szerettem volna, ha társadalmunkat egy rejtett gyémántmezővel gazdagítom. Tudomásom szerint Dél-Afrikában is ilyen váratlanul bukkant egy farmer árágakore, lapátolás közben.

Sajnos a cukrászda így sem lett alkalmassá arra, hogy egy honi gyémántvárost építsünk a helyére. A megvizsgált krémek csak egyszerűen szét voltak lapitva; kizárólag a harmadikban találtam szénnyomokat, de iparilag jelentéktelen mennyiségben.

Honnan van a tézfában korom és szénpor?
Rövid töprengés és logikai mérlegelés után azt hiszem, sikerült a kérdést megfejtenem.
Szerintem a cukrász — aki a tézfákat sütötte — egy műszakot az édesiparban dolgozik, egy féműszakot pedig elvállalt a kéményszerőknél! Így gyűjt Fiatra...

Városunkban ugyanis számtalan évén végez másfél műszakot — mégpedig a legjobb, lefelkészültebb személyiségek folytatják ezt az életmódot. Egyébként a krémek is tökéletes alkotás lett volna, ha a cukrász nem zavarja össze a műszakokat.

De ez az enyhébb esetek közé tartozik. Egy tudományvesztés előadásán például beírt egy konasz kékszemű, okuláris professzor, és ahelyett, hogy beszélt volna az influenzáról, kihívta az első sorban ülőket és feleltetni kezdte a megremült társaságot a krónikus májgyulladás terápiajáról. Maid föllírtja az egyedek nevét, ridegen közölte, hogy a jelenlévők nem készültek, és haragosan távozott.

Mint kiderült, a professzor az első műszakban képzelte magát, a hallgatóság viszont második műszaki előadásán vett részt...

De van például kifizető mérnök, aki egy normát teljesít az üzembelen, egy félnormát pedig mint víz- és gázszerelő.

Ismerek rádió- és televíziótechnikát, aki egy műszakot a kikapari szövetkezetben tölt, ahol előadásokat tart a klienseknek a technikai nehézségekről. Ezután még egy féműszakot teljesít, szintén mint rádió- és televíziószerelő: s ez alatt házakhoz jár, és leközli a technikai nehézségeket.

Van orvos, aki az egyik műszakban a betegek nevét, foglalkozását, gyermekkorát emlékei irja fel, majd elküldi őket egy másik orvoshoz. Viszont a fizetéses poliklinikán egy féműszak ideje alatt mindenkit megvizsgál, tetőtől talpig végigkopogtatja a panaszosokat, mint egy harkályt.

Egyébként azt hiszem, már van harkály is, aki délig harkály, délután stielic.

Es van stielic, aki a munkaidő végéig fűtvi, azután verebeknek tart énekörát, előadásokat a zene történetéről, zabsemért.

Es van madárvédő, aki egyik műszakban a stielicet meg a harkályt védi, előadást tart róluk; egy féműszakban pedig lepuffantja, és kitömi kedves énekes barátainkat. De van operatőres, aki az operaházban nem énekel, kizárólag akkor zengi a melódiákat, amikor borotválkozik félnormában.

Ismerek tisztviselőt, aki a szakmai gyűléseken a fölöttesei véleményét mondja el, félnormával pedig beül a cukrászdába, és ismerteti a saját eleondolásait.

Ismerek humoristát, aki ódákat és himnusokat ír, majd egy féműszak tartama alatt mindenkiről elmond egy viccet.

Van szobrász, aki munkaidő végéig farag, majd félnormával azokat szidja, akik hasonló elhivatottsággal faragnak.

De létezik materialista filozófus, aki félnormát vállalt az anabaptistáknál; létezik anabaptista, aki félnormával mohamedán; félnormával műzezin, aki egész normával francia tolmács és idegenvezető.

En — mint egyedi esetet — ismerek egy angyalt is, aki néha lemegy a pokol fenekére, és kisegítő munkát végez az ördögöknel kondorfűtési technikusként, de természetesen félnormával, jó pénzért.

Ezzel magyarázom, hogy az emberiség egyrésze a főműszak alatt gabonát termel, okos gépeket állít elő, és a bolygók meghódítására készül. Viszont másrésze félnormával bombákat gyárt, helyenként elnyomásokat támogat, és saját kipusztítására törekszik. Ha cikkemet ezek elolvassák, remélem, elgondolkodnának, és abhahagnák ezt az értelmetlen, veszedelmes és gonosz féműszakot.

BAJOR ANDOR (Kolozsvár)

— Irásban közlöm vele, hogy szakítottam

— Mától kezdve szabad vagy. Beadtam a válópert.

A VILÁG LEGUDVARIASABB EMBERE
Két ur utazik a vonaton. Egymással szemközt ülnek. Az egyik megszólal:
— Bocsánat uram, ön olvassa azt az újságot, amelyen ülni méltóztatik?
MI LESZEL, HA NAGY LESZEL?
— Kisfiam, mi leszel, ha nagy leszel?
— Vagy festő, vagy orvos, vagy ablaktisztító.
— Ezt nem értem.
— Ugyanis minél több vetkőző nőt akarok látni.

RÉGI ÁRAK MEG A VÉSZLET TART
PVC padlók, linoleum
INALTERA

Szép otthon akarsz? Vegyél tapétát apukámnál!

Strasser Tapetim
TEL-AVIV • SHENKIN UTCA 28
Telefon: 28 15 54, 28 23 39, 28 69 69
NYITVA EGYFOLYTÁBAN 8—19-IG

SPECIALIS ÁRUSÍTÁS EXPORT FELESLEGEKBŐL.
Jersey kosztümök és ruhák divatos és sportszerű modellben.
Minden méret, különösen nagy méret.
Tel-Aviv, Allenby 76 (középső emelet).
Nyitva reggel 9-től este 6-ig egyfolytában, pénteken — déli 12-ig.

CSAK NŐKNEK!
Vállalunk varráásra a vevő anyagjából ruhát, kosztümöt, kabátot, bluzt, szoknyát, nadrágot. Vállalunk továbbá javításokat is.
LILIAN MODELL női ruha műhely
Tel-Aviv, Schatz-u. 2., Dizengoff 160., sarok, tel. 227870.

GYEREKSZAJ
Az öt éves kisfiu megkérdi a nővére udvarlójától:
— Mondd, te miért jársz folyton a nővérem után? Neked nincs otthon saját nővéred?

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÖRTÉNET
— Művész ur, hogy tudott ilyen szép szobrot csinálni?
— Nem nehéz, higgye el. Benne volt a márványtömbben.
— De hogy látta meg azt, hogy benne van?

AZ ANTIALKOHOLISTÁK ELNÖKE
Az antialkoholisták elnöke fél a vendéglőben és egy liter bor áll előtte az asztalon. Egyik ismerőse hitetlenkedve kérdi:
— No de elnök ur?
— Igen kérem. De ebben a hónapban még nem fizettem be a tagdíjat.

HAJNAL ELŐTT
Pityókásan érkezik haza — persze, lábbujhegyen — a férj. Felesége hatalmas tortával várja. A tortán 10 lobogó gyertya.
— Drágám — mondja a férj —, én azt hittem, hogy kikapok és te ünnepsz?

— Igen, ma jubileum van.
— Milyen jubileum?
— Ma tíz éve jöttél haza először részegen.

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG
A dobzó elriasztja a gondolatokat. Ezért van az, hogy a dob főleg a katonazenekar kedvelt hangszere.
***
A jó jobb a jobbnál. Ha fokozni kell a jelzőt — baj van.
***
Minden politikai rendszer uralma valami igazságtalansággal kezdődik.

TŰZ, TŰZ...
Ül az asztaltársaság a vendéglőben. Egyszer csak kintről felhangzik a tűzoltóautó szirénázása. A társaság egyik tagja izgatottan felugrik, fizet és rohán.
— Mi történt? kérdi tőle valaki.
— Te szintén tűzoltó vagy?
— En nem. De a barátnőm férje tűzoltó.

FELVÉTEL
Röntgen-felvétel. A készülék mögött egy csinos, szőke fiatalasszony áll. A másik oldalon idős, őszhajú doktor bácsi.
Unott hangon szól végül a doktor:
— Rendben van, asszonyom. Felöltözhetsz.
— Sikerült a felvétel, doktor ur?
— Remélem.
— Akkor kérek majd belőle öt másolatot.

CSALÁDFA
— Miért vagy olyan gondterhelte?
— Megrendeltem egy szakembert, hogy készítse el a családfámat.
— No és?
— Azóta nem győzöm pénzelní, hogy hallgasson.

PSZICHIÁTRIA
Két pszichiáter beszélget.
— Képzeld, van most egy nagyon érdekes betegem. Az a mániája, hogy el akarja adni nekem a Niagara-vizesést.
— Miért nem veszed meg tőle?
— Kicsit sokat kér.

TELEFON-VICC
— Halló, Kiss lakás?
— Nem kérem. Négy szoba hall...

GENGSZTER-TÖRTÉNET
— Üdvözlöm Mrs. Thompson. Hol maradt a kedves férjed?
— Késel az esti homályban...
FINOM KIS VENDEGLŐ
— Egy jó kávét kérek, kisasszony.
— Igazán sajnálom, de még önrel sem kivételezhetünk.

KIZÁRÓLAG LOGIKUSAN GONDOLKODÓKNAK
Amit nem kaphatsz meg, azt örökké szereted.
***
Az ártatlan lány olyan kényelmetlen, mint egy új lakás.
***
Minden nőben egy anyós rejlik.

GYÓGYSZERTÁRBAN
A város legtekintélyesebb polgára lemegy a gyógyszerárba és kivált egy receptet a feleségének. Nagy tisztelettel szolgálja ki a gyógyszerész, végül még hozzáfűzi, hogy kézsókját küldi a nagyságos asszonynak és gyors gyógyulást kíván.
Kézfogás, bucsu.
— Aztán még utána szól a gyógyszerész:
— Talán elfelejtettem mondani uram, hogy használat előtt alaposan felrázandó.
— Hát ez bizony nehéz lesz, mert az én drága feleségem 94 kiló.

PECAZÁS
— Maga megőrült? Almával pecázik?
— Higgye el, hogy abban az almában is egy kukac van.

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG
A dobzó elriasztja a gondolatokat. Ezért van az, hogy a dob főleg a katonazenekar kedvelt hangszere.
***
A jó jobb a jobbnál. Ha fokozni kell a jelzőt — baj van.
***
Minden politikai rendszer uralma valami igazságtalansággal kezdődik.

KEZDŐ ASSZONYKA
— Drágám — jelkendezik a fiatal férj —, ez a gombapörköl valami fölséges. Hol olvastad a receptjét?
— Egy detektívregényben...

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN
Megdöböntő, milyen gyorsan képes elaljasodni a legtisztességesebb ember.
***
Csak az önző férfiak szeretik igazán a nőket.
***
A szókép — stílus szempontjából — a romlás csirája.

»SUPERCHOM«
NAP-BOILER
Email — porcelánnal bevont napsugár felvevők.
10 éves garancia. Részletfizetésre is.
Részletek: telefon: 03—262652
03—831864
053— 28149
1978 II. 10 11

EGYMÁS KÖZÖTT

A tanítványok sok szeretettel ünnepelték a héten Gáti (Deutsch) Ödön tanárt, a budapesti Torát Emet ort. polgári iskola egykori igazgatóját, a Nechám szövetkezeti faluban lévő jesiva-középiskola nyugalmazott tanárát, aki 80 éves lett.

Nagy részvét mellett temették el a héten Hirsch Cvi, a volt kolozsvári ortodox hitközség rabbiját, aki az utóbbi évtizedekben a báb-jami Tachkemoni vallásos iskola igazgatója volt. Temetésén Piron tábornok, a hadsereg volt főbírja, Rothschild báb-jami polgármester, továbbá a vallási tanács elnöke, a hagyományhi tanító-szervezet főtitkára és más személyiségek beszéltek. Az El málé ráchámim imát Avrahám Kármel örnagy, a hadsereg v. főkántora recitálta. Kaddist Hirsch Slomó, az elhunyt testvéröccse mondott.

Ungár Sándor, a budapesti ortodox hitközség alelnöke, felesége társaságában Izráelbe érkezett két lányához és azok családjaihoz. Izráeli barátai szeretettel ünnepelték megérkezését és 80. születésnapja alkalmából.

Szerencsés híradásokkal halmozták el a Brazíliából alijázott és jelenleg Natanján élő Sártes Ferencet és feleségét, Cicit, házasságuk tizedik évfordulóján.

Sokan gratuláltak Meronj Elinek, Meron mosív nyaralója igazgatójának és feleségének. Dvorának az unokájuk. Juvál megszületése és Avrahám ösátyánk szövetségébe való felvétele alkalmából.

A Lévról elszármazottak köre szeretettel ünnepelte a héten Diamant Benót és Brigit-tet unokájuk, Itáj megszületése és brit millája alkalmából.

A baráti kör tagjai és a művész-kollégák jókívánásokkal vették körül a héten Eli Oles (Illés) zongoraművészt, aki „Olám tov” néven megnyitotta Tel Avivban, a Hájárkon utcában iparművészeti szakületét. A megnyitót ünnepségen a tel-avivi művészvilág számos tagja is jelen volt.

A Verebélyről elszármazottak testületileg vettek részt Grosz Hugó Cháim, a tel-avivi Robinson könyvtárat társtulajdonosa és felesége Aliz fiuk, Grosz Éjtán százados és Salvi-Landau esküvőjén.

Szép külsőségek között ünnepelték meg Jeruzsálemben Blum Ezra — az Aradról elszármazott Blum Sándor matematika tanár és felesége, Blum Nomi fizikus fia — bár micváját. Az ünnepségen Hátáv Mose Ernszt, a Jeruzsálemben élő vizsnici chászidok rebéje is megjelent.

A slosim letelével megtartották — nagy részvét mellett — Keren Avrahám sirkövetését és ázkáráit. Ráv Gálkecsberg givátáim fő-rabbi és Sommer Pinchász alpolgármester mondott beszédet. Keren Juda, az elhunyt bátyja mondott kaddist. A megjelentek között a különböző magyar-zsidó szervezetek küldöttségei együttérzéssel vették körül az özvegyet. Keren Szará és Liorát, illetve Ráchet, a lányait.

SZOMBATI NAPIK

1978. február 10. PENTEK
5378. adár-álef 3.

GYERTYAGYUJTÁS

Jeruzsálem 4.44
Tel Aviv 5.02
Haifa 4.52

A SZOMBAT KIMENETELE

Jeruzsálem 5.58
Tel Aviv 5.56
Haifa 5.56

A HETI SZIDRA: TRUMA

HOH • JERUZSÁLEM

1978 február 15-én, szerdán délután 5 órai kezdettel, a HOH szervezte, a Roth Kulturthron helyiségében, Jaffa út 84. műsoros

TEA-ESTET rendez. TABÁK LÁSZLÓ,

az Uj Kelet belső munkatársa. „Zsidó anekdoták az izráeli politikai élet tükrében” címen tart előadást.

WIZO • HAIFA

1978 február 14-én, kedden délután 1/5 órakor, Moria 50 szám alatti, nagyszabású

NŐI ÉLŐUJSÁGOT rendezünk.

Levezeti és szerkesztette: Rosen Frida

KÖZREMŰKÖDNEK:

Schranek Ilus, Szekulesz Olga, Löwy Ági, Monostori Ada, Rajk Klári és Goldschmidt Judit.

Szeretettel várjuk Haifa és környéke magyarajkú közönségét.

A HÍTÁCHDUTI OLÉJ HUNGARIA

TEL-AVIV ORSZÁGOS KÖZPONT

A Hítáchdut Oléj Hungaria Országos Központja és a Magyar Zsidók Világszövetségének Izráel Tagozata 1978 március 7-én, kedden délután 10.30 óra kezdettel, TISZT-ÚJÍTÓ ÉS ALAPSZABALYT MÓDOSÍTÓ KÖZGYŰLEST tart, a következő tárgysorozattal:

1. Előnkj megnyitó. 2. Pótitkári beszámoló. 3. Helyi csoportok elnökeinek jelentése. 4. Pénzügyi jelentés. 5. Ellenőr jelentése. 6. A felelősség megadása. 7. Javaslatok. (A javaslatokat a közgyűlés időpontja előtt — legkésőbb február 20-ig bezárólag — írásban kell eljuttatni az Orsz. Központ telavivi titkárságához: Tel-Aviv, POB. 26033 címre. Kijáratlag azok a javaslatok lesznek a plenáris ülésen tárgyalva, amelyek a fenti határidőig beérkeznek címünkre, és az előkészek előzetesen megtárgyalta. A határidő után benyújtott javaslatokat az előkészek nem fogadják el.)

8. A jelölőbizottság javaslata. Az Országos Központ új vezetőségének megválasztása. 10. Az újonnan megválasztott elnök felhatalmása. A fenti plenáris ülésen mindenki, akit érdekelt, részt vehet. Szavazati joggal csak a helyi csoportok részéről jelenlévő delegáltak rendelkeznek.

Mindenkit szeretettel várunk.

A HOH ORSZÁGOS KÖZPONT ELNÖKSÉGE

NATANJA

1978 február 12-én, vasárnap este 8 órai kezdettel a Moádonban (Soham-u. 6)

BARZILAY ISTVÁN előadása. „Tálatalkozások” címen. Megnyitja: Dr. Gonda László. Zárszó: Dr. Berg József. Ezután hívjuk meg a natanjai magyar ifjúsót.

Terebér hozzájárulás 10.—font.

HAIFA

A HOH Idősebbek klubja, Haifa, Dr. Weitzner Center, Fevner 2 alatti, február 12-én d. u. fel 5-ór megtartja szokásos TEADELUTANJÁT.

Előadó: KASZAS ENDRE zeneconservatórium tanár „Tálatalkozások” címen tart előadást. Mindenkit szeretettel várunk.

ARANYKOR KLUB

BEN AMI UICA 12 (Beilinson u. 9 sarkán)

Még néhány jegy. Február 13-án hétfő reggel 8 órakor a Habimától utazunk rekordprogrammal a hóföldre Chernom csúcsig (fogaskezikkel). Utiköltség 130.—IL. Kedd, csütörtök, vasárnap kizárólag 3-5 óráig megváltatható a pár megmaradt helyet. Telefon érdeklődés — naponta reggel 8-10 között, Dr. Antal László telefonján 861785.

Kultúrtest! Február 21-én kedd este pontosan 7.30-kor a Molnár centenáriumi alkalmából, Benzol Béla újságról érdekes, színes élménybeszámolója: Találkozásaim Molnár Ferencel — címen. Bevezeti Dr. Antal László. A művészi részben „Brassóól a tel-avivi jidris színház”. Gábor Terry az operettszínház királynője, operett dalestje. Uj műsor. S. Sándor György énekművész — legszebb operettszámokkal, kettősökkel. — Leleitner Eil „Ami az on horozsokópából kimeradt? (Hol járt Baumgartenné péntek este)? Terebér hozzájárulás: tagjainknak 10.—IL, vendégeknek 15.—IL. Ne mulassza el ezt a páratlanul érdekes szórakoztató műsort. A jegy elővétel megindult. Fűtött terem.

KÖNYVET KERES? Megtalálja. Jöjjön a Hadash könyvtárba. 35 éves a

HADASH
Nesz Ciona utca 4, Tel Aviv (Járkon szállónál) tel. 59684

„ALUMIM” UDULÓ

HAIFA — KÁRMEL

Rech. Kadima 27, Tel. 81366

- Orvosi felügyelet
- Ápolónővérek
- Minden szobához külön fürdőszoba
- Diétás kóser konyha
- Mérsékelt árak
- Felvételi díjat nem veszünk

KERESUNK SZABÓKAT

bőrkabátokhoz asztali munkásokat

Jó feltételek, állandó munka

OFNÁT VICTORY

Bné-Brák, Hákison u. 16 (a rámat-gáni stadion mellett) Tel. 780228 Autóbuszok: 22 - 23 - 40 - 42

15.00: „AZ EMBER, AKI MIL LIÓKAT ÉR” — Uj sorozat. A képzeltbeli, tudományosfilmm középpontjában Steve Austin, egy volt asztroautó és kísérleti-pilóta áll, aki egy alkalommal súlyosan megsebesült, két lábát, egyik kezét és egy szemét elvesztette. A „modern tudomány csodája” segítségével rendbehozzák, teljesen felgyógyul és mintegy emberfeletti képességekkel rendelkező „superman” lesz belőle. A főszerepben Lee Majors.

16.15: A SZOMBAT FOGADÁSA

18.02: Arab játékvilág

20.05: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE — Smuel Ávidor Hákóhén rabbi és Edna Goren közreműködésével

20.20: HANGOS HETI HIRADÓ

21.20: „A KÉT TANU” — IV. rész: John pere tovább folyik. Harold feleségül vesz egy gazdag özvegyasszonyt. Jeannie ugyan Johnn vádozza édesanyja haláláért, ugyanakkor erősen vonzódik a férfinhez.

22.10: KONCERT — Mozart Hegediűverseny, No. 5. — Előadja: Isaac Stern, a francia rádió zenekarát Alexander Schneider vezényli.

22.40: A TITKOSRENDŐRSÉG NYOMOZ - „Zsákmány”

23.30: Egy mondat a Szentírásból. Hírek.

ISKOLATÉVE

8.15: Matematika a 7. osztály-nak

9.00: Állampolgárság a 7. osztály-nak

9.20: Matematika a 8. osztály-nak

10.10: Számtan a 7. osztály-nak

10.30: Elektronika a 8. osztály-nak

11.10: Biológia a 9-10 osztály-nak

11.30: 25 évvel ezelőtt

12.00: Mondjuk másképpen!

12.25: Történelem

14.00: Rajzfilm

14.30: Egy polinéz törzs élete

SZOMBAT

18.02: RAJZFILMEK

18.30: ÚJÍTÁSOK ÉS TALALMÁNYOK — A műsorban Biztonsági berendezések; újfajta fájdalomcsillapítás; a csecsemő szivere; elektronikus légi-posta.

20.00: A SZOMBAT KIMENETELE — A Bné Akiba vallásos ifjúsági mozgalom jubileuma. — Levezeti: Mordecháj Braun.

20.30: MABAT HIRMAZAZIN

21.05: HEBER DAL ES SLÁGERFESTIVÁL KÖZRE működik: Ariel Silber és a „Bros” együttes; Jehudit Rávit, Jizhár Kohén és az „Álef-Bét” együttes, Náává Báruchin, Aliza Áviv és a „Háságririm” együttes, Gidi Gov, Irit Dotán, Gáli Atári, Cvi Bumsz és Udi Spielmann, a „Cherrie” együttes, Josie Katz, Dáfná Armoni, Cháni Eljákim, Moti Dich na és Dudu Zár, valamint Chedva Ámráni és a „Pípel kávan” együttes. A fesztivál zenekarát Jichák Graziani vezényli. Konferál: Rivka Micháeli.

22.00: SPORHIRADÓ

22.30: A FESZTIVÁL MÁSODIK RÉSZÉ, a szereplők sorában: A „Sálom 78” táncgyűttes, Moti Giládi és a „Gásás Háchivér” trió. (Helyszíni közvetítés a jeruzsálemi színházból).

23.50: Egy mondat a szentírásból. Hírek.

1978. február 10, péntek
5738. adár-álef 3.

ALLANDÓ MÜSORSZAMOK

I. MÜSOR (ALEF)
Hírek: 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 22.00 és 24.00 órakor; könnyű héber nyelven: 11.35; oléknak 18.45-20.45-ig. Egy perc héber nyelven: 15.00. Könyvszemle: 15.55. Műsoradák: 17.55. A magyar adás minden szombat este 18.45-kor.

II. MÜSOR (BET)
Hírek minden órában reggel 6.00-tól éjféli 1.00 óráig. Hangos híradó a 7.00, 13.00 és 19.00 órai hírek után. Lapozzma a 7.00, 11.00 és 14.00 órai hírek után.

III. MÜSOR (GIMEL)
(52-es középhullám)
Könnnyű zene és slágerek 6.00-tól éjfélig. — Hírek óránként. — Szombaton: 7.00 óratól éjfélig.

A HADSEREG RADIOJA
Óránkénti hírszolgálat a nap 24 órájában, valamint hírmagazin 8.00-tól 9.00 óráig, 17.05-től 18.00-ig és 23.45-től 24.00 óráig.

I. MÜSOR

8.10: Reggeli koncert, 10.15: Elemistáknak, 12.05: Könnnyű zene, 14.10: Anyáknak és gyerekeknek, 15.00: A szombat fogadása, 16.05: Klasszikus lemezek, 17.20: Irodalom, 20.15: Péntek esti hangverseny, 23.00: Angolnyelvű dráma, 0.10: Ellentétek, 1.15: Hátkívá.

II. MÜSOR

8.10: Reggeli zene, 10.05: Nálunk itthon, 12.05: Dolgozóknak, 12.30: Héber dalok, 14.10: Vidám hétvége, 16.10: Régi idők, 18.05: Kivánságműsor, 19.05: A héten történt, 20.05: Ima és dal, 21.05: Spanyol románcok, 22.05: Rádás, 23.05: Sör és hangulat, 1.10: Hátkívá.

A HADSEREG RADIOJA

9.05: Reggeli ünnepség, 12.05: Sofőröknek, 14.30: Héber dalok, 16.05: A sájtórló, 17.05: Rádiószínpad, 18.05: Hangos Hédi Híradó, 19.05: Koncert, — 228.05: Kivánságműsor, 23.05: — reggel 6 óráig: Bob Dealen lemezeiből.

1978. február 11. szombat

5738. adár-álef 4.

I. MÜSOR

8.05: Művészlemez, 9.00: A tudomány világa, 9.25: Zenei fej tőrő, 11.00: Hangjáték, 12.15: A jeruzsálemi szimfonikus zenekar felvételeiből, 14.10: Anyáknak s gyerekeknek, 15.00: A művészet Izráelben, 16.05: Könyvszemle, 17.00: Mozart élete, — 20.15: Kamarazene, 22.05: Rádióvíta, 23.00: Modern muzsika, 0.10: Az est fénypontja, 1.15: Hátkívá.

II. MÜSOR

8.10: Hanglemez, 9.05: Vidám jelenetek, 11.05: Operett, 12.05: Rádióvíta, 13.05: A szíliói ház, 14.10: Kivánságlemez, — 17.10: Egy aktuális témáról, — 18.04: Az ügy elintézés alatt, — 18.30: Sport, 20.05: Mólavé málká, 20.45: Sporthíradó, — 21.05: Dal és slágeresztivál, — 1.10: Hátkívá.

A HADSEREG RADIOJA

8.05: Vidám jelenetek, 10.05: Csodás dalok, 12.05: Ugrások, 13.05: Interjú, 14.05: A hét lemeze, 15.05: Régi, kedvelt dalok, 17.05: A fejlesztési városokról, 18.05: Sportmagazin, 19.05: Sálom Chánóch műsorából, 21.05: Hagományok, 22.05: Rock-zene, 0.05: Ejjeli mbadarak, 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

A BNÉ HERZL

KOZLEMENYEI (Levélcím: POB. 4472)

Jótekönyveink klubdelutánunkat 1978. február 12-én, vasárnap d.u. fel 5-órkor tartjuk a HOH nagytér-mében, Hájárkon 61. Háziasszony: Havas Hajnal — aki szeretettel várja kedves tagjainkat és barátainkat. Kérjük jöjjenek el minél nagyobb számban. Kártyát, rómkövet kérjük hozzanak magukkal.

1978 II. 10 13

Gyermekcipőgyár
KERES
**CIPŐFELSŐRÉS Z
KÉSZÍTŐKET**
GYÁRI, VAGY OTTHONI MUNKÁRA.
Jelentkezés: „A D A”, Tel-Aviv, Alijja u. 54,
telefon: 82 15 93

Vegyí üzem
a haifai öbölben
keres
**KOMOLY
MUNKÁST.**
Jelentkezés:
telefon: 04 - 72 42 41,
vagy
7227, Haifa
POB. 7227, Haifa

CASIO
תענוגות

ORSZÁGOS KÉPVISELET ÉS SERVICE: A. ŠVIRSKY, TEL-AVIV, IBN GVIROL 45, TELEFON: 26 73 65

A Felsőbíró elnöke a Chirbet Chizá ügyről:

»A KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER JOGI CSAPDÁBA ESETT«

A Televízióhatóság plenumának ülése után foglalkozik a Felsőbíró Ámnon Zichroni ügyvéd beadványával

A Jeruzsálemi Felsőbíró tegnap az ügyészség kérésének eleget téve a Televízió- és Rádióhatóság vasárnap megtartandó plenáris ülése utánra halasztotta a tárgyalást a Chirbet Chizá című televíziós film vetítése tárgyában.

A folyamodványt Ámnon Zichroni ügyvéd nyújtotta be, azt követve, hogy a Felsőbíró utasítsa a közoktatásügyi minisztert, indokolja meg, miért nem hatálytalantja a határozatát a film vetítésének elhalasztása ügyében.

Zichroni ügyvéd folyamodványában azt állítja, hogy a közoktatásügyi miniszter túllépte hatáskörét, amikor elhalasztotta a film vetését, épp ezért hatálytalantani kell ezt a határozatot, tekintve, hogy az ellenében áll a szólás-, illetve a művészi alkotás szabadságával. Zichroni arra az 1969-ben hozott felsőbírósi határozatra hivatkozik folyamodványában, amelynek értelmében engedélyezték a péntek esti televíziós adásokat.

A tárgyalás során dr. Zuzman tanácselnök azt mondta, úgy tűnik, hogy a közoktatásügyi miniszter ugyanolyan „jogi csapdába esett”, mint annakidején Golda Meír volt miniszterelnök, aki elrendelte a péntek esti televíziós adások felfüggesztését, végül azonban a Felsőbíró utasítására a televízió folytatta a péntek esti adásokat.

A péntek esti televíziós adások leállításának ügye a következő: 1969-ben a Televízióhatóság úgy határozott, hogy heti hét napon át, azaz péntek este is ad műsort és elutasította Golda Meír akkori miniszterelnök — aki ebben az időszokban közoktatásügyi miniszter is volt — kérését, hogy függesztesse fel a péntek esti televíziós adásokat mindaddig, amíg a kormány nem

Dr. ZUSZMAN: „Mint Golda Meír”

határoz az ügyben. A Televízióhatóság plenumának 12 tagja elutasította a miniszterelnök határozatát, azonban Golda Meír úgy határozott, hogy ameddig a kormány nem tárgyalja le az

ügyet, felfüggesztik a plenum határozatának végrehajtását, amelynek értelmében megtartják a péntek esti adásokat.

Ebben a fázisban állt az ügy, amikor egy Ávi Káplán nevű tel-avivi lakos Jehuda Rössler ügyvéd útján a Felsőbíróhoz fordult, és Berenzon főbíró úgy döntött, hogy hatálytalantja a kormány határozatát a péntek esti televíziós adások felfüggesztéséről. A bíró elfogadta a folyamodók érvelését, hogy csakis pozitív határozatot lehet felfüggeszteni, de logikátlan felfüggeszteni olyan határozatot, melynek célja, hogy ne hajtsanak végre valamely cselekvést (ami vonatkozik a Rádióhatóság plenumának határozatára, amely elutasította a miniszterelnök kérését).

Hasonló jogi szituáció áll fenn a Chirbet Chizá vetítése ügyében.

A ramallai gyilkosság miatt

Hajtóvadászat Abdul Nur Dzsánhu gyilkosa után

Két revolverlövessel ölték meg az ismert személyiséget

A biztonsági hatóságok rendőrség és katonaság bevonásával hatalmas apparátussal folytatják a vizsgálatot Ramalla környékén Abdul-Nur Dzsánhu, a judeai és somroni körzet egyik legismertebb közéleti személyisége és üzletmestere gyilkosa, vagy gyilkosainak kézrekerítésére.

Az 52 éves Dzsánhu szerdán este két revolverlövessel gyilkolták meg. A gyilkosság akkor történt, amikor Dzsánhu kilépett Ramalla központjában lévő üzletelhelyiségéből, hogy autójába ülve hazafele tartson.

Dzsánhu Jordánia-barát magatartásáról volt ismeretes, és 1976-ig Ramalla városi tanácsának tagja volt. Egyesek azzal vá-

latásügyi osztályán dolgozott, valamint a 24 éves Szálim Dzsámil, aki ugyancsak a katonai kormányzóság városvezetőségén dolgozott — akiket „Izrael-barátság” gyanúsítottak.

Dzsánhu jaffai születésű volt, és a felszabadító háború alatt Jeruzsálemben harcolt Izrael ellen.

1946-ban költözött Jeruzsálembe, és a Mufti bandájában harcolt a zsidó lakosság ellen. Ő vezette azt a robbanóanyaggal megrakott autót, amelyet a „Palestine Post” szerkesztősége elé állítottak, s melynek robbanása következtében többen életüket veszítették.

A felszabadító háború idején Dzsánhu Kelet-Jeruzsálemben maradt, és a környék legsikerebb és leggazdagabb üzletmestere lett. A hatnapos háború után szétágazó üzleti kapcsolatai léptek izraeli tényezőkkel.

A PFSZ ellenségének ismerték meg.

és feltételezhetően ez áll a gyilkosság mögött, habár személyes sikon is számos ellensége volt.

A municipális választások után megjelent Ramalla menekült-negyedében, hogy megtudja, miért nem szavaztak rá a környék lakosai, holott ezt megígérték.

Vitába keveredett az ottaniakkal, amiből verekedés lett, melynek során Dzsánhu revolvert rántott és két lövést adott le a Lítai-család két tagjára. Az egyik lövés halált, a másik súlyos sebesülést okozott.

Dzsánhu a bíróság előtt önvédelemre hivatkozott és felmentették, azonban később vérbosszútól kellett tartania. A veszély azonban mindenképp elől menekült, ellenfelei jelentették számára. Több ízben felajánlották Dzsánhu nak, hogy vándoroljon ki, ő azonban elutasította ezt, míg végül gyilkosság áldozata lett.

A PFSZ ellenségének ismerték meg.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett drágánk

KOLBEN MANYI

Arad — Haifa

rövid szenvedés után elhunyt. 1978 február 8-án csendben eltemettük.

Gyászolják: Kolben Jicchák és családja, Kirját Tivon

Drága felejthetetlen feleségem, édesanyánk, nagyanyánk, dédanyánk, testvérem

MARMORSTEIN SZARÁ 71

szül. WEISZ

Hajdúbuszormény — Jeruzsálem

elhunytának slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 13-án, hétfőn d. u. 3 órakor a choloni temetőben. Találkozás az új bejáratnál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem, apánk, nagyapánk, rokonunk.

Dr. Áhároni Mordeháj 71

Dr. VAMOS LÁSZLÓ

Szatmár — Or-Akiva — Haifa

ELSŐÉVES ÁZKARAJÁT

1978 február 14-én — kedden délután 3.00 órakor tartjuk a haifai új temetőben, Kfár Számír. Találkozás a temető főbejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem,

KLEIN FARKAS 51

Ludas — Even-Jehuda

ÁZKARAJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

slosimja letelével, 1978 február 12-én, — vasárnap délután 4 órakor tartjuk az even-jehudai temetőben. — Autóbusz indul a lakástól, Even-Jehuda, Sikun Vájkim 48. sz. elől. Gyászolja felesége: Regina és a Feldinger család

Felejthetetlen édesapánk

SMILL-SÁMUEL FEIG 71

SIRKÓAVATÁST

február 12-én, — vasárnap d. u. 16 órakor tartjuk, a Sikun Vizsnic, Panyovic temetőben, Bné-Brák.

A GYEREKEK

A felejthetetlen drága

DOV BEN-DÁVID BERGER BANDI 71

SLOSIMJÁNAK SZERTARTÁST

1978 február 14-én, — kedden d. u. 3.30 órakor rendezzük az áskeloni új temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett drágánk

Braun Menachem (Mendi) 71

Medias — Haifa

slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 12-ikén, — vasárnap délután 3.45 órakor, a haifai új temetőben. Kfár Számír.

Külön autóbusz indul 3.15-kor a Hágiborim u. 52. szám alatti lakástól.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Megboldogult családfőnk

Smuél Schwartz (Sanyi) 71

(Textil elegant)

elhunytának slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 12-én, — vasárnap délután 3 órakor, Jeruzsálemben, a Hár Házetim temetőben.

Közlekedés d. u. 2.30-kor a család lakásától és a „Jerusalajim” taxiállomástól, Háhisztadrut utca 4.

A CSALÁD

Megboldogult drágánk

JÁKOV (JÁNKELE) BERKOVITS 71

elhunytának slosimja alkalmával

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1978 február 12-én, — vasárnap délután 15.00 órakor Natanján, — a sikun-vatikimi temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A CSALÁD

A slosim alkalmából

Dr. Giládi Klein Ernő

emlékének rójuk le kegyeletünket a herzliai temetőben, hétfőn. 1978 február 13-án, d. u. 3 órakor.

ELLA ÉS A CSALÁD

Drága, szeretett feleségem, édesanyánk, nagyanyánk, dédnagyanyánk,

Friedmann Faludi (Erzsi) 71

Nagynyed — Givat Smuel

slosimja letelével

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk február 15-ikén, — szerdán délután 1/4-kor, a petach-tikvai temetőben.

Autóbusz indul 1/4-kor, Givat Smuel Beéri u. 8. szám elől.

Gyászoló férje és a család

PETÁCH-TIKVA

Ráánáná — Herzlia

Friedmann Náftáli (Wiesel)

sirkófaragó műhelye

Sirkóvek márványból és műköből * 35 éves szakmai gyakorlat.

Központi iroda: Kirját-Saul, tel. 471504 — 476279. Iroda a petach-tikvai lakáson: Hárisonim u. 8., (a foposta mellett), tel. este 6—8 közt 904792.

Társas vagy egyéni utazások ROMANIABA és a világ minden részébe a legjobb feltételekkel

ANAT-fal (Fenichel Ancil)

„ROSENTOURS LTD.”-nél

Rechov Herzl 8, Tel Aviv

Tel. 51211 — 57444

YVES MONTAND

Két nő szerette és életét veszély fenyegette...

A FENYEGETÉS

LA MENACE

CAROLE LAURE

MARIE DUBOIS

Országos bemutatás egyidőben

TEL-AVIV „Chén” * HAIFA „Armon”, 2. hét

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

TEL-AVIV, RECHOV HARAKEVET 52, P. O. B. 831 • TELEFON: 30011

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Az olvasóleveleket kérjük lehetőleg trógeppel, de legalább olvashatóan írni és pontos címmel ellátni. Névtelen, vagy személyeskedő, sértőhangú leveleket nem közlünk.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA

Előadások kezdete: 4.30 — 7.15 — 9.30

ALLENBY: Vaskereszt

BEN JEHUDA: Emelt fővel

CAFON: A holló károga

CINEMA-I: Háború a Marson

CINEMA-II: New York, New York

CHEN: A fenyegetés

DEKEL: Fordulópont

DRIVE-IN: (1) Robin Hood; (2-3) Vidám labdarúgók

ESZTER: A győztes esete

GÁT: Különleges nap

GORDON: Fa-ló

HOD: Az amerikai örület

LIMOR: Ryan lánya

MAKSZIM: Az ifja Laury Chatlerley

MÁTMID: Kicsi a bors, de erős

MERKAZ: Flesh Gordon

MOGRÁBI: Rocky

OFIR: Két másodperc az élet

ORLI: Mocsokos családja

PARIS: A 12 szék

PEÉR: Don partyja

ROYAL: Légikisasszonyok

SACHAF: Citromfagyalt

STUDIO: Lila taxi

TAMÁR: Az ifjúság vágyai

TCHÉLET: Csirketofvajok

TEL AVIV: A planéták háboruja

TEL AVIV MUZEUM: Hester utca

ZOHAR: Üldözött szerelmesek

UJ KELET napilap

TEL-AVIV, Rechov Hárakevet 52.

Telefon: 30011

Főszerkesztő: S. HIMMELFARB

Feljelölés szerkesztő: D. SCHÖN

Kiadó: Mábá B.M.

UJ KELET

DÁN DA

EURO

Egy angol teájáról...

Nyugat-Német vendégmunkás

A spanyol csupán a vér

A portugál vesztették el

Skóciában kodjanak a

A kelet-német fölényét.

A gróland

Albánia k

A holland benseiket há

A nehézsá teszi lehet

Monaco 32.835 zseto

Svédország kárpótolni a háborút...

Jugoszlávia hogy az orsz

A görög gerben talál

Finnország egyik a szat

Ciprus pes határpro

Párizs a ra pedig ott

A svájci ni tejsokol

Az abszolú képzeli mag

A kelet-európai pártrendszer

A Vatikán helyzet ros zsidók fogla

SZÉK

A KONNY KAPHATÓ

THA

A T

TEL-AVIV HAIFA: NATANJ CHOLON PETACH CHEDI

A te

DÁN DALMÁT: EURÓPAI IRKA-FIRKÁK

Egy angol könnyebben lemond Indiáról, mint az ötórai teájáról...

Nyugat-Németországban rövidesen már a Légierőt is török vendégmunkásokkal fogják üzemeltetni.

A spanyol alapjában véve szelid nép, a bikaviadalokat csupán a vérszomjas turisták kedvéért rendezik.

A portugálok az utóbbi időben nem csak a gyarmataikat vesztették el, hanem a fejüket is...

Skóciában a viccek apáról fiúra szállnak, hogy takarékoskodjanak a poénokkal.

A kelet-német lányok bebizonyították a marxizmus abszolút fölényét. — melluszásban...

A grönlandi bálnavadások hobbyja a szardíniahalászat.

Albánia kis ország, de barátságos!

A hollandok panaszkodnak, hogy már nem csak a Rubensket hamisítják külföldön, hanem a fapapucsukat is!

A nehéz irországi éghajlat csupán az angolgyűlölet virágzását teszi lehetővé egész évben...

Monaco nemzeti ipara a rulettgyártás és minden főre évi 32.835 zseton esik.

Svédországban maximális szabadsággal próbálják kárpótolni az ifjúságot, amiért évszázadok óta nem viseltek háborút...

Jugoszlávia polgárai legalább egy dologban biztosak: hogy az ország jövője bizonytalan...

A görögök és a törökök évszázados ellenségek, s az Egei-tengerben talált olaj még csak olaj a tűzre!...

Finnországban két dolog miatt izznak az emberek: az egyik a szauna, a másik pedig a Szovjetunió közelsége...

Ciprus népe bebizonyította, hogy egy szigetország is képes határproblémákat produkálni, ha nagyon akar...

Párizs a szerelem városa, — az idősebbek szórakoztatására pedig ott van a Louvre Múzeum...

A svájciaknak újabb erős konkurenciát jelent a taivani tejsokkoládé, a hong-kongi karóra és a japán jódli...

Az abszolút tudathasadás: amikor egy eszkimó beduinnak képzeli magát!...

A kelet-európai szocialista országok négyévenkénti választásokkal ünneplik meg, hogy sikerült felszámolniuk a többpártrendszert.

A Vatikán az egyetlen olyan ország a világon, ahol a helyzet rosszabbodását nem lehet azzal magyarázni, hogy zsidók foglalták el a kulcspozíciókat...

JAVÍTÓINTÉZET ÉS TEMPLOM

Megdöböntö, de nem rendhagyó eset történt a napokban. A rendőrség bíróság elé állított egy 14 éves fiúcskát, akit tetten értek, amikor elemelt egy rádiót. Miután ez nem volt a delikvens első kihágása, a bíróság — pszichológus véleményezése alapján — olyan intézetbe utalta, ahol kilátás van a gyerek átnevelésére.

A vádhatóság képviselője nem fellebbezett az ítélet ellen, de amikor el akarták helyezni a gyereket, kitént, hogy a szóbanforgó intézetben csak egy hónap múlva szabadul fel hely. Erre a hónapra — kérte a rendőrség — rendelje el a bíróság a gyerek fogvatartását egy börtönben.

A bírót felháborította ez a kérés és a következtetést mondta: „Képtelen vagyok megbírálni a gondolatot, hogy Izrael államában nincs hely megfelelő intézetben, ahol elhelyezhetők legyenek olyan kiskorúak, akiknek nincs otthonuk, akik megszőknek otthonukból, vagy akik megfelelő nevelés hiányában céltalanul csavarognak és veszélyeztetik a közbiztonságot. Megrendít a gondolat, hogy egy gyereket kell fogva

tartani börtönben, mert nincsenek megfelelő ifjúsági otthonaink...”.
A bíró felháborodása nagyon is érthető és bizonyára hasonlóképpen gondolkozik minden jóakaratu polgár. De ez a felháborodás nem változtat a konkrét tényen: nincsenek megfelelő számban javítóintézetek. Fel kell ébreszteni a közvéleményt e helyzet megváltoztatására. Nem fogadható el semmilyen kifogás e súlyos hiányosságra. A 170 milliárdos költségvetésben kell akadon megfelelő összeg e kérdés megoldására. Kézfémelésen mulott, hogy nem szavazták meg a függetlenségi-napi katonai parádét, amely 50—60 millióba került volna. Irányítsák ezt az összeget erre a humanus, nemzeti célra.

Kévs ország van e kerek földön, amely annyi mecénást vonz, mint Izrael állama. Meggyőződésem, hogy minden adakozó szükséges alapítványok felé irányítsanak. De kétem, hogy minden esetben a megfelelő fontosságú sorrendben használják fel ezeket az összegeket.

Legutóbb arról értesültünk például, hogy Isaac Wolfsohn, a neves angol zsidó adakozó,

MEGSZÓLALT A »SAKÁL« BARÁTNÓJE

A világ leghírhedtebb terrorista, a „Sakál” néven is ismert Carlos akarta meggyilkolni még 1973-ban Joseph Sieff lordot, az angliai Marks és Spencer áruházláncolat tulajdonosát. Sieff lordnak csak azért sikerült megmenekülnie, mert a terrorista revolvere csütörtököt mondott. Ezt mondogta a londoni Daily Express munkatársának Mídia Tobol, aki Carlos londoni összekötője volt.

Az asszony elmondta a hírlapíróknak, hogy Carlos behatolt Sieff londoni palotájába és rálőtt a lordra. Amikor ez összeesett, Carlos hozzálépett, hogy ismét lőjön, de a revolver ravasza beakadt és a gyilkos kénytelen volt megszőkni, hogy bőrét mentse.

A BBC külön nyomozást folytatott a nemzetközi terror ügyében és ennek során bizonyítékot talált arra, hogy létezik egy egyeztető szervezet, amely pénzzel látja el a terroristákat, szervezi a kiképzésüket, sőt az akciókat is kijelöli. A BBC munkatársainak véleménye szerint, központi parancsnokság egyeztet a hírdet „Japán Vörös Hadsereg”, a Baader-Meinhoff banda, Carlos és a Palesztinai Felszabadító Népfront arab terrorcsoport működését.

Az angol tévé különlegesen képzett nyomozók bevonásával több mint egy éven át foglalkozott a nemzetközi terror kérdésével. A Tom Mangold nevű tudósító aprólékos nyomozása viszont csak tavaly októberben kezdődött. A BBC adásából megtudtuk, hogy a nemzetközi terrorbandák legfontosabb egyeztető tisztségét Vádiú Chádád, a hírdet palesztinai-keresztény arab terrorista látja el, aki a múltban Georges Chabas közvetlen munkatársa és szövetségese volt. Mint emlékeztet, Chádád irányította az entebeli repülőgép-ralást.

A BBC szerint Chádád irányítása alatt terrorista kiképzőtáborok működnek a Közelkelet különböző pontjain és személyes felügyelete alatt hajtják végre a nagyszabású terrorakciókat.

Az angol tévériporterek interjú készítettek Georges Chábással, Jámáni seik szauidai külügyi miniszterrel és Carlos barátnőjével. Ezenkívül 40 oldalra terjedő részletes írásbeli információt kaptak a holland Ludwina Jansen terroristalányról, aki jelenleg izraeli börtönben ül.

A példátlanul érdekes műsor szerkesztője elmondta, hogy a holland terroristalány írásbeli nyilatkozatához az izraeli államtitkár részén jutott hozzá. Ludwina Jansen részletezi, hogy miként került a „Holland Vörös Seel” terrorcsoportba, amely Adenbe küldte kiképzésre. Később összehozták a Palesztinai Néni Felszabadító Szervezet vezetőivel, akik elmondták neki, hogy milyen feladatok végrehajtására szemelték ki. Ezt megelőzően azonban Izraelbe küldték, ahol elfoák.

A BBC véleménye szerint a nemzetközi terrorista mozgalmak tevékenységét válságiidőkből nézelik. A „Japán Vörös Hadsereg” például tavaly hatmillió dollárt kapott, amelyet a nemzetközi szervezet „harci alapítvának” adott át. Kitudódott az is, hogy ez nem forradalmár, a „Juni 2” terrorcsoport tagja, aki szoros kapcsolatban állt a Baader-Meinhoff bandával, jelenleg Dél-Libanonban harcol.

KULTURBOTRÁNYOK HOLLANDIÁBAN

... avagy mily könnyű utólag bölcsnek lenni...

Hollandiában a Menten-ügyben hozott ítélet alaposan felrázta a közvéleményt, és más, a náci megszállás idejével foglalkozó filmek körül is hevesen csapnak össze a vélemények. A viták és kölcsönös vádaskodások során olyan tények és érvek kerülnek bevetésre, amelyek bennünket izraeliek is közelről érdekelnek, s ezért érdemes, ha röviden is, de foglalkozni velük.

I. MEYER. A „GYILKOS” UJSÁGÍRÓ

A holland sajtónak ez a felegyereke „gyilkos” bíráló hangjának, és nem mindig tényekhez ragaszkodó beszámolóinak köszönheti tagadhatatlan népszerűségét. Minden cikkével támad, amiben még nem lenne semmi, ez a sajtószabadság, sőt részben ez a sajtó hivatása, de éles, gyakran rágalmozó hangja teszi azt, hogy cikkeit a tód meg élvezkedve olvassák: a vád mindig vonzóbb a védelemnél, vagy az egyszerű ténymegállapításoknál.

Legutóbb a holland ellenállásról cikkezett, elsősorban azt állítva, hogy ennek jelentősége minimális volt. Erről persze lehet és szabad vitakozni, meg tesszük ezt mi is, amikor a zsidó ellenállásról esik szó. Ő azonban sokkal tovább ment: szerinte a holland ellenállás csupa hülyéből állott, akik normális korokban vagy a börtönben, vagy a bolondok házában kötöttek volna ki.

A négy legnagyobb hollandiai ellenálló szervezet beperelése, bocsánatkérés követel. Egy nappal a tárgyalás előtt Meyer kilátásba helyezte bocsánatkérés közzétételét a rádióban s a három legelterjedtebb holland napilapban. Erre a szervezetek visszavonták a panaszukat, a bocsánatkérés azonban még ma is kérik.

Az ügyhöz még két további

részlet tartozik: Meyer 1943-ban született, oly sok közvetlen tudomása tehát az ellenállásról nem lehet. A másik részlet még kellemetlenebb: Meyer zsidó származású, ami természetesen erősen antiszemita izü támadásokra vezetett, immár nem annyira ellene, mint inkább a „zsidó szemtelenség” ellen.

A BÜNÖS ÁLDOZAT

A másik ottani kulturbotrány alapja egy film, amely Potten holland falu mártírjairól szól és amit hallatlan sikerrel vetítettek Hollandia filmszínházaiban. 1944 szeptemberében egy kis holland ellenálló csoport megtámadott egy német katonai autót, mire a náci hatóságok összefogták a falu 600 férfialakját és deportálták őket: a 600-ból 40-en tértek háboru után haza. Ennyi a tény.

A film rendezője és szövegírója azonban magyarázattal is

szolgált, mégpedig elég különössel: szerintük azért pusztultak így nagyszámban a deportáltak, mert e falu lakosai ortodox kálvinisták, ennek következtében fatalisták, akik úgyszólván beletörődtek a deportálásba, mint isteni rendelésbe, szinte fel is adták a lelki ellenállást, sőt — horribile dictu — koncentrációs táborbeli munkájukat oly alaposan, tehát önmagukat kimerítve végezték, hogy ez is hozzájárult hamaros pusztulásukhoz. Annvít mindenestre a film készítői is leszögezik, hogy a 600 potteni táborbeli élemezése igen szűkös volt, s nagyon kemény telet kellett átrobotolniok megfelelő ruházat nélkül, kemény bánásmód alatt.

Nálunk százezerrel élnek volt deportáltak, s ők bizonyára megértik, hogy az ostoba, s a filmet élvezettel végignéző többséggel ellentétben, miért tiltakoznak a film ellen sokan, elsősorban a mártírok özvegyei és árvái. Bizony, nagyon fájdalmas, amikor az ártatlan áldozatot állítják — ha részben is — de a bűnösök helyébe, s elképesztő, amikor az ilyen balkezes megállapítások megfogalmazói nagy hangon a vélemény szabadságra hivatkoznak: hogyan is támadhat véleménykülönbség a kínzás, gyötetés, éhez tetés, megalázás elítélése, vagy felmentése tárgyában?

KOZMETIKAI ISKOLA

HELEN FOGEL

vezetése alatt, 22 éve áll fenn és működik az országban. Részletek és beiratkozás: Gev. HELEN FOGEL Tel-Aviv, Frug u. 5, („Hod” moziival szemben), telefon: 23 23 78, vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán 9—11 és 16—19-ig. Azonnali beiratkozás.

CSILLÁROK

közvetlen árusítás a gyártól — gyári áron. Szalon-csillárok, álló-, fali és asztali lámpák nagy kiállítás. Jöjjen el kötelezettség nélkül. Bné-Brák, Ipari negyed, Hájárkon utca 65, III. em., telefon: 79 06 95.

A kiállítás nyitva: minden szombat este 6—11-ig, minden vasárnap, kedden és csütörtökön este 7-ig; minden hétfőn és szerdán délután 4-ig, minden pénteken déli 1 óráig.

SZÉKREKEDÉS?
FRULAX
a növényi hashajtó

A RÖNYITŐ GYÓGYSZER — KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁROKBAN

THALIA SZÍNHÁZ — BEMUTATJA HELTAI JENO
A TÜNDÉRLAKI LÁNYOK
című darabját
TEL-AVIV: 1978 február 14, ZOA-terem
HAIFA: szombat, február 18, Bétenu terem
NATANJA: hétfő, február 20, WIZO-terem
CHOLON: szombat, február 25
PETACH-TIKVA: kedd, február 28
CHEDERA — BEER SEVA — RECHOVOT
JÖVÜNK!
A tel-avivi premierre jegyek: ROKOKKO

Ovakodjunk az utánzatoktól! Ovakodjunk az utánzatoktól!

CARMEL-SZÖNYEGEK KÖZPONTJA PETACH-TIKVÁN
RECH. HÁBARON HIRSCH 28, TELEFON 907577
NAGY VÁLASZTEK A KÖVETKEZŐ SZÖNYEGFÉLEKBEN:

- ★ EXKLUZIV SZÖNYEGEK
- ★ MODERN MINTAK
- ★ KLASSZIKUS MINTAK
- ★ KÉZI KÉSZÍTÉSUEK
- ★ FALTÓ-FALIG SZÖNYEGEK

MÉRSEKELT ÁRAK, KAMATMENTES RÉSZLETFIZETÉSI LEHETŐSÉG. ÚJ OLEKNAK ADOMENTESSEG.

Ovakodjunk az utánzatoktól! Ovakodjunk az utánzatoktól!

1978 II. 10 5

Régóta ismerem dr. Jicchák Nofech, Erec Jiszráél első zsidó törvényszéki bíróját szelid, jóváhis arcát, olajportréja ott függ leánya, Moses-Nofech Chemda szalonjának falán, s mellette felesége arcképe, akiről szintén tudom, hogy kiváló szemorvos volt.

De ki nem tuzozza el szülei emberi nagyságát — gondoltam néha, amikor szóba került a két kiváló ember — különösen, ha azok már nincsenek az élok sorában? A múlt jövővé tünderként mindent megszüpít.

Most azonban kezembe került dr. Nofech törvényszéki bíró rövidre szorított néhány oldalas életrajza. Amely jobban belemelegszem olvasásába, izgalom egyre nő. Ime egy valóban rendkívüli élet: patétikus, sokoldalú emberi nagyság, tehetség és lélek, lelkesedés és emberszeretet, magas intelligencia és széleskörű képzettség, világi és vallási téren; lelki-finomság és segítőkészség. És emellett nagy zsidó szív és lelkes cionista aktivitás!

Vajon miért nem született meg róla mind-egyik egy részletes életrajz? Hiszen ez az „anyag” bőven elég volna akár egy kétkötetes tudasalmi regényhez is.

És a tragikus vég: Ötvenegy éves korában, teljes munkabírása és fantasztikus cselekvőképessége zenitjén ragadta el dr. Nofechet a halál.

Ime dr. Nofech, az első héber város első törvényszéki bírójának rövid élete; akinek köszönhető, hogy Herbert Samuel, az errec-jiszráéli angol mandatórius kormányzója kijárta kormányánál, hogy héber nyelvű törvényszéket állítsanak fel a mandatórius Palesztinában, s annak első tisztáheber városában.

Jicchák Nofech Minszkben született, 1878-ban. Apja tanító volt, kereskedő és importőr. Mezőgazdasági gépeket importált Svédországból Oroszország különböző területeire. De jó zsidó lévén, a zsidó ifjúság tanítását soha nem hagyta abba. Az ő nevéhez fűződik az első zsidó ipariskola alapítása, sok évvel előzve meg ezzel az ORT iskolákat.

Fia, Jicchák, kitűnő tanuló volt. A minszki gimnáziumot aranyérem kitüntetéssel fejezte be, s így bejutott — zsidó létére — az ország legfontosabb egyetemére, a híres Pétervári Egyetemre. Az egyetemem két fakultást látogatott, és két diplomát szerzett, az ügyvédi és a filológiai diplomát. És elnyerte az egyetem legnagyobb kitüntetését, az „Arany Kék Keresztet”. Azonban lelkes zsidó voltára jellemzően, Jicchák az egyetemi évek szünetében hazatért Minszkbe, s ott idejét Talmud-tanulással és cionista aktivitással töltötte. Van egy levele, amelyben Jicchák apja meghívja barátait és a minszki zsidó stabilitásokat házába, hogy együtt ünnepeljenek — szüdat micván — a nagyszerű eseményt, hogy fia, dr. Jicchák Nofech befejezte a babiloni Talmud tanulását!

Ezen a nyáron minszki barátaitól is elbucuzott Jicchák, mert Isztambulba készült, hogy ott megszerezze a török jogi diplomát is, mert tudta, hogy a török uralom alatt levő Palesztinában ügyvéd csak az lehet, akinek török jogi diplomája van. Ő pedig ügyvéd akart lenni Palesztinában! Már gyermekkorától az volt élete vágya.

Barátaitól, jellegzetes módon, bucuzóul a szokásos aranyórán kívül, drágakövekkel kirakott, Chumás formátumú aranyozott könyvet kapott, amelyben barátai neve és az ő, Jicchák által alapított cionista csoportok nevei: Techitá, Cion, Achdut, Ezrá, Sááré Cion, Afudá B. (Önvédelmi egyesület) voltak megörökítve.

Kokovav, a filológiai tanára a Pétervári Egyetemen, amikor megtudta Jicchák isztambuli terveit, a következő ajánló levelet küldte vele Isztambulba, unokafivéremnek, a konstantinápolyi orosz követnek: „Ajánlom tanítványomat, dr. Jicchák Nofechet, alkalmazza-tok őt, annak ellenére, hogy zsidó, mert egy lángész”.

Az isztambuli orosz követ azonnal alkalmazta is a minszki zsidó fiút, mint jogi tanácsadót. Hasonló eset nem fordult elő a cá-

Dr. MARTON GIZELLA:

EGY RENDKIVÜLI ÉLET LEGENDÁJA

ri Oroszország történelmében. Jicchák Nofech ebben az állásában 1914-ig szolgált.

Az évek folyamán Jicchák Nofech többször látogatott Erec-Jiszráélbe. Sokszor nyújtott segítséget, mint az orosz kormány alkalmazottja, az alijázó zsidóknak. De aktivitása más területekre is kiterjedt. A Herzlia gimnázium számára, például, amelynek nem volt meg héberül Törökország földrajzkönyve, ő írta meg és küldte el tiokban, saját kézírásával a földrajzleckéket.

Megismerkedett és megbarátkozott fiatal török intellektuellekkel, s résztvevő irodalmi folyóiratok szerkesztésében (La jeune Turquie).

A török kormánytól szerzett befolyását arra is felhasználta, hogy bajbajutott zsidóknak segítsen. Többek között két halálra ítélt zsidó somért, Chájim Sturmant és Cvi Nisznovot sikerült megmentenie. A szultán megkegyelmezett nekik.

Nofech összeharagított errec-jiszráeli zsidó egyetemi hallgatókkal is, akik Isztambulban tanultak. Segített nekik ügyesbajos dolgokban és idegenvezetőjük lett. A barátság természetesen folytatódott a zsidó hazában is. Különösen két kiemelkedő eset volt érdekes: Jicchák Ben Cvi és Dávid Ben Gurion diákokkal való barátsága. Az egyik a három évvel később kikiáltott Izrael Államának második köztársasági elnöke lett, a másik pedig Izrael első miniszterelnöke, aki ezen a poszton 14 éven át irányította Izrael Államát.

Befolyásos állása azonban ugyanakkor késlelteti alijázását. Erre csak az első világháború után került sor. Feleségével, dr. Maria Sifernovával 1906-ban ismerkedett meg, amikor az ifjú orvosnő Palesztina felé való útján megszállt Isztambulban. A két fiatal között szerelem fejlődött ki, összeházasodtak tehát, s az orvosnő otthamaradt, hogy egy későbbi időpontban alijázzanak. Minthogy azonban dr. Nofech cionista aktivitását és a zsidók megsegítését soha nem tudta volna oly hatáson végezni (mint az orosz követtség embere), az alijázás évről évre húzódtott. 1913-ban aztán a fiatal orvosnő türelmét vesztve Kislányával Jeruzsálembe alijázott, s ott megnyitotta szemorvosi rendelőjét.

1914-ben, a világháború kitörésekor, dr. Nofech nem akart visszatérni Oroszországba a követtel — érthető okokból —, inkább internáltatta magát Törökországba, mint ellenséges állam polgára. Végre sikerült Ankarába jutnia. Ismert kitűnő kapcsolódási és kezdeményező tehetségevel az ottlévő többi származottal együtt kulturális életet teremtett, sőt mint jó hegedűs és műkedvelő zeneszerző, zenekart is szervezett.

Végre a háború befejeztével Jeruzsálembe érkezik családjához. Nemsokára előadó a jogi fakultáson és megalapítja a Nemzeti Tanács (Váád Leumi) kérsére és egész alatt a jeruzsálemi héber békebírói székét.

Az angol mandatórius kormány 1920-ban kinevezi dr. Nofechet békebírónak a jaffai törvényszékre: a Nofech család tehát Tel-Avivba költözik. Itt kezdődik dr. Nofech — sajnos rövid ideig tartó — óriási karrierje. És fantasztikus emberi nagyságának kibontakozása.

A Kis-Tel-Aviv első polgármestere, Méir Dizengoff azonnal barátságába fogadja ezt az új világitó csillagot városá egén. Együtt szövik terveiket a kis héber város naggyá tételéről. Meggyőzik az angol mandatórius uralom palesztinai kormányzóit, Herbert Samuelt, a Tel-Avivban felállítandó héber nyelvű törvényszék szükségességéről. Herbert Samu-

el beleegyezik, de sok huzavona után a törvényszék csak 1924 szeptemberében nyílik meg a Jehuda Hálévi 40. alatti. Az első állami törvényszék tiszta héber nyelven — 2000 év óta. A kormányzó azt kívánta, többek között, hogy a törvényszéken a hétevégi szünnap a vasárnap legyen, minthogy a törvényszék a keresztény angol állam egész alatt működik, s a szombat legyen munkanap. De a két erős-

Dr. JICCHÁK NOFECH

akaratu férfiú, dr. Nofech és Dizengoff polgármester kiharcolta, hogy zsidó törvényszék szünnapja a sábat legyen.

Dr. Nofech az egyetlen bíró volt a törvényszéken, 3 bírósági munkatárssal, de titkárat és fordító nélkül: minden protokollt, határozatot sajátkezfeleg kellett megírnia. És már az első időben sok volt a munka, naponta legalább 50 per. De dr. Nofech örömmel és

sokat dolgozott. Reggel 7.30-kor már az íróasztalánál ült és a késő délutáni órákban tért haza. Néha még este is visszatért munkájához.

Az ügyvédekkel igen jó barátságban volt. Azok felismerték bírójuk erkölcsi magatartását, egyenességét, emberségét és közeledtek feléje. Segítettek a vizályok megoldásában is. Az új törvényszék már az elején igen jó nevet szerzett magának. Nemsok Tel-Aviv zsvet nem fordultak többé ügyeikkel a jaffai, vagy a rámei bírósághoz, mindnyáian Tel-Aviv törvényszékét helyezték előnybe. Még az arabok is rájöttek, hogy a tel-avivi bíró „tisztakezfi és igazságszerető”, s inkább hozzá jöttek, hogy igazságot osszon nekik.

Dr. Nofech példaadó munkájával, ügyszere-tével azt is elérte, hogy munkatársai is tisztelték, és ha kellett, minden ellenszolgálatás nélkül együtt tulóráztak főnökükkel, aki szintén segédkezet nyújtott, ha az ő tennivalóik tulságosan összegyűltek.

Valóságos legendák jártak igazságszeretéről, emberségéről és bírói munkája minőségéről. A város legnagyobb szenzációja lett a törvényszéki ülés. A terem mindig tele volt nemsok tel-aviviakkal, hanem távoli polgárokkal is; mind látni és hallani akarták, hogyan vezet le dr. Nofech egy tárgyalást. Mindig nyugodt volt, s érzi a humor iránt minden alkalommal megnyilvánult: megnyerte az emberek lelkét egy-egy tréfás bemondással. Vagy hogy a feszültséget feloldja, jiddis, török és orosz anekdotákkal mulattatta a jelenlévőket.

A pihenés nélküli, tulzott munka — szabadságra, kikapcsolódásra soha nem ment —

kikezdte egészségét. 1929 elején vesegyulladásban megbetegedett, s az orvosok egy híres párizsi specialista-hoz küldték, de már nem tudtak rajta segíteni. Az év májusában dr. Nofech visszaadta lelkét Teremtőjének. Ötvenegy évet élt. Óriási írt hagyott a jsvu életében, országos gyász Erec Jiszráélben. Temetésén nemsok a Kis-Tel-Aviv népe vett részt, de az ország minden vidékéről, aki időben elérte a végítztessegre, mindenki megjelent. Zsidók, arabok zokogtak a sirjánál, s a busszbeszédeknek nem volt vége...

Isza Abu Elszubin sejk is bucuzott Nofech bírótól, s többek között ezt mondta:

„Dr. Nofech halála nemsok a zsidóknak nagy vesztesége, de az egész emberiségnek is. Dr. Nofech nem halt meg, mert cselekedeteinek emléke fennmarad örökre. Jól ismerem őt, emberi volt és objektív tudott lenni.” — Ekkor a sejk sirásba tört ki, s bosszúbeszédnek kért félreállt.

A Tel-Aviv Egyetem jogi fakultása és a Jediot Achronot napilap a napokban ünnepséget, fogadást rendezett abból az alkalomból, hogy dr. Jicchák Nofech bíró nevére és születésének századik évfordulójára alapítványt létesítettek ösztöndíjjal egybekötött tudományos kutatásra. A megható ünnepségen felszólalók — az egyetem rektora, a jogi fakultás dékánja, a törvényszék elnöke, az igazságszolgáltatás miniszter, az ügyvédi kamara elnöke — dr. Jicchák Nofech emberi nagyságát, szaktudását, mindnyájuk taniómeztérét és példaképét méltatták.

A család részéről Noach Moses, a Jediot Achronot című napilap felelős szerkesztője és dr. Nofech leánya, Chemda Moses-Nofech ügyvéd és újságíró, köszöntötték a jelenlévőket. Chemda Moses-Nofech megható szavakkal emlékezett meg édesanyjáról is, akinek családja szimbolusát adta a cári Oroszország zsidói tragikus sorsának.

Kelen Pál jubilál

Hármas ünnepe van a Haifán élő Kelen Pál zongoraművészek. A napokban ünnepelte 70. születésnapját, most van 20 éve, hogy alijázott és az első izraeli koncertjét megtartotta. Kelen Pál, aki elismert és nyarbecsült művész, a haifai Bajt Pevznerben, február 25-én, szombaton este rendezte jubileumi hangversenyét. A koncert keretében — amelyet ismét a város háza kultur-osztályának meghívására rendez — elsősor-

nulmányait. A művészképzőben Thomán István professzornál tanult. Azt ezt követő években néhány nemzetközi hangversenyen vett részt, díjakkal és diplomákkal tüntették ki, majd önálló hangversenyt adott Bécsben, Párizsban, Münchenben, Hollandiában és Svájcban.

Felfelé ívelő karrierjét a fasiszta uralom szakította meg, amely két évi nehéz munkaszolgálatot is sújtotta. A felszabadulás után a Nemzeti Zenedében volt tanár és Magyarországon, valamint Romániában hangversenyt vezetett.

Az 1956. évi forradalom idején, hagyta el Magyarországot. Bécsben koncertezett és az osztrák rádióban is fellépett. 1957-ben alijázott és Aba Chusi polgármester meghívására Haifán telepedett le, ahol a Bajtánu termében tartotta első hangversenyét.

Az utóbbi 20 évben a haifai zenekonzervatórium tanára volt és ez idő alatt Bécsben, Párizsban és Londonban koncertezett. Most a Bajt Rothschildban van stúdiója és ott folytatja a zenei nevelést.

ban Chopin-műveket játszik és a már jólismert klasszikus programba, új számokat is iktatott be.

Kelen Pál 1907 decemberében született Budapesten. Zenei tanulmányait gyermekkorában kezdte el és mindössze 14 éves volt, amikor a már akkor ismert művészekkel közös hangversenyen a dobogóra lépett. Huszonegy éves korában fejezte be a budapesti Zeneakadémián és tanárképzőben ta-

»LEOPARD« BŐRKABÁTOK

Készen és rendelésre — Kabátok meghosszabbítás — Ezkluzív modellek — Gyári árak
TEL-AVIV • HÁNEGEV 8
(Hásáron sarok, Tácháná Merkazit és a Chevrát Háchámállal szemben
Telefon: 26 56 71

Küldjön vám- IKKA ajándék- mentes IKKA utalványt

PURIMRA MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSÁLEM: Jeruzsálem könyvtár, Javec utca 2. — Üzleti órák: 9-1 és 4-7. — Keedden délután zárva.
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27, I. emelet — d.e. 9-12.30, délután 4-6.30 között. Telefon: 55052. Pénteken zárva.
HAIFA: Ungár Jákóv, Micháel utca 2 (Arlozorov sarok), Gerberlich üzlethelyiség, vasárnaptól csütörtökig, 10-16.12-ig. Telefon: 667876, lakás tel.: 525661.
BEÉR-SÉVA: Frankfurter István, Háacmáut 49-51. Telefon 38701.
Levelezést kizárólag: G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben-Jehuda 27, címre kérünk. FIGYELEM!

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségöl mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDÉSRE TUZEX ajándékhónok kanhatók

A TÉLI DIVAT EXPORT- FELESLEGEI
(ruhák, szárfánok, kosztüimök és zsaketek)
CSAK NAGY MÉRETEKBE
44-től 54-ig, számottevő engedménnyel.
Kaphatók: T. A., Herzl u. 66, Wolfson 15, sarok
10% további engedmény ezen hirdetés felmutatójának

CHOLONBAN MIFGÁS HÁREHIT HÁBÉNLEUMI
1000 m²-es csodás kiállítás
óriási ajánlatokkal és a legkedvezőbb árakon. FIATAL PÁROK FIGYELMÉBE: PELDÁTLAN AKCIO!
★ SZALONOK KIÁLLITÁSROL engedménnyel 50%-ig
Meghívjuk a közönséget, tekintse meg az új és csodálatos gyermekosztályunkat.
★ KOMPLETT HALÓSZOBÁK
külföldi gyártmány 12.500.— IL mindössze
belföldi gyártmány 10.650.— IL mindössze
★ BUFÉK
MINDEN NAGYSÁGBAN ÉS MODELLBEN
ÁRUSÍTÁS: 1978. 2. 11, szombat este 7-től és egész héten.
Nyitva kedden délután is ★ Díjmentes parkolás CHOLON ★ KUGEL U. 45 ★ a parkolóhelyen (Rina moziál szemben)

NATANJA ÉS KÖRNYÉKE LAKOSAINAK FIGYELMÉBE!
1978.2.11, szombat estétől 6-9-ig folytatódik az európai bútorok kiállítása

A REHITÉJ ELITNÉL

(KIKÁR HÁACMÁUT 11, II. emelet)
A legnagyobb terem a maga nemében a városban (500 négyzetméter).
Választására:
★ ULÓGARNITURÁK 7.000 IL-től 30.000.— IL-ig
★ ÉTKEZŐSARKOK, az országban még nem látott csodás modellek, fiataloknak, 13.000.— IL
★ KOMPLETT HALÓSZOBÁK elegánsak és célszerűek 30.000.— IL-ig

20% ENGEDMÉNY UJ OLEKNAK

Vevőink rendelkezésére gyakorlott architekt tanáccsal és tervezéssel.
Biztosítjuk a minőséget, garanciát és szolgáltatást
NATANJA • Kikár Háacmáut 11, II. emelet

Kubai tények és álmok

— Hogyan fest a cukorsziget a forradalom két évtizede múltán —

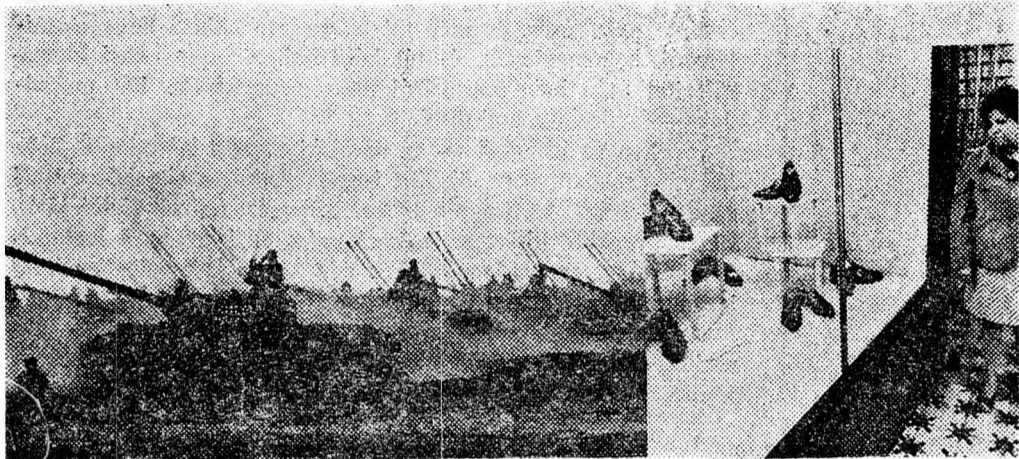
hetetlen. Kuba egyetlen jelentős exporttermékének, a cukornak, több mint 50 százalékát a Szovjetunió veszi át, mégpedig előre megállapított, s a nemzetközi árraktól függetlenül áron: ez az ár például ma négyszer magasabb, mint a cukor nemzetközi ára. Ha tehát Kuba e bevételt elvesztené, egyet-

MIBEN KÜLÖNBÖZIK?

Elsősorban abban, hogy a kubaiak nyíltan hallgatják Amerika Hangja politikai kommentárjait, élvezik az onnan jövő tánczenét és sűrűn adják az amerikai filmeket. Továbbá abban, hogy sehol a falakon, vagy a közintézményekben nem látják Cast-

lyozza, hogy a legszegényebb negyedekben sem tapasztalni azt a kétségbeesést, azt az elidegenedést, amit például New York nyomortanyáin. Mi ennek az oka? Részben természetesen az, hogy 600 ezer kubai, a rezsim ellenzői, annak idején elmenekültek Kubából. Az ittmaradt többség pedig

TANKRA TELIK, RUHARA NEM

Nagyszabású hadgyakorlatok. Havannai cipőüzlet szegényes kirakata.

len év alatt csödbe jutna. Az óriási hiteket is az oroszoktól kapja, mégpedig kamatmentesen, az ország most épülő iparát pedig orosz szakemberek építik fel, mezőgazdaságát oroszok korszerűsítik. Havannai diplomataik szerint 150 ezer orosz tartózkodik Kubában, ami 10 milliós kisállamban hallatlan szám. Amikor még Moszkva szakértőkkel támogatta Kínát, akkor a 800 milliós birodalomban mindössze 20 ezer orosz működött.

Mindezek következményeként természetesen Kubában is a kommunista párt „a társadalom és az állam legfőbb vezetője”; a politikai ellenfelek ugyanúgy rácsok mögött ülnek, mint más csatlós-államokban (s mint egyébként a többi, nem kommunista középamerikai köztársaságokban is...), a rendszer mégis sokban eltér a megszokottól.

ro és társai képeit. Lényegesebb kérdésekben is: a kisebb üzletek magánkézben maradtak, többszáz ezer paraszti művelő önállóan a saját földjét, s a kisajátított nagybirtokok, gyárak volt tulajdonosait sem büntették oly szigorúan elvesztett vagyonuk miatt, mint a népi demokratikus államokban. A színházakban, kabarékban meglehetősen szabad hangon bírálják a hibákat. Legutóbb egy szatira arról szólt, mily hosszú sorban állnak a várakozók az államilag fenntartott, szobáit egy-egy órára kiadó garnihotel bejárata előtt... Ugy látszik azonban, Kuba mindezt megengedheti magának, mert e kis szabadságjogok nem mutakoztak ártalmasnak: a kubai lakosság körében Oscar Lewis amerikai egyetemi tanár által végzett közvéleménykutatás azt bizonyította, hogy a nép túlnyomó többsége híven és lelkesen áll mai kormánya mögött. A jelentős hangsúly

oly szerény, hogy mivel az elsőrendű élelmiszereket jegyre, pár filléért megkapja, az egészségügyi szolgálat s a közköztudás ingyenesek, a szórakozás, közlekedés és lakbér olcsó, ennivel nagyjából meg is elégzik, hiszen ha több pénz lenne, amúgysem volna mit vásárolnia érte. Epp ezért a hatóságok fájdalommal regisztrálták hosszú ideig azt a tömegjelenséget, hogy akinek már megvan a jegyre kaphatókra való pénze, az másnap már nem is megy be a gyárba: minek? — gondolja. Ez a megállapítás vitte rá a kormányt arra, hogy bár igen szűken áll devizák dögében, mégis áldozatot hozzon, s importáljon olyan villamos-készülékeket, (tévét, mosógépet, zenegépet, stb.), ruházati cikkeket, sőt kozmetikai szereket is, amelyek a népet vásárlásra — s ennek következtében nagyobb szorgalomra is ösztönzik. Pár éve még használatlanul hevert

az állami bankban vagy 50 milliárd izraeli fontnak megfelelő összeg, a megtakarított, de semmire el nem költendő pénzek — ezt mára már elköltötték a kubaiak, vásárolgatnak ők is buzzgón, viszont megnőtt az ipar és a mezőgazdaság termelékenysége is. Ami a mezőgazdasági termelést illeti, annak aránylag magas hozamát nagyban elősegíti az, hogy a földek 30 százaléka még ma is magánkezekben van: a dohánytermelésnek például 80 százaléka ezekről a földekről származik.

De mi történt Afrikában? Európai agynak meglehetősen érthetetlen, miért küldte ki ez a kicsiny és sok nehézséggel küzdő ország a fiait a távoli fekete földrész arcvonalaira? S hogyan viszonylik e kalandhoz a nép?

Ugy tűnik, hogy a nép zömmel vállalja Afrikát. Ehhez elsősorban azt kell tudnunk, hogy Kuba lakosságának a többsége még a múlt század közepén is fekete volt, a kapcsolatok Afrikával azóta is igen szorosak. De nemzedékeken át nagy befolyással bírtak Kubában a fekete szekták is a maguk mágiikus rituáléikkal, ezeket mindmáig nem sikerült Lenin szellemének legyőznie. Még manapság is megtartják az évi, december 17-i híres vallási körmenetet, amelynek egyik uticéjén Szent Lázár koporsója, de a másik az Babalu, az afrikai isten szentélye. Ez, ami a népet illeti. Ami pedig a vezetőitől kapott sugallatot illeti: Castro alighanem ezzel az afrikai kirándulással akarta ismét a forradalmi utra, a harc ösvényére vezetni kissé lustuló embereit.

Az ugyanis majdnem kétségen felül áll, hogy az angolai intervenció nem szovjet parancsra, legfeljebb azok utólagos beleegyezésével történt. Az oroszok csak akkor tudták meg, mi készül, amikor Castroék már minden előkészületen túl voltak. Ekkor még természetesen leállíthaták volna, de miért tették volna ezt, ha így, aránylag olcsón (már mint politikai szempontról közvetlen rizikó nélkül) szerezhetnék afrikai támaszpontokat. Leállítás helyett hát inkább fizettek, nem is keveset, mert a vállalkozás méretei hatalmasak, a kubai ócska szállítórepülőök 101-szer, a hajók 42-szer fordultak, míg az egész expedíciós hadsereg teljes felszerelésével Angolába nem ért. Ma már a harmadik világ 16 államában állomásoznak kubai katonák s működnek mezőgazdasági szakértők, pilóták és százával orvosok.

MIT SZÓL MINDEHÉZ AMERIKA

Carter elnök kijelentette, hogy noha a Kubához fűződő kapcsolatok az utóbbi években jelentősen feljavultak, az amerikai turisták áradata is megindult a szivárgás felé, e kapcsolatokot addig nem hajlandó normalizálni, amíg Castro vissza nem voni Afrikából csapatait. Castro azonban erre nem hajlandó: nagy szüksége van az amerikai kapcsolatokra, sőt erkölcsi kötelességének tartja a helyreállításukat, de nem így magas áron. Ugyanakkor megjegyezte egy amerikai mezőgazdasági szakértővel folytatott baráti megbeszélés során ezt is: „Mi sem követeljük önkéntől, hogy a Fülöp-szigetektől, Koreából, vagy Nyugat-Európából hazavigyék az amerikai katonákat”.

Az afrikai hadjáratok megértéséhez természetesen valamivel alaposabban kellene ismerni a kubai nép lelkét is. Némi izlettől kanhatunk betekinteni egy kubai költőtől, aki egyben a legnagyobb kubai irodalmi folyóiratnak is kiadója, s aki nemrégiben ezt mondotta egy amerikai újságíró-nőnek: „A forradalom a történelem szerelmi aktsa. Aki kintről, a kuleslyukon át szemléli, annak olykor rettenetes. Annak a kettőnek azonban ott, az ágyban, hallatlanul nagyszerű dolog”.

A kubaiak számára ez bizonyára meggyőző érv. Nekünk, európaiaknak e mondanásról egy másik mondás, a fasizta Olaszország „vivere pericolosamente”-je, jut eszünkbe. „Eljünk veszedelmesen!” De hát a kubaiak nem európaiak.

següll...
egy hi...
már nem...
ában dr...
k. Ötven...
uv életé...
n. Teme...
vett részi...
döben el...
lent. Zsi...
a bucsu...

zott No...
ta: zsidóknak...
periségnek...
t cseleke...
ól ismer...
dott len...
s bocsá...

sa és a...
an ünne...
alkalom...
névére és...
ra alapít...
tött tu...
nepségen...
jogi fa...
e. az jeaz...
ra elnöke...
nagságát...
rét és péli...

ornál...
verse...
majd...
nben,
meg...
elsza...
aror...
zgot...
1957-...
aifán...
gyver...

taná...
nban...
és ott...
E...
II...
kon...

ig...
az

szé...
szé...
EN...
ól...
yven

A kubai forradalom felett is mulik az idő: mivel ma már a sziget lakóinak több mint a fele, vagyis a fiataljai nem emlékezhetnek az első évek nagy eseményeire, szerette a cukornád-szigeten muzeumok hirdetik a régi, jelzik a mostani dicsőséget. Santiago de Cuba mellett, Segundo Frente közseg muzeumban még az a fogó is látható, amellyel annak idején Che Guevara felkelő társainak a rossz fogait húzták, a többi tárgyalóban pedig az első idők ócska csövekből, sajátkezűleg összetakolt primitív puskáival kérkedik. Hol van ma már Kuba ettől! Teljesen korszerűen felszerelt hadserege ma Angolában és Afrika számos más államában küzd az ottani baloldal mellett, mégpedig nem is a Szovjetunió parancsára, mint a legutóbb hiszik, legfeljebb annak támogatásával és beleegyezésével.

Aki a térképre néz, azt hihetné, hogy az Egyesült Államok közvetlen közelében fekvő sziget úgyszólván teljesen ki van szolgáltatva a katonai nagyhatalomnak. Ezt a tévhitet sokakban alátámasztja a visszaemlékezés is a Kuba szigetén annak idején elhelyezett és Kennedy elnök erőlyes beavatkozása Chruscsov által szegényszemre hazavitt rakétákra is. Akik erre gondolnak vissza, azok arról a döntő tényről feledkeznek meg, hogy ezután a vietnámi kudarc következtet, amely azóta teljesen guzba köti az északamerikai politikusok kezét: bizony a kubaiak angolai bevonulása napján nem akadt, az amerikai légkörben nem is akadtott méltó utódja az ifjan elhunyt elnöknek. Így azután a világszocializmus megerősítésére kivonult kubai seregek sorra tűnek fel az afrikai frontokon. Mobutunak, Zaire elnökének állítása szerint ők segítették Sába, a zendülő tartomány felkelőit is, de ott vannak a kubaiak Algériában, Mozambiqueban, Kongóban, sőt állítólag Idi Amin ugandai urahat is ők támasztják alá. A legutóbbi vészír pedig Mogadisu után Szomáliából érkezett, amelynek államfője azt panasolja, hogy 7-15 ezer kubai harcol szovjet fegyverekkel az etiópiai hadseregben — ebből 2000 főt az amerikai kormány is elismer. Az első kubai foelvoakat a múlt héten ejtette a somáli hadsereg az ogadeni fronton.

Az amerikai válasz igen halk. Robert Byrd szenátor azzal fenyegetőzik, hogyha Kuba nem vonul vissza Afrikából, akkor a szenátus nem hagyja jóvá a Szovjetunióval köendő Salt—II. egyezményt, Washington ENSZ nagykövete, Andrew Young pedig azzal vádolta a rum-szigetet, hogy „Afrikában a háfál, s a rombolás arcvonalát szélesíti” De sem a fenyegetés, sem e megállapítás tüzeje nem ér fel a szovjet fegyverekével...

A kubaiak fegyveres intervencióinak az a meglepő sajátossága, hogy egy olyan országba hcsátkozik nagyszabású, kockázatos és igen költséges katonai kalandokba, amely ugyanakkor tellességgel kéntelen eltartani magát. Hiszen maga Fidel Castro szerint is „szegény feilelesztés ország”, amelynek lakói egyenlőval részt keresik annak, amit a német, pont a felét, amit a portugál ember keres, márpedig Portugália Európa egyik legszegényebb országának számít. Mivel a Kuba körül zailó események nemcsak haragot, vagy rokonszenvet kellettek frántuk a világ közvéleményében, de heves érdeklődést is, ami természetes az ilyen kontinensközi porondon szereplők esetében, érdemes kissé közelebbről tanulmányozni ezt az ellentétet a szegénység s a nagyvagyás között.

VASALÓDESZKA, MINT HIÁNYCIKK

Kuba nemcsak szegény, nemcsak az emberek bére kicsi, de igen sokáig még azt a keveset sem volt mire elkölteniük. Egy német újságíró, látva Kuba főntúján a többszáz főnyi sorbanállót egy üzlet előtt, megkérdezte, mit árulnak bent? Kiderült, hogy vasalódeszkát. Egy-egy kubai havonta egy kiló húst kaphat. A világ leghiresebb dohánytermelő vidékén minden férfinak heti egyetlen szivarra van joga, nadrágból pedig egyre évenként. Lehet azonban szabad áron is kapni egyetmást, de például a cigarettá tizszer annyiba kerül jegy nélkül, mint azzal. Kuba évszázadok óta rum-italról híres: ebből egy palack egy szakmunkás heti fizetésébe kerül.

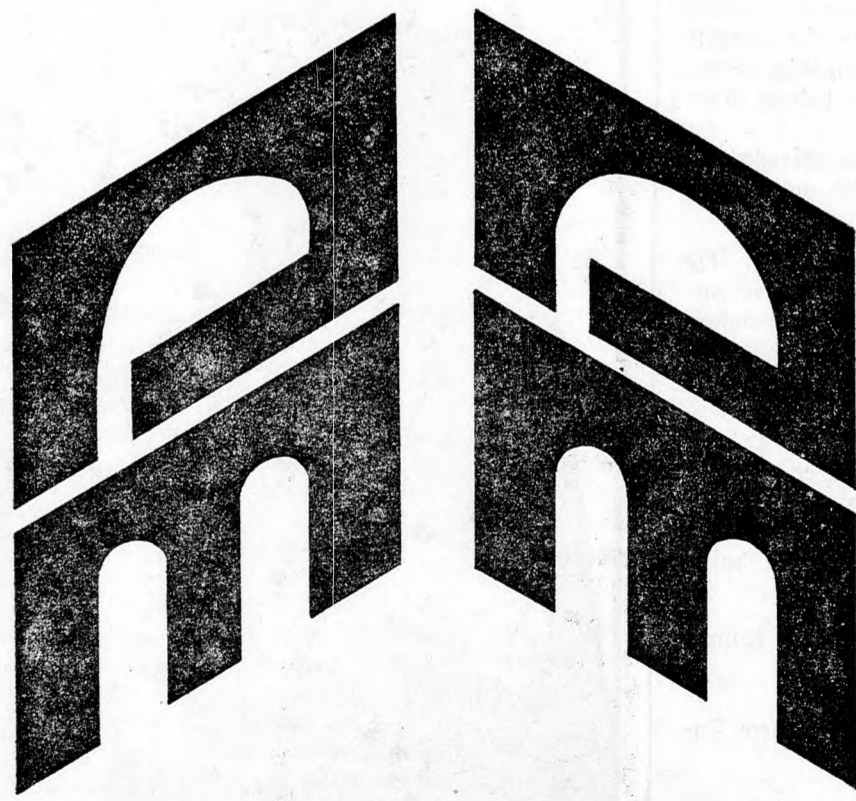
Kuba még ma is a monokultura rabja: legfőbb mezőgazdasági terméke a cukornád, amiből persze exportra készül a cukor, s ezért a szigetország még ma is külföldről importálja élelmiszer szükséglete felét. Miből él hát ez a szegény népi demokrácia, és miből fegyverkezik? Természetesen a Szovjetunió támogatásából, amelynek mérvét ki-viállaló nem ismerheti, de amit a legminimálisabban napi 50 millió izraeli fontnak megfelelő összegre becsülnék. Kuba viszonya a Szovjetunióhoz mégsem olyan egyszerű, mint más csatlós államoké, Castronak (aki, melleleg, sosem volt kommunista, csak akkor csatlakozott a táborhoz, amikor Amerikától támogatás helyett támadást kapott) sikerült szerény mérvű, de meglepő függetlenséget kivívnia.

Pedig a függőség nyilvánvaló és nélkülöz-

ALLENBY - DIZENGOFF

Tel-Aviv kereskedelmi központja szívében, a pezsgő élet déli központjában, közel a város bejáratahoz, közel mindenhez, Allenby-u. 15 szám alatt.

A Dizengoff szívében épülő modern központban, a divat és szórakozások tel-avivi utcájában, a Dizengoff utcán

Most, hogy megnyílt az új Kol-Bo a Dizengoff szívében, a Hámásbir Lácárchán két Kol-Bo háza áll rendelkezésére Tel-Avivban, ahol megtalál mindent, amit csak akar, sőt ennél is többet. Az osztályok tizei, a minőségi áruk ezrei,

udvarias kiszolgálás és vásárlás kellemes légkörben. Kávészó, egy csésze kávéra és süteményre, rövid pihenőre, vagy üzleti találkozóra. Supermarket, csatolt parkolóhely. Jöjjön el a Hámásbir Lácárchán tel-avivi Kol-Bo üzleteibe. Érdemes,

HÁMÁSBIR LÁCÁRCHÁN

ÚJ KELET USA-BAN

Szerkesztés, előfizetés és hirdetés ügyekben felvilágosítással szolgál

COLEMAN

KATMAN KAWAN

619 E. 2nd Street
BROOKLYN
N.Y. 11218

Phones:
633-0543 — 633-0564

Fagyas Mária:

A HADNAGY ÉS A BIRÓ

59.

Amíg a mentőkosztra vártak, Kunze megpróbált közelebbit megtudni Dugonicstól, de a sebesült csak összefüggéstelen szavakat mormogott. Káromkodott, de amikor Kunze közelebbit akart megtudni, olyan csúnyán szidta a Fennvalót, hogy egy kiképző őrmesternek is dicsőségére vált volna. Brezowsky rendőrőrnök irodájában még aznap összeültek azok az urak, akik három hónappal azelőtt a Mader-gyilkosság ügyében alakultak bizottsággá.

— Olyan ember ellen kísérletek meg gyilkosságot, aki szintén kapott annakidején a Charles Francis-féle körlevelekből — mondta Wencel tábornok. — Megesküdnék rá, hogy Kunze kapitány most azt fogja mondani, hogy semmiféle összefüggést nem lát a Mader-ügy és Dugonics megsebesítése között. Kunze nemet intett a fejével. — Nem. Ilyesmit nem állítok, tábornok ur. Legalábbis addig nem, amíg kihallgathatom Dugonicst. A bizottság több mint egy órán keresztül ülésezett. Aztán berendelték a szülést s a ház-mestert.

— Milyenek tűnt önnek az a női hang a telefonban? — kérdezte Wencel az orvost.

— Talán idegen akcentusa volt?
— Nem, tábornok ur. Bécsi.
— Valaki a munkásszótlyából?
— Nem, tábornok ur. Az az érzésem, hogy a jó társasághoz tartozott.

— Pontosan emlékszik arra, hogy mit mondott?

— Megpróbálok visszaemlékezni, tábornok ur, de a hölgy rendkívül ideges volt és eleinte nem is értettem, mit mond. Csak később vettem ki a szavából: azt kívánja, hogy jöjjenek le az I-B lakásba egy beteghez, nincs kizárva, hogy azt mondta „sebesülthöz”. Aztán még mondott valamit, aminek úgy látszik nincs semmi értelme.

— Miért, mit mondott?
— Azt mondta: Remélem, hogy eltaláltam a tojásait!

Egy pillanattal dobbent csend uralkodott a szobában. Weinberger felgyűlölt idegesen rángatta a bajszját.

— És ön fenntartja továbbra is a véleményét, hogy ezeket a közönséges kifejezéseket használó hölgy az urri társasághoz tartozik?

— Kétségtelenül, tábornok ur, a hanghordozása urri hölgyé volt.

A kihallgatás után Kunze a kórházba hajtott, de nem engedték beszélni Dugonics-csal. A tisztnek éppen megoperálták a lábát és helyreállították a megsérült csontokat. Még nem ébredt fel a narkózisból.

Kunze csak a következő nap reggelén jutott be Dugonics kórházi szobájába. A tiszt halottasápadt volt, szemé alatt sötét karikák éktelenkedtek, de valamelyest jobb hangulatban volt, mint előző nap.

— Hogy érzed magad? — kérdezte a látogató.

— Mint egy tökkellőt.
— Kicsoda az a nő?
— Ki kicsoda?
— A nő, aki rád lőtt.

Dugonics összevonta a szemöldökét. — Ki mondta neked, hogy egy nőről van szó?

— Te magad. Amikor káromkodtál „kurvát” említéssel. Gondolom ez csak nő lehet. Dugonics hallgatott. — Na, mi lesz? — sürgette Kunze.

— Mondd, nem egyezhetnék meg abban, hogy fegyvertisztítás közben történt balesetről van szó?

— A szentséget neki, Dugonics, hogy lehetsz ilyen hülye? Miként tudnék valaha is tisztázni egy gyilkosság esetét, hogyha mindnyájan egyik pillanatról a másikra gáncstalan lovagokká változtok és megnémultok? Mi az ördögért nehezítetek meg annyira az életemet?

— Te magad nehezítet meg az életedet. Jó, bevallom: egy őrdögő fehérnép megpróbálta előlőni a tojásaimat. Ez a dolog kizárólag minket kettőnket érdekel. Téged pedig semmi esetre se, ezt vedd tudomásul. Az én lábamról van szó, az van gipszben. A hadsereg nagyon jól meglesz az én szolgálataim nélkül is, amíg rendbe jövök. Légy szíves, tégy úgy, mintha balesetről lett volna szó.

Kunze sóhajtott: — Dugonics! Wencel tábornoknak az a fixa ideája, hogy ugyanazok, vagy ugyanaz az ember lőtt rád, aki megmérgezte Madert. Vagyis szentül hiszi, hogy politikai merényletről van szó. Egy szerbről, vagy oroszról, cseh vagy magyar anarchistáról. A tábornok a mai napig sem békült meg azzal a gondolattal, hogy Charles Francis az osztrák hadsereg tisztikarából kerülhetett volna ki.

Dugonics felnevetett. — Mondd meg a vén trotlinak, hogy ne dujga bele az orrát az én dolgaimba, mert ha ezt a bölcs tanácsomat nem fogadja meg, rettenetesen kínos helyzetbe kerül.

Kunze bólintott: — Megértettem, — mondta. Most már tudta, hogy ki a nő: Lily Wencel.

cel. Csodálkozott rajta, hogy már első pillanában nem gondolt rá.

— Semmit sem értettél meg — mondta dühösen Dugonics. — Csupán azt akartam mondani...

Kunze a szavába vágott: — Tudom, mire gondolsz. Inkább megmondom neked: megtaláltuk a golyót. Egy 5.6 milliméteres pisztolyból származik, valószínűleg Browningból. A tiéd?

— Nem. Magával hozta a pisztolyt.

— És hol a pisztoly?

— Honnan tudjam? Hiszen szinte elvéreztem. Annyi bizonyos: furcsa humorérzék van. Egyszer megpróbált kihérlni, aztán hivat egy szülést. A jövebernek a teljes felszerelése a markában volt, mert azt hitte, hogy egy gyermeket kell világra segítenie. Gondolom, hogy az emberek hülyére rohögik majd magukat rajtam. — Rövid szünet után folytatta: — Ami pedig a tábornokot illeti, ebben az ügyben muszáj valamit intézkednem. Valószínűleg kötelességének tartja lemosni a címerén esett foltot és mivel jobban céloz, mint a felesége, könnyen lehet, hogy eltalálja azt, amit az asszony elvett.

Kunze nevetett: — Elsősorban is fogalma sincs a humorról. Egyenesen a fejedet fogja megcélozni. Igazad van, az egyetlen megoldás a baleset-elmélet. Még akkor is, ha nem nagyon hihető. Éppen tisztogattam a legújabb fegyvered és egyszerűsággal elűlt. A tábornoknak meg fogjuk magyarázni, hogy lovagi kötelesség tiltja rossz híre hozni egy nőt. Hála Istennek, eléggé jól ismer ahhoz, hogy tudja: nem valami orosz kémet akarsz fedezni.

— És mi lesz a bizottság többi tagjával?

— Erre ne legyen gondod. Az urak nem azt a benyomást keltették bennem, hogy nagyon mélyen el akarnak merülni a nyomozásban. Az az érzésem, hogy nagyon világosan látják a helyzetet, és nem hisznek annyira a tisztikar ártatlanságában, mint Wencel tábornok.

★

Wencel ismét kénytelen volt megjelenni a belvederei kastélyban, ahová kihallgatásra hívták. Ferenc Ferdinánd főherceg, a trónörökös, az újságban olvasott Dugonics ügyéről, már amennyi kihallgatott belőle a sajtóban. Kivételesen ezúttal Kunze véleményét osztotta, vaevis úgy gondolta, hogy a lövés mögött csak féltékeny nőt kell keresni. Az egész ügyet a legnagyobb mértékben undorítónak találta, és úgy vélte: mélyen sérti a vevzerítő híret. Tudomására hozta világosan mindenkinek, hogy amikor ő lesz a császár, az olyan tiszteknek, mint Dugonics, nem lesz mit keresniük a hadseregben. Furcsa logikával arra a következtetésre jutott, hogy mivel részletek már kiszivárogtak az ügyről, minden adatot közzé kell tenni, hogy ne adjanak alkalmat találgatásokra és pletykákra.

— A császári felség iránti alattvalói hűségem ellenére ellenkező véleményem vagyok — mondta Kunze, amikor tudomást szerzett a trónörökös álláspontjáról. — Dugonics különben is ragaszkodik ahhoz, hogy baleset áldozata lett.

— Ne legyen számár, Kunze százados...

— mondta Wencel —, hiszen jól tudja, hogy Dugonics hazudik.

— Az nagyon valószínű, tábornok ur. De milyen okai lehetnek egy olyan önzertes embernek, mint a kapitány, hogy hazugsághoz folyamodjon? Itt nemcsak becsületbeli kérdéssről van szó. Önnek tábornok ur sokkal több társaságbeli kapcsolata van Dugonics-csal, mint nekem. Ön ismeri azokat az embereket, akikkel ő összejár. És ha ez a hölgy azokhoz a magas körökhöz tartozik? Hátha egy rendkívül tisztelőre méltó férfi feleségéről van szó? Gondolja meg, mekkora hullámokat verne fel ez az ügy.

Wencel gyanakvó tekintetet vetett Kunze-ra.

— Mit tud ön? — kérdezte élesen.

— Csak annyit, amennyit jelentettem önnek, tábornok ur.

— A fegyvert megtalálták?

— Nem, még nem. Lehet, hogy a merénylet maeával vitte.

— És a golyót?

— Egy 5.6 milliméteres pisztolyból lőtték ki.

— A rendőrség talált tanukat, akik látták a házból kilépő, vagy belépő személyt?

— Nem, tábornok ur. De kapcsolatban állok dr. Weinberger felügyelővel, aki megígérte: mihamlalt valamit megtud, azonnal értesít. Eddig azonban nem keresett fel.

— Micsoda tehetetlenség — üvöltött Wencel —, ön nagyon téved, ha azt hiszi, hogy megelőztem azzal a móddal, ahogy ön ezt az ügyet kezeli. Egyik baklövés a másik után! De ha valami újság van, akkor értesítsen.

— Aztán hidegen hozzáfűzte: — Elmehet.

(Folytatás a jövő pénteki számunkban)

MI TÖRTÉNT DON HÁZIBULIJÁN?

— Peér mozi, Tel Aviv —

Az ital maga is öl, butit stb., a szex-őrület túlzásai is elég kárt tudnak okozni, s nem sokkal kevesebbet a politikai korrektesedések. Most képzeljük el, ha ez a három méreg egyszerre hat életvidám fiatalokra, középkorukra: erről szól a most hozzánkérkezett ausztráliai film, amely könnyed hangvétele, sikamlós jelenetei ellenére is erős reflektorfényvel világít be egy társadalmi nagyréteg életébe.

A politikával kezdődik. Fiatal párok érkeznek sorra Don házibulijára, amelyet a parlamenti választások éjszakájára tűztek ki a résztvevők, abban a reményben, hogy most végre megbukik a megunt liberális kormány és a Labour, a munkáspárt lép a helyére. A kormány azonban, várakozásuk ellenére, a helyén marad, s így a bulinak tulajdonképpen sok értelme már nincs, de még tul korán van ahhoz, hogy a mulatózók hazamenjenek, és túl késő ahhoz, hogy annyi benyomást itál után még politikáról beszélgethessenek, hát maradnak — és történik, ami történik.

„Borban az igazság” — ez derül ki a most következő zürös hajnali órákban, noha ők sőt isznak, de azt aztán böven. Mi ez az igazság? Az, hogy a bájos, kellemes, művelt fiatalokból, középkorukból kitor az erőszakosság, az irigység, a leplezetlen kéjvágy, az unalom, olykor egy kevés és meglepően ható igazmondás, sürűbben a féltékenység, a pletyka, sőt a rágalom, s mire a hajnal pirkad, a mulatság színhelyét egymás esküdt ellenségeiként hagyja el a legtöbb résztvevő, keserű szájjal, kiábrándultsággal.

A néző zavarban van, később ezt az átmeneti zavarát is elfelejti: nem tud résztvenni a keserűségben, kiábrándultságban, mert a pergő, mulatózó jelenetek, a szellemes párbeszéd, a csiklandó felvételek annyira elszórakoztatják, hogy jól mulat, mint egyébként minden társadalmi szatira nézője, aki általában ritkán döbben rá, hogy ez esetleg a hazai társadalom egy rétegére is jellemző, legkevésbé most, hogy Ausztráliáról van szó, ahol köztudomásúlag mindenki többet iszik a kelletnél, talán azért, mert oly távoleső kontinens, oly elárvultnak ér-

zik magukat a lakói. Mi, izráéliek meg éppen elutasítjuk magunktól az összehasonlítást, hiszen minálunk nemcsak az ausztráloknál, de a nagyvilági átlagnál is kevesebbet isznak. De azért a teljes elutasítás nem volna jogos...

Remeknél remekebb színészek kacagatnak és szörnyülködhetnek végig bennünket, a rendezés pergő és nagyon ötletes, a mesét pedig, akár elutasítással, akár megértéssel fogja fel a néző, sokáig el nem felejtí.

A LEGSZEBB AJÁNDEK!
JÁKOV MOTZEN
UJ LEMEZEK, CHASZID DALOKKAL:
„HALLEL VE'ZIMRA”
A dalok közt a kállói rabbi
„SZÓL A KAKAS MÁR” című dala is
magyar nyelven.

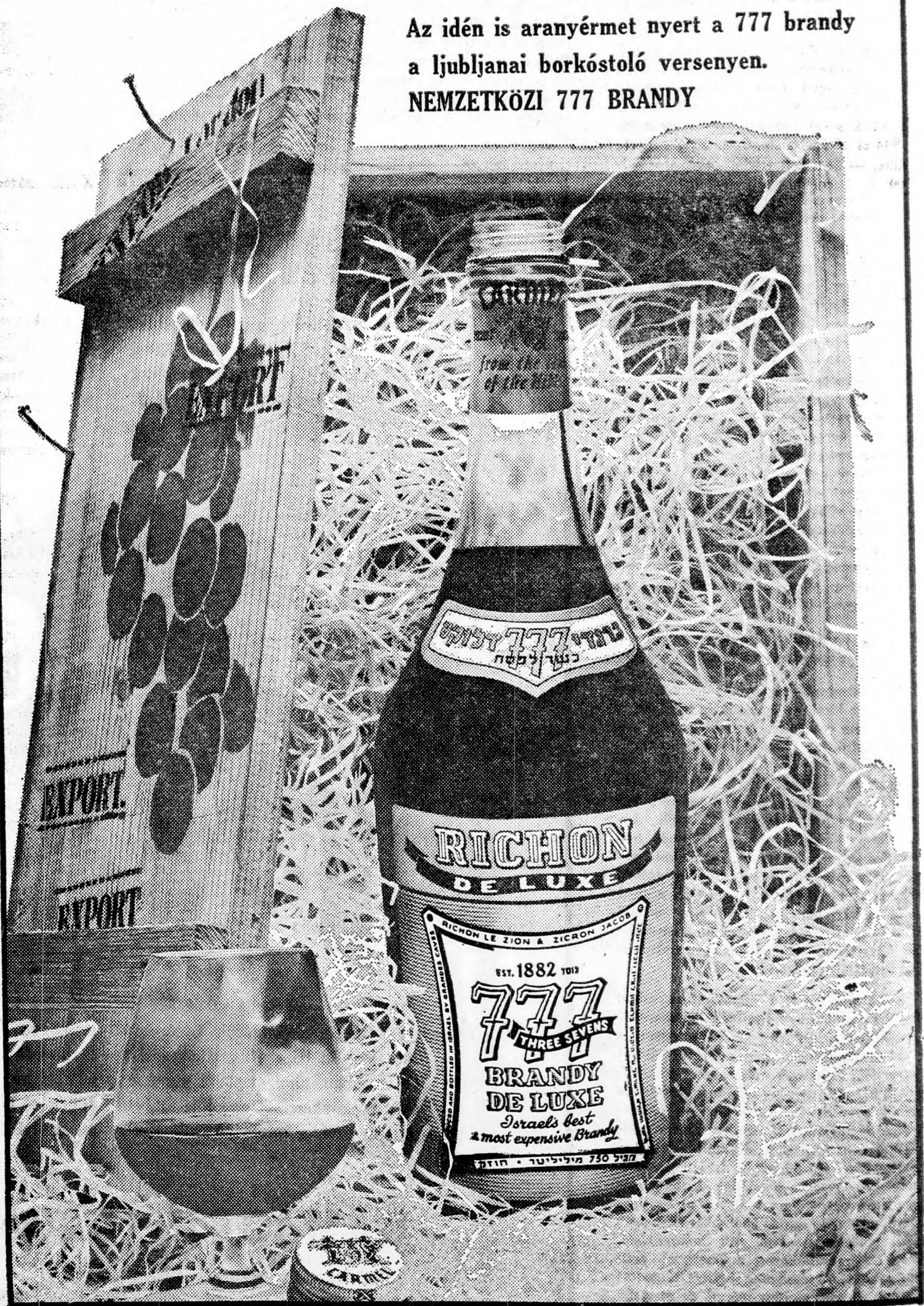
Kapható lemez-, villamossági cikk-
és könyvüzletekben.

Hölgyeim!

KIFOGÁSTALAN SZABÁSÚ ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIO
TEL-AVIV • Náchlát Benjámin utca 21, tel. 623081
RENDELÉSEKEI MÉRREI UTÁN VALLALUNK

ARANY — ÉREM

Az idén is aranyérmert nyert a 777 brandy a ljubljanaui borkóstoló versenyen.
NEMZETKÖZI 777 BRANDY

A HETI SZIDRA

— T'RUMA —

Es szolt az Örökkévaló Mózeshez, mondván: Beszélj Izráél fiaihoz, hogy hozzanak nekem adományt, minden férfitől, akit a szive erre buzdít, fogadjátok el a nekem szóló szent adományt... És készítsenek számokra szentélyt, hogy közöttük lakozzam!

(Semot 25, 1—8)

A szidra bevezetőjéből látjuk, hogy a szentélyt közadakozásból építették. Nemcsak a hozzávaló anyagokat, hanem a munkát is önkéntesen ajánlották fel. A magyarok szerint még csak erkölcsi nyomást sem volt szabad gyakorolni. „Aser jidvenu libo” — csak attól fogadtak el adományt, akit belső vágya késztetett arra, hogy a szent munkában résztvegyen. Nem keresték a mecénást sem, mert az volt a cél, hogy az egész nép — ki-ki a maga képessége szerint — járuljon hozzá az akcióhoz. Elképzelhetetlen, hogy a mosdómenedec, vagy az égőáldozati oltár sarkára is plakettet helyeztek volna el azzal a szöveggel például, hogy „Mr. Slumiél ben Curisádáj és neje adománya”.

Ez a szidra ósidók óta hitsonokaink kedvenc témája, ami nem csoda, ha meggondoljuk, hogy az első gyűjtökádok hiteltel leírását adja. A tárgy körül idővel hatalmas iradalom keletkezett, mert jóllehet történelmünk során változott a helyzet, változtak a szükségletek és a célok, de az Irás változatlan maradt és csodálatosképpen mindig az időszéri verziót és utmutatást olvasták ki belőle.

Amikor a jótékonyágról (tágabb értelemben: a zsidó önkéntes segítőkézségről) beszélünk, sajátos világról lebbentünk fel a fátóly. Nyilván a talmudi időkben is döntő szerepet játszott, mert bölcsseink (Ávot 1, 2) — a Tóra és a munka mellett — benne látják a világ tartóoszlopát. Tulzán nélkül mondhatjuk, hogy a jótékonyág népünk legjellegzetesebb vonása mind a mai napig.

Vegyük csak egy példát: pidjon s'vujim. Szó szerint lefordítva — foglyok megváltása. Nem-zsidó fülnek ez a kifejezés szinte semmit sem mond, viszont a mi számunkra a gálat sötét korszakait, a mártírszorongókat idézi. Tudjuk, hogy a második Tempom pusztulása idején virázó zsidó hitközségek léteztek külföldön, ezek pénzalapot teremtettek, ügynökként utján felvásárolták (és természetesen felszabadították) az elhurcolt és rabszolgávára került zsidókat. A római hitközség által kezdeményezett akciókból kétezer éves mentőmunka lett. Hol bajba jutott egynek, hol egész hitközségeket kellett menteni. Míg a világ egyik részén a zsidók viszonylagos szabadságot élveztek és jóléneket örvendek, a másik részén a halál leselkedett rájuk. Sosem lehetett tudni, mikor áldozik le a nap egyik-másik helyen, mikor ér véget a viszonylagos biztonság és jólét.

Az a sokat vitatott (és a magyar zsidósággal kapcsolatos) 1944-es sántáni aianlat, amelyet „Vért áruért” címen ismerünk, — nem volt eredeti ötlet. Már a középkori német hercegek és fejedelmek rájöttek arra, hogy a mindenéből kifosztott zsidó is pénzért ér. Mindig akad valahol zsidó, aki a másik zsidó megváltásáért, pusztá életéért hajlandó fizetni. Így született meg a „stadlän” típusa, aki arannyal telt zsákóval a kezében igyekezett a gezerákat elhárítani. Volt idő, amikor csak a rabbit vetették börtönbe, tudva, hogy a zsidók minden áldozatot meg fognak hozni annak kiszabadításáért.

Ezeknek a zsarolóknak eevdöre a rothenburgi Rabbi Méir (MÁHARÁM), korának legnevesebb tudósa és rabbinikus tekintélye vetett véget. Rabbi Méir egyik útja alkalmával a baseli püspök prihékiei elfogták, hamis vádat akasztottak a nyakába és átadták Rudolf római császárnak, aki fantasztikus váltságdíjat szabott ki a tudóra. A hitközségek megmozdultak, össze akarták fizetni a pénzt, de maga Rabbi Méir megtiltotta ezt. Az érv: Rudolf császár túl macsára taksálta a rabbi árát, márnédig a foelvyot csak reális áron szabad kiváltani. Hét évig (1286 — 1293) sinylvótótt Rabbi Méir az inskshelmi várbörtönben. Ide járt be hozzá néhány tanítványa és hallgató elöadása. Még halachikus kérdésekben is döntött. Egyik responzumának záradékában, amelyet Rabbi Áserhoz, (ROS”) intézett, a következőket írja: „Ha tisztelendőséged úgy találja, hogy véleményem ellentétben áll a toszafiták és a döntvényvezők véleményével, már előre visszavonok mindent, mert mit is tudhat az a szerencsétlen nária, aki már három és fél éve sinylvódik a sötét pincedobban, mefosztva mindentől, ami jó az életben. Zárom soraim, én, a megtanított rongy, akit egykor így hívtak: Méir ben Rabbi Báruch”.

Külön fejezetet érdemel a zsidó posta: a mód, ahogy az akkori primitív közlekedési eszközök mellett az egyes zsidó hitközségek informálódtak és tartották az egymás közötti kapcsolatot. Budán például nemcsak tudták, hogy milyen problémákkal küzd a pozsonyi, vagy a práai hitközség, hanem megbízható értesüléseik voltak az amsterdami, a marokkói, az ismíri, a bagdadi és az alexandriai hitközségek életéről és sorsáról is. A modern közlekedési eszközök csak a szervezést könnyítették meg, — érzelmileg azonban a zsidóság érett volt az önkéntes közösségi munkára.

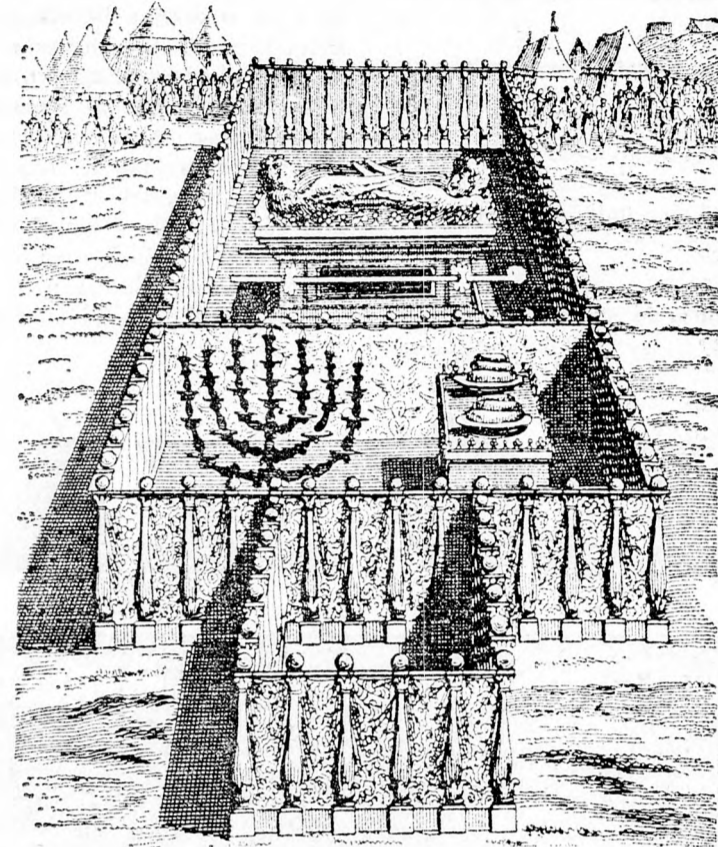
Az első valóban tág keret a francia zsidók által alapított Alliance Israelite Universelle volt, amely a mult század derekán, a damaszkuszi vérvád idején létesült. Az alapítók elképzelése szerint a cél nem csupán a kelet-európai, ázsiai, afrikai és balkáni zsidóság anyagi támogatása, hanem ugyanolyan mértékben jogvédelme és iskoláztatása is. Később jött a német-zsidók szerve, a Hilfsverein, majd a HTAS, az OSE és a zsidó segítőkézség leszebb hajtása: az első világháború idején született amerikai Joint.

„Köl Jiszráél árévim ze láze, a zsidók felelnek egymásért” — állapították meg bölcsseink. (Sávut 39). Ez a kollektív felelősség elve, amit a zsidósággal kapcsolatban a nem-zsidók is vallanak. Viszont képtelenek megérteni (mert abból a szempontból ők más érzelmi bolygón élnek), hogy az összetartás érzése és a kölcsönös felelősség szervezeti keretét és anyagi eszközöket igényel. Az idők változásával az antiszemiták taktikája is változott. A középkori ostvaegalázás, kutmérgezés és vérvád-mesék helyét Cion-bölcsseinek jevvázkönyvei foelalták el. Összeesküvéssel és világalomra való törekvés-

sel vádoltak bennünket. A mai arab közvélemény-gyártók ölet-szegénységére vall, hogy a kairói „Október” című hetilap főszerkesztője — aki melleleg Anuar el Szádát bizalmasa és tanácsadója — rendszeresen másol a Stürmerből, aheylt, hogy valami eredeti „felfedezéssel” gazdagítaná az antiszemita irodalmat.

Az olvasónak az lehet az érzése, hogy elkalandoztunk a tárgytól, holott csak bizonyos fejlődési fokokon ugrottunk át. Szolgáljon mentségül, hogy egy rövidlevegzetű írásnál meg kell elégednünk a vázlattal.

Összegezéssel: meggyőződésünk szerint nyilegyenes vonal vezet a sivatagi szentély, a „Miskán” építésétől a Herzfélé cionista kezdeményezésén, az államalapításon és a felzabadító háború ut napjainkig. A Mose Rábenu által lefektetett alapokon („kol aser jidvenu libo”) épített Herzl Tivadar, amikor kék—fehér persellyel ment neki az őshaza meghódításának. Megtörtént a modern idők csodája: a perselly-garason vásárolt földön sikerült megvetnünk a lábunkat. Igaz, a zsidó nép áldozata példa nélkül áll a történelemben. Ennek titka, hogy minden zsidó, akinek lelke a Kinyi-

A MISKÁN (sivatagi szentély)

Hollandiai rézkarc, XVIII. század

latkozott idején ott volt a Szináj-hegynél, érzi és tudja, hogy Izráél államával tulajdonképpen a Miskán épül — hajlék az Örökkévalónak és hajlék az Ő meghajszolt népének.

Néhány hét óta a héber sajtó a tel-avivi szállodák és esküvői termek kásrut-problémáitól hangos. A közlemények nyomán visszatérő két táru az olvasó elé: az említett vendéglátó üzemekben a kásrut fölötti ellenőrzés egy bünszövegetet közebe került, amely lelkiismeretlenül visszaél hatalmával. Tényleges ellenőrzés alig létezik; a bevágódott „másztaóhok” egyidejűleg több állást töltönek be és természetesen több helyről huznak fizetést; ami pedig a legszörnyűbb: a kulcsposztóiban ülő rabbi könyörtelenül zsarolja és sarcolja „alattvalóit”.

Függetlenül attól, hogy mi húzódik meg e támadó-hadjárat mögött, véleményünk szerint a tel-avivi főrabbi és a Vallási Tanács kötelessége elrendelni a riadó-készültséget. Nem szabad elfelejteni: a cikkben közölt adatok elsősorban a tel-avivi főrabbi és Vallási Tanács tekintélyén ejtenek súlyos csorbát, az eredmény pedig — Chiful Há-Sém.

Csodálkozunk azon, hogy a két illetékes fórum, a tel-avivi főrabbinus és a Vallási Tanács nem foglalt eddig állást ez ügyben. Ennek következtében Ráv Zevulun Sádmi, a kásrut-ügyek főfelügyelője — aki a botrány központjában áll — magánaton próbálja kivédeni a támadásokat. Eddig mindössze néhány alantasa állt ki mellette, valamint annak a templomnak a gondnoka, ahol évek óta a rabbi-teendőket látja el, De tudhat-e egy külteki templom gondnoka valamit is arról, hogy mit kotyvasztanak egy nagyszálló konyháján...? Micsoda a tény, hogy az illetékesek hallgatásba burkolóznak, téves impressziót kelthet a közönségben: ki tudja, hátha a korrupció bacilusa megfertőzte a vallási intézmények más részlegeit is.

A hagyományhi munkásság egyik veterán harcosa, A. Ehrlich, a héten a Dávár hasábjain sürgeti a kásrut-ügy azenalci maradáék nélküli kivizsgálását. Azt követeli, hogy sütsanak le könyörtelenül a bünszöveget. Ennek érdekében azonban sürgősen össze kell hívni a Vallási Tanács és a főrabbi legfelsőbb fórumait, és ezek pártatlan döntése alkalmas lesz arra, hogy a tengeri kigyóvá dagadt kásrut-botrány végre likvidálódjék és a bizalom újból helyreálljon.

Ha akar utazni...
MAGYARORSZÁGRA
 JÖJJÖN BE IRODANKBA:
»ALL TOURS«
 HAIFA, Nordau u. 1. Hádár, Tel. 04—666222
 Elchanan u. 1, Karmel, Tel. 04—83690

Nincs új a nap alatt

AMIKOR ZSIDÓK ÉS EGYIPTOMIAK ELŐSZÖR TÁRGYALTAK

Írta: FUCHS ÁVRÁM

MEZOGAZDASÁG — FEJLESZTÉSI SEGÉLY

A Begin—Szádát találkozó nem az első közvetlen tárgyalás volt a zsidók és az egyiptomiak között. Lassan feledésbe merült, már közel 140 évvel ezelőtt, az egyiptomi és a zsidó nép vezetői és tényleges képviselői leültek a tárgyalás asztal mellé, ahol Erec Jiszráél jövőjéről, nagy zsidó telepítési akcióról esett többek között szó. A tárgyalások során a zsidók képviselője megígérte, hogy segít modern fegyvereket szerezni Egyiptom számára.

Két olyan vezető tárgyal, aki a korábban, sőt az azt megelőző és követő években — többet tett országáért és népért, mint bárki más. Az egyik: sir Moses Montefiore, aki sok évtizedre kiterjedő munkássága során az Erec Jiszráélban és a szétszórásban élő zsidó nép szószólója és lelkes támogatója volt. A másik: az alban származású Muchámmád Ali pasa, Egyiptom uralkodója, az új és modern Egyiptom alapjainak lefektetője volt, aki gyárakat épített, bevezette az iskolai oktatást, öntözőcsatornákat és nagykiterjedésű gyapotültvényeket létesített. Muchámmád Ali a törökök elleni háborúja során 1831-ben elfoglalta Erec Jiszráét és Szíriát, és ezért ő volt az egyetlen tárgyaló partner Montefiore számára.

Sir Moses Montefiore 1839-ben Angliából ismét Erec iszráélbe jött, hogy személyesen foglalkozzon az itt élő zsidók sorsával. Ezt megelőzően súlyos földrendés, pogromok, gyilkosságok és gyakori rablótámadások sújtották a zsidókat. Keresztül-kasul járta az országot és felkeresett minden olyan helyet, ahol zsidók éltek, ahol kellett, pénzzel, vagy nyomással kényserítette a kis helyi despotákat, hogy engedékenyebben bánjanak a zsidókkal és szükség esetén a védelmükbe vegyék őket.

A MEGOLDÁS: TÖMEGALAI ÉS TÖLÉPITÉSEK

Ami még ennél is fontosabb: Montefiore arra a következtetésre jutott, hogy az erec-jiszráeli zsidók helyzetén csak akkor lehet gyökeresen változtatni, ha többen lesznek. Ma ezt alijjának nevezik. Ugy vélte, hogy többszáz település létesítésével, a kézmű- és a gyáripar megteremtésével, vagyis az ország iparosításával megszilárdítja a zsidó lakosság helyzetét. Ugy találta, hogy a zsidó településeket legjobban lesz Cfat környékén felépíteni. Napjainkban ezt a Gállil zsidókkal történő benépesítésének nevezik. Pénzben nem volt hiánya (az akkori fogalmak szerint), viszont a települések felállításához föld kellett. Ezért elhatározta, felkeresi Muchámmád Alit, hogy a korabeli szokásnak megfelelően 50 évre földet béreljen tőle.

AZ ELŐKESZÍTŐ TÁRGYALÁSOK

Jeurzálerr. egyiptomi kormányzójával folytatott „előkészítő megbeszélések” után utnak indult és az angol konzul közvetítésével létrejött a „csucsatálkozó” Alexandriában, a kormányzósági palotában. Montefiore állandó titkára és tolmácsa, dr. Eliézer Lévi kíséretében jelent meg, a pasa barátságosan fogadta és hajlandó volt mindenről tárgyalni vele. Akkor tájt, tehát még nem volt szükség a megerőltető „apirendi elkészületekre”, mert a „szemöl-szembe” politika útjai nem voltak tekervényesek.

Bevezetőjében Montefiore felvázolta a zsidók helyzetét és többek között arról beszélt, hogy a bíróságokon nem egyenjogú félként kezelik őket. Ezután Tibériás zsidó és arab lakossága nevében engedélyt kért a földrendés által elpusztított — és a rablók ellen védő — városfal újraképzésére.

Miután ez a két kérés azenal teljesült, Montefiore felvette a „lényegét”: kérte a pasát, hogy adjon bérbé a zsidóknak Erec Jiszráélban földet, hogy azok ott többszáz falut építsenek. Hozzátette még, hogy szükségesnek tartja egy központi zsidó (talan zsidó — arab) bank megnyitását, amelynek Jeruzsálemen és Kairón kívül Alexandriában, Beirutban, Damaszkuszban és Jaffán lesznek fiókjai. A bank megnyitásának ötlete rendkívül meglepetést keltett Muchámmád Alinak, mert tudta, hogy ez mit jelent az országfejlesztés szempontjából.

A földbérletre válaszulva kijelentette, hogy neki nincsenek saját földjei Erec Jiszráélban, de készsége ad engedélyt az ország mohamedán lakosainak, hogy földjeiket eladják, vagy bérbeadják a zsidóknak. Ezt csak egy feltételhez kötötte: Montefiore kötelezze magát, hogy külföldi szakértőket hoz az országba, akik a zsidókat megtaníthatják a modern mezőgazdálkodásra és egyúttal az arab földművelésnek is segítenek. Napjainkban ezt „a mindkét nép érdekeit szolgáló gazdasági és technikai segélynek, együttműködésnek” nevezik.

BIRODALOM

Montefiore hazautazott Londonba, de Alexandriában hagyta dr. Lévit, aki a tárgyalásokat Buáz bejjel, Muchámmád Ali „miniszterelnökével”, személyes megbízottjával folytatta. A tárgyalások üteme lelassult és elsősorban a földkérbéle körül támadtak nehézségek. Dr. Lévi rövidesen jelentette Montefiore-nak, hogy véleménye szerint Buáz bej azért halogtatja a „földügyeket”, mert attól tart, hogy a zsidók „olyan kolóniákat karnak létesíteni Erec Jiszráélban és Szíriában (vagyis a Golánon és a Bászánon), amelyek egy későbbi időpontban önálló birodalom megteremtéséhez vezetnek, az atyáék földjén”...

FEGYVER MINT FIZETÉSI ESZKÖZ

Amikor Muchámmád Ali válasza kislekedett, sir Moses Montefiore 1840-ben ismét Egyiptomba utazott. Ezúttal

sürgősebb ügye volt, mint a települések létesítése. A damaszkuszi vérvád nyomán százával vették tömlőbe az ártatlan zsidókat és Montefiore ezek kiszabadítása érdekében fáradozott. Muchámmád Ali őszintén megvallotta, szívesen eleget tenne kérésének — mert nagyra becsülte a zsidók szorgalmát és képességeit —, de ezt egyelőre nem teheti meg a franciák politikai és katonai nyomása miatt.

Montefiore erőfeszítését végül is siker koronázta, de Muchámmád Alinak ekkor „egy kis kérés” volt. Megkérte Montefiore-t, hogy Angliába visszatérve intézze el, hogy a két ottani gyár „ne okozzon bajokat” és lehetőleg 6 hónapon belül szállítsa le a már megrendelt hajókat és fegyvereket. Montefiore elfogadta a feltételt és hazautazott, hogy fegyverhez segítse a zsidók iránt baráti magatartást nyilvánító egyiptomi uralkodót.

NAGYHATALMI ÉRDEKEK

A nagyhatalmak beavatkozása, — mint azóta már számtalan esetben történt — keresztülhuzta a békés együttműködést kereső kis népek szándékát. Anglia és más nagyhatalmak rossz néven vették Muchámmád Ali közelkeleti terjeszkedését és uralma megerősödését. Attól tartottak, hogy „tulságosan önálló” lesz, ezért „báburalmat” kerestek, amelyet a gyenge Törökországban találtak meg.

Visszavonulásra kényszerítették Muchámmád Alit, „az összes megszállt területekről” és csak azt engedélyezték, hogy kizárólag Egyiptom uralkodója maradjon. Erec Jiszráél és Szíria ujra török uralom alá került. Kutbaestek tehát az Erec Jiszráél és Egyiptom, valamint az egész Közelkelet javát szolgáló együttműködési tervek.

Nincs új a nap alatt...

ÁPOLÓNŐ

vállal kis, meleg otthonában, sok türelemmel, szeretettel. 24 óras felügyelettel, idős embereket gondozással, orvosi felügyelet alatt. Beszél, angolul, németül, románul, magyarul és jiddisül.

RÁMÁT-GÁN,
 Máálé Hásáóhár 7,
 tel. 770556
 (Katznelson—Modiin sarok)

אגודת העובדים

SPECIALIS AJANLAT UDULÉSRE ÉS GYÓGYKEZELÉSRE A HOLT-TENGERNEL

5 NAP TELJES PENZIO

AZ ÉJN BOKÉK SZÁLLÓBAN

VAGY

A GÁNEJ SULÁMIT SZÁLLÓBAN

- * Kénes fürdőmedencék a Morai szállóban
- * Melegített Holt-tenger medence a Moria szállóban
- * Utazás a Holt-tengerhez és vissza (csak Tel-Aviv körzetéből)

Mindez speciális áron, 1998.— IL
 (é. t. a. nélkül) (Meghosszabbítható)

Részletek és helyrendelés:
NOFÉS U'BRIUT • TEL-AVIV,
 Ibn Gvirol 44, telefon: 266365
 09.00—13.00 és 15.00—19.00 közt.

A „Nofés U'briut” felvez megrendeléseket az ország összes szállodaiba is, felülfizetés nélkül.

1978 II. 10 9

Mert ha Te elhagysz, ismét vándorútra kelhetek én, tántorogva mint a részeg, és foghatok a régi küzdelemben, vágyva Reád mint egészre a részek: nem lesz hová fáradt fejem lehajtsam.

irányt keresve, nem lesz kire nézzek: mert Te gyöker vagy, mi csak gyöngy ágak, Te tenger vagy, s mi kába tengerészek.

(Részlet Jicchák ibn Giát 16. sz. verséből)

Interjú Schmelzer Menáchem professzorral:

Zsidó-arab kulturális kapcsolatok a költészet szintjén

— Az amerikai konzervatív zsidóság rabbi-szemináriumának professzora a középkori héber költészet kutatásával foglalkozik és most Izraelben tölti sabbáton-évét —

A fiatal, 44 esztendőes tudós, aki a budapesti Rabbiszemináriumban kezdte, majd Svájcban, Koppenhágában és az Egyesült Államokban folytatta tanulmányait, a középkori héber költészet jeles kutatója. Több mint másfél évtizeddel ezelőtt került az amerikai konzervatív zsidóság New Yorkban működő rabbiszemináriumának könyvtára élére, ahol tudományos pályája is kibontakozott. A harmadik tudományos fokozatot — a tudományok doktora — már ott szerezte meg, s néhány évvel ezelőtt professzori címet kapott.

— Kik a tanítványai?

— Leendő rabbik és fiatal, tudományos ambíciók által fűtött kutatók. Intézetünk rabbiképzőjében jelenleg százötvenen tanulnak, de van egy tudósképzőnk is. Annak 30 hallgatója, pontosabban munkatársa van. Az én előadásaim hallgatói között az intézet mindkét ágából akadnak szép számmal.

— Mióta foglalkozik középkori héber költészettel?

KÖLTŐ ÉS TALMUD-TUDÓS

— Sok éve. Már a doktori disszertációm is ezzel a témával volt kapcsolatos. Jicchák ibn Giát költészetéről írtam.

— Mikor élt Giát?

— A XI. században. A ma korának egyik nagy Talmud-tudósa volt. A Kohelet könyvről írott arabnyelvű kommentárja — amelyet egyébként Száádjá gáon neve alatt adott ki, csak sokkal később tisztázódott, hogy ki az igazi szerző —, ez a munkája igen jelentős alkotás.

— És a költészet?

— Mintegy 4—500 liturgiái költeményt írt. Javarászuk a Tripoli-i zsidóság machzorjában — vagyis imakönyvében —

megtalálható. A disszertációm ezeknek a verseknek tudományos vizsgálata volt.

— Milyen témán dolgozik jelenleg?

— Eppen befejeztem egy nagy munkát, már nyomdába is adtam a kéziratot. Jicchák ibn Ezra költészetét dolgoztam fel. Érdekes ember volt, a 13. században Alcharizi azt írta róla, hogy hátat fordított a zsidóságnak és Mohamed híve lett. Erre utaló bizonyítékok más forrásokból is felbukkantak.

— Mi a jelentősége a középkori héber költészet egészén belül?

EGY ÉLETMŰ FELBUKKANÁSA

— Ő volt Juda Hálévi legjobb tanítványa és követője. Epi-gonnak is mondhatnám, ha a szónak nem lenne egy pejorativ felhangja is. Mindenesetre nagyon sokáig csak a költészet egyes darabjait ismertük és 1902 óta tudja a tudományos világ, hogy van egy teljes gyűjteménye ezeknek a verseknek.

— Hogy derült ki?

— Egy Ezra Silvera nevű aleppói zsidó akkor közölte Chájim Brodyval, a prágai főrabbiival, hogy birtokában van a

teljes költői anyag. Annak publikálására mégsem került sor. Talán az árban nem tudtak megegyezni. Hosszu évtizedek teltek el, közben 1950-ben Naftáli Ben Menáchem, a kiváló jeruzsálemi magyar-zsidó bibliográfus, aki azóta meghalt, ő is kiadott egy könyvet Jicchák ibn Ezréről — az életműve teljességének ismerete nélkül. Végül hat évvel ezelőtt egy Silvera nevű ember telefonon jelentkezett intézetünkkel és közölte, hogy a birtokában van Jicchák ibn Ezra teljes vers-gyűjteménye, amelyet eladásra ajánl fel. Én mentem el a vele megbeszélte találkozóra. Egy bank trezor-termébe vitt, kile megbeszélte a fiókját, amelyben 44 vers volt. Ibn Ezra versei. Rövid alkudozás után intézetünk több, mint 10.000 dollárért megvette. Ezeket a verseket dolgoztam fel új könyvemben, amelyet Izraelben nyomtatnak, de intézetünk adja ki New Yorkban.

— Milyen általános tanulságokat nyújt a középkori héber költészet?

VILÁGI ELEMÉK

— Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy abban az időben a héber költészet művelése egy „csakazértis”-magatartást tükrözött, mert a költők — akik egyébként rabbik, illetve Talmud-tudósok voltak —, azt akarták bizonyítani, hogy héberül is lehet verset írni, nemcsak arabul. Másrészt — érdekes módon —, az volt a törekvésük, hogy nyelvi értelemben kikerüljék a talmudi irodalmat és a bibliai héber nyelven zengjék el mondanivalójukat.

— Mi volt a mondanivalójuk?

— Alapjában istenes himnuszokat írtak, de megtanulták az arab költőtől a világi elemek alkalmazását és sokoldalúan éltek is ezzel a lehetőséggel. Ezért ma nemcsak az irodalomtudomány, de a héber nyelvtudomány sem lehet meg a munkáik alapos tanulmányozása nélkül.

— Voltak abban az időben hivatásos héber nyelvészek is?

— Hogyne. A héber nyelvtudomány alapköveit szintén a középkorban rakták le. Iona ibn Dzsánách volt az első komoly szakismeretekkel felvértezett nyelvész. De a középkori héber költők — Smuél Hánágidtól — valamennyien részesei voltak tulajdonképpen egy nyelvi forradalomnak, amely a héber-arab kulturális kapcsolatok tövén fogant és elvezetett a zsidó nép nyelvének igazi megújulási folyamatához.

BENEDEK PÁL

„Sophia Loren 43 éves korában, szebb, mint valaha...” (Time)

SOPHIA LOREN
MARCELLO
MAISTROIANNI
KÜLÖNLEGES NAP
A special day

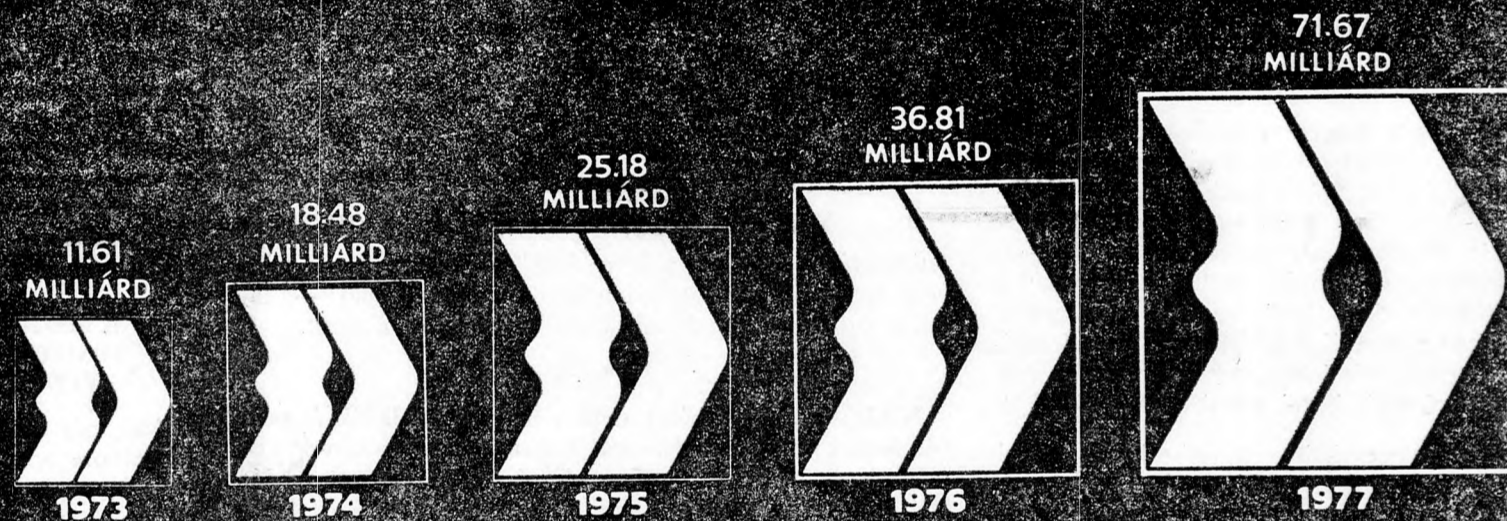
3-K 'MET
„Gát” • Tel-Aviv
„RON” Jeruzsálem
Forum Film

J. KAHÁN

szörmeüzlet
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286-701

BESZÉLŐ SZÁMOK

A DISCOUNT BANK EGYESÍTETT MÉRLEGE AZ UTOLSÓ 5 ÉVBEN

SZÁMADATOK AZ ÖSSZESÍTETT MÉRLEGBŐL* 1977 DECEMBER 31-ÉN

	1976 IL	1977 IL	Változás %-ban
Az egész mérleg összege	36.808.923,148	71.670.432,473	+ 94,7
Betétek (magában foglalja a kölcsönök folyósítására szóló betéteket)	30.752.124,461	60.463.049,365	+ 96,6
Készpénz és járandóság a bankoknál	14.192.510,479	30.300.108,030	+113,5
Kölcsönök	10.731.076,166	19.383.075,148	+ 80,6
Vagyoni eszközök	913.531,660	1.893.040,322	+107,2
Tiszta operatív nyereség az adó levonása előtt	304.147,296	638.419,287	+109,9
Levonás adókra	190.361,253	401.231,691	+110,7
Tiszta nyereség az adó levonása után	101.710,274	256.674,654	+152,3
Részvényenkénti nyereség	8,77	10,63	+ 21,3

* Magában foglalja a Discount Bank, Barclays Discount Bank, Merkantil Bank, Bank L'pituach U'lemáskántaiot, Mánfikim, Bank L'mimim Hátáaszijá, Israel Discount Trust Company, New-York és a Discount Bank (Latin Amerika) S. A., Montevideo mérlegeit.
Megjegyzés: a teljes, ellenőrzött pénzügyi jelentések a közönség rendelkezésére állnak betekintésre, a bank minden fiókjánál.

DISCOUNT BANK

RUTH UZIEL

PARAPSZICHOLÓGUSNO,
JÓSZOL ÖVBŐL, KÁVÉBŐL
ÉS TENYERBŐL

Beduin származású, ötödik generáció az országban. Különösen súlyos problémák megoldása. Ha tanácsot keresel, problémáidat illetően, nincs önbizalma, házassági, családi béke problémái vannak, tanácsra van szüksége, élete bármely területén, forduljon még ma Ruth Uzielhez, akinek megbízható segítségére által már sokszáz férfi, nő és gyermek szabadult meg problémáitól és talált meg boldogságát.

SZOMBATON IS FOGAD
Találkozás megbeszélése: Tel-Aviv,
telefon: 29 71 91

KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM

„MEVUOT-JÁM” TENGERÉSZETI ISKOLA

MEGKEZDŐDÖTT A BEIRATKOZÁS
a „Mevuot-Jám” tengerészeti iskolába
a תשל"ט iskolai évre.

- * Az iskola kiképzéssel tisztít és más rangokra az izraeli flotta különböző ágazataiban, a fedélzeti, gépészeti, villamosági és jelzőkészülék szakokban.
- * A négyéves elméleti-szakmai irányzat végzettségi érettségi és tengerészeti vizsgát tesznek.
- * A négyéves szakmai irányzat végzettségi állami záróvizsgát és tengerészeti vizsgát tesznek.
- * A tet osztályokba felvesszük 14—15 éves, чет osztályt végzettséket.
- * A jud osztályokba felvesszük elméleti-szakmai iskolák tet osztályt végzett tanulókat és reform irányzatú iskolák végzettséket, fedélzeti, gépészeti és villamosági szakokra.
- * Beiratkozás „Mevuot-Jám iskola irodájában, Michmoret mellett (Natanja — Chedera tengerparti országot), rendszeres munkanapokon reggel 08.00-tól délután 14.00 óráig.
- * Internátus helyben.
- * Kötött tanulók jelentős ösztöndíjban részesülnek.
- * Részletekért forduljon írásban az alanti címre: „Mevuot Jám”, Doár Michmoret, vagy telefon — 053—96085, vagy 053—96086, vagy 053—96069, vagy 053—96722.

PA...
ALAPÍTÓ FO...
3.- FON...
»IZ...
TELE...
Az amerika...
Begin...
Washington...
amerikai kül...
rál települé...
A közéleti...
fontossága va...
ról határozat...
használt a tel...
da Jimmy Ca...
tétben állnak...
bad fennmar...
lágos”.

Vance kijelen...
püléseket az Iz...
között folyó tár...
kell számolni...
fogadásán besz...
ismételte, hogy...
függeszteni me...
get a színáji te...
kétségének ad...
títás hitelessége

a Gus Emun...
ban régészeti...
tatnak a Ny...
Sítóban.

Ez volt az...
Vance a telepü...
és a palesztina...
mán súlyosnak...
hangsúlyozta...
zik a béke aka...
nyilatkozatát V...
bá tekintik, ho...

MEGHALT...
NOBEL-...
Stockholm...
Martinson svéd...
Jonson nevű...
val együtt meg...
Nobel-díjat...
Martinson 73...

ÖSSZE...
E...
A hirtelen e...

Borzalmas...
cséltenség tör...
előtt 8.30 óra...
lem és Bét Le...
a Már Elías...
Egy zsufolt...
mintegy 50 u...
zött egy szem...
val, amely a...
szott és áttér...
Az utasok eg...
turistának, éle...
kor az autót...
utas pedig m...
öt súlyosan...
A szinte p...
autóbusz se...
lító kocsi...
Sáaré Cedek...
dászai-kórház...
hány könnye...
gély-nyújtás...
Egyes utasok...
segek árán s...

IDŐ...
Derült idő...
A levegő pá...
Ejjeli fagyok...
teken. Hőmér...
4—13, Tel...
9—18, Béer...
8—21 fok.